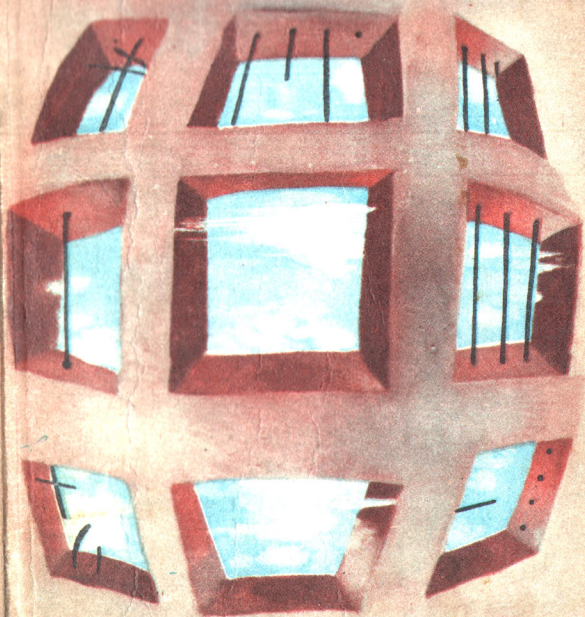

ALEX LA GUAMA

Tara de piatra

Colecția GLOBUS / Editura Univers

COPERTA COLECȚIEI: ION STATE

Grafica: Viorel Popescu. Ilustrația: Măriuca Brâncoveanu

Alex La Guma

THE STONE COUNTRY

Heinemann, 1974

© 1967, Alex La Guma

**Toate drepturile asupra acestei versiuni sînt rezervate
Editurii UNIVERS**

GLOBUS

Alex La Guma

Tara de piatră

Traducere de
LIDIA IONESCU

EDITURA UNIVERS

București

1980

**Dedicată medie zilnice de 70351 de deținuți
din închisorile Africii de Sud în 1964**

*Cît timp există o clasă de jos, fac parte din ea.
Cît timp există un element criminal, voi ține cu el.
Cît timp există un suflet la închisoare,
nici eu nu sînt liber.*

EUGENE DEBS

Partea 1

1

— MĂ TEM că n-o să ne dea drumul de crăciun, spuse George Adams.

Băiatul nu răspunse nimic.

Erau singuri. George Adams se oprise în dreptul ieșirii și privea afară cu spatele spre băiat. Jumătatea de sus a ușii consta dintr-o fereastră cu zăbrele, acoperită de o plasă din sîrmă groasă. În afară, un coridor se întindea pe tot etajul blocului de izolare, iar la unul din capete, scări din beton, juxtapuse coridorului, duceau în jos spre parter. În zidul opus scărilor, mai era o fereastră care dădea spre un dreptunghi de asfalt, acesta fiind tot ce se vedea din scuarul exterior. Luminat de soare, petecul de asfalt părea privit printr-o sticlă gălbuie.

George Adams scotoci în buzunarul cămășii, scoase o țigară și o aprinse. Lansă o pală de fum, o urmări cum se resfiră, trecînd prin plasa de sîrmă și cum plutește agale ieșind pe coridor.

— Cît crezi c-o mai fi ceasul? întrebă băiatul căruia i se zicea Puștiul din Casbah.

— Nu știu, răspunse George Adams. Cred că e trecut de trei.

Își aminti apoi că băiatul din spatele său nu va mai vedea probabil niciodată lumea din afară și nu va mai avea prilejul să se sinchi-sească de trecerea timpului.

— Mai că s-a făcut ora cinei și noi am ră-mas cu trei mese sărite, zise băiatul.

Avea o voce rece, impersonală, care ieșea de sub buza jupuită și tumefiată.

— Ei, lasă că mâine o să ne dea iar de mîn-care, îl încurajă George Adams. Avem noi din nou parte de terci. Ți-e foame ?

— N-au decît să și-l toarne în cap, mormăi băiatul.

Vorbea rar și fără tragere de inimă, ca și cum ar fi fost mereu atent la răsunetul cuvintelor sale. Dar în ultimul timp, singur cu celălalt om, devenise puțin mai deschis. A-l face să vorbească era ca și cum ai forța ușa întep-nită a unui beci.

Nu mîncaseră toată ziua deoarece le fuse-seră suspendate trei mese și pe George Adams îl încerca puțin foamea. Bănuia că și băiatul e flămînd, dar refuză să recunoască. George Adams se consolă în sinea lui : „Nu-i nimic, nu-i ca atunci cînd pierzi o cină de duminică acasă“.

Era cald în celulă și băiatul stătea trîntit pe spate pe o rogojină, acoperit cu o pătură ve-che și uzată, îmbrăcat doar în niște blugi po-nosiți și pătați și în teniși. Împrejurul lor pe-reții păreau mohorîți ; jumătatea de sus era cenușie ca o navă de război, iar plafonul alb-

gălbui. Tot restul celor patru pereți era acoperit cu inscripții zgîriate sau scrise cu creion negru ; obișnuita litanie din închisori despre lipsa de omenie a omului față de om : *Gus a stat aici pentru spargere și furt ; Johnny Bril este un pore ; N-am să mai văd niciodată albastrul cerului ; Băieții Buster au trecut pe aici ; Na te încrede niciodată în femei, dacă vrei să nu-ți pară rău ; 22 mai, Willy King a încasat patru ani pentru viol ; Tipul ăsta va fi spînzurat, mare scofală !*

Printre acestea erau intercalate desene reprezentînd nuduri de femei cu formele exagerate, cîteva încercări de natură statică surprinzător de artistice, în negru și alb, numeroase rugăciuni cerșind lui Dumnezeu iertare. Omul secolului douăzeci, forțat să se reîntoarcă în cavernă.

Undeva, în exterior, o țeavă spartă picura cu infinită silă.

George Adams se întoarse de la ușa îmbrăcată în metal și îndreptîndu-se spre culcușul său de pe rogojină, se așeză jos, sprijinindu-se cu spatele de peretele mîzgălit. Scurt de statură, avea pielea de culoarea unui ban vechi, părul întunecat și creț, o față ușor negroidă cu sprîncene dese îmbinate deasupra nasului, dar ochii, înfundați în orbite, erau prietenoși și strălucitori ca o monedă lustruită.

Era pe punctul să-și stingă țigara, turtind-o în cutia goală de sardele pe care o foloseau drept scrumieră, dar se răzgîndi și întinse chiștocul băiatului.

— Tragi un fum ?

— Mulțumesc.

— Ia seama la buză.

— N-are nimic.

Băiatul nu se mișcă. Întinse doar mîna după țigară și rămase lungit pe spate, cu ochii în tavan, suflînd fumul.

Pe undeva, un bărbat începu să cînte *Mai aproape, doamne, de tine*. Vocea lui tristă și încărcată de simțire spărgea tăcerea generală.

Băiatul vorbea cu ușor dispreț, de după vîlul zdrențuit de fum :

— Imnuri !

Întrebă cu un ton indiferent.

— Te temi că rămîi aici de Crăciun ?

George Adams zîmbi, răspunzînd :

— Nu prea, dar e plăcut să fii cu familia ta. Oamenii petrec.

— Aha, se îmbată. Merg la biserică. Dumneata mergi la biserică, nene ?

— Da de unde ! N-am mai călcat pe la biserică de cînd eram tînc.

Băiatul strivi mucusul de țigară și apoi se ridică în picioare, se îndreptă spre chiuveta din oțel inoxidabil din colț și-și turnă apă în cana de tablă. Rosti printre înghițituri.

— Rai sau iad. Puțin îmi pasă unde mă duc după ce mă spînzură.

Vorbea fără intonație, cu vocea impersonală cu care se fac anunțurile la megafon, într-o gară.

George Adams privi spre Puștiul din Casbah și simți o strîngere de inimă. Undeva, dincolo de ei, într-o altă parte a lumii, un

deținut tot mai cînta același imn. Băiatul puse jos cana și se reîntoarce la rogojină, pipăindu-și atent, cu dosul mîinii, buza rănită.

Avea nouăsprezece ani și părul îi fusese tuns scurt, astfel încît, cu trupul său zvelt și flexibil, amintea de fotografia unui prizonier de război japonez. Avea chiar și o mustață răsucită, tinerească, deasupra buzei umflate.

Se trînti din nou pe așternut și începu să se scarpine la subțioară. George Adams îl privi și apoi întrebă blajin :

— Nu te îngrijorează, fiule ?

— Ce adică ?

— Nu mă gîndesc la rai sau iad. Dar știi... Nu-i venea ușor să spună.

— Dacă au să te...

Puștiul din Casbah spuse :

— Adică dac-or să-mi pună ștreangul de gît ?

— Ei da, băiete.

— Păi uite ce, nene : dumneata n-ai să mori într-o zi, ce părere ai ? Toți trebuie să murim. Cum îți ziceam, am băgat cuțitul într-un tip. A murit. Așa i-a fost scris. Fiecărui îi este scris cum să trăiască și cum să moară. Eu așa cred.

Își mușcă o unghie și o privi lung.

— Mie și dumitale și scîrbei ăleia de Butcherboy.

— Să ne fie scris ? întrebă George Adams. Așa crezi ? Dar, băiete, dacă viața ne-a fost hotărîtă de dinainte, ce rost mai are să ne străduim să schimbăm lucrurile, ce zici ?

— Chiar așa, nene. Nu poți schimba nimic.

Începu să-și roadă iarăși unghia degetului mare.

— Și totuși oamenii încearcă tot timpul să schimbe lucrurile.

— Ei da! Și ce-au obținut? Pe dracu!

George Adams cercetă cu privirea băiatul și dădu trist din cap. Spuse :

— Poate că-i prea târziu, dar nu-ți pare rău de ăla pe care l-ai înjunghiat?

Băiatul se uită mirat spre el.

— De cine? A, de ăla! Să-mi pară rău? Ce-i aia, *să-ți pară rău*? Ți-am spus, nene, așa i-a fost scris, să moară. Mă aflu în pasajul ăla subteran, ei, mă ascuți? Și spilcuitul mi-a ieșit în cale cam pilit. Așa că l-am oprit și am încercat să-i inspectez buzunarele. Avea și ceas de mână deșteptător, din aur, ehei! Dar nu se lăsa ușor. Voia să se împotrivească. Drept care, cît ai clipi din ochi, cuțitul era în el. M-au prins după trei săptămîni, dincolo de hotar, au găsit ceasul asupra mea. Foarte bine, nene, nu mă vait. Așa mi-a fost scris, ce-ți spuneam?

— Dar ascultă...

Puștiul din Casbah îl întrerupse morocănos.

— Las-o baltă, nene. Dumneata ești isteț, știi o mulțime de lucruri, ești deștept nevoie mare. Foarte bine. Dar mai lasă-mă pe mine în pace. Eu am să fiu spînzurat. Cui îi pasă? Bătrînul meu a terminat-o tot în ștreang, și ce-i cu asta?

George Adams se miră.

— Bătrînul tău? Tata?

Dar Puștiul din Casbah se răsucise pe o parte, cu fața spre perete, retrăgându-se într-o tăcere încăpăținată.

Omul care cânta imnuri religioase trecuse la *Noi arăm ogoarele și răspîndim semînța bună pe pămînt*. Din spatele și din interiorul clădirii în care se afla bucătăria, se adăugau acum și alte sunete. Un capac trîntit, vociferări. *Trei sute șaiszeci și cinci de oameni de culoare trimiși din nou la pușcărie pentru continuarea cercetărilor. Ai luat terciul pentru Bantus? Douăzeci și trei de tabere de sifilis. S-au terminat toate muncile grele? Cîntărețul îi trăgea înainte, cînd brusc vocea unui paznic strigă la el să-și țină gura. Se mai auzi zgomotul unei uși grele care se descuie și apoi tumult îndepărtat de voci, amintind behăitul unor oi aflate la mari depărtări; sosise ora cînd deținuții erau lăsați să iasă din celule ca să primească cina.*

George Adams stătea întins pe pătură și medita la băiatul ciudat din fața sa, al cărui tată fusese spînzurat.

2

DUBA ÎNCHISORII înainta hurducîndu-se, iar oamenii îngrămădiți înăuntru erau aruncați unii peste alții, se loveau cu coatele în coaste și capete și injurau toți de mama focului. În cele din urmă mașina își mai potoli mersul și atunci, cîțiva dintre ei începură să

cînte. Strîns înghesuiți în cabina din spate a vehicolului mare de oțel stăteau claie peste grămadă pe băncile de metal de pe lături, ghemuiți pe podea și cei mai mulți în picioare, agățați de traversele de fier de sus și planînd peste cei care stăteau cinchiți. Mai era și cald pe deasupra, iar aerul era greu de mirosul trupurilor îngrămădite, al respirațiilor acide, al hainelor nespălate.

George Adams se urcase primul, astfel că fusese împins într-un colț din spatele cabinei șoferului și era încercuit de o masă de mușchi amenințători, de haine rău mirositoare, genunchi proeminenți și picioare agitate. Jur împrejurul lui se afla o colecție de chipuri de tot felul: bătrîne, tinere, între două vîrste, chipuri acoperite cu barbă nerasă, desfigurate de cicatrici, buhave, depravate, vicioase sau binevoitoare, disperate, impersonale, fericite, speriate, brutale. Părea că toată experiența omenirii fusese îngrămădită în acest spațiu de cîțiva metri cubi, împrejmuit de oțel. Aproape toată lumea cînta acum. Unii priveau prin crăpăturile de ventilație din pereții cabinei și chiuiau sau fluierau zărind cîte ceva din lumea de dinafară. Cu toții, acești oameni care cîntau, vociferau, strigau, creaseră un bloc compact de zgomote. Camionul coti, clătînîndu-se din nou violent și masa agitată de oameni se înghesui mai strîns, punctînd cîntecul cu înjurături.

Privind fețele din preajma lui, George Adams gîndi că nu i-ar strica o baie. Se simțea transpirat și nu se mai răsese de zile în șir. Gu-

ra îi era coclită. Era nostim să te gîndești la o baie. *A intra la apă* însemna în jargonul lumii interlope a fi băgat la închisoare. Ar fi vrut și să fumeze dar era presat din toate părțile și nu-și putea duce mîna la buzunarul unde își ținea țigările. Nu-l putea zări pe Jefferson.

Cineva rînji spre el, dînd la iveală niște dinți verzui, ciudați, într-un obraz încrețit, pămîntiu. Omul îi strigă ceva, suflîndu-i o duhoare oribilă drept în față.

— E în regulă, omule. E în regulă, nu te necăji. Ți-o spun eu.

— Așa e, răspunse George Adams zîmbind spre omul care îi vorbea.

Acesta dădu din cap, vesel. George Adams se întreba ce nelegiuire o mai fi săvîrșit și el.

Duba se cutremură și apoi, pe cînd frînele gemeau cu sunet de metal violat, își încetini mersul, ca în cele din urmă să se oprească. Drumul de la tribunal pînă la penitenciar durase vreo cincisprezece minute, iar acum cîntecul era pe cale să se stingă și trupurile nerăbdătoare să se scuture de înghesuială.

Penitenciarul se înălța deasupra orașului și a portului, un brîu scund și lat din piatră cafenie, mortar și ciment cenușiu, încercuind un corp diform de cărămidă și piatră.

Fusese construit în secolul trecut, în timpul epocii victoriene și în decursul anilor se mai adăugaseră pereți în interior, se mai făcuseră modificări pe ici pe acolo și cum nu se putea extinde în afară, se dezvoltase în incintă ară-

tînd acum, cu celulele, boxele, coridoarele și magaziile lui, ca un coteț de iepuri.

Fațada închisorii fusese înfrumusețată cu o pajiște și cu straturi de flori : chipul hain al unui călău ascuns după o mască de sărbătoare. Arama de la ușa principală, crenelată, era perfect lustruită, iar cărarea pavată care ducea spre intrare, strălucea de curățenie de parcă ar fi așteptat dintr-un moment într-altul vizita vreunui demnitar. Aștepta asemeni unei tîrfe bolnave care, împopoțonată cu tot felul de zorzoane, e gata să îmbrățișeze clientul nebănuitor.

Duba se opri alături de poarta mare laterală făcută din lemn și metal, iar acum oamenii din interior puteau să audă cum se descuie lacătul de la portiera din spate. Un murmur de nerăbdare trecu din gură în gură și apoi ușa fu zmucită în lături, iar în cadrul ei apăru gardianul, într-o uniformă kaki, care cu o mîină ținea portiera, iar cu cealaltă strîngea un teanc de formulare. Un alt gardian, cu pistolul la cingătoare, stătea de cealaltă parte a portierei.

Cel care le deschisese îi îndemna :

— Jos, toată lumea jos.

Deținuții se iveau în ușa cabinei unul cîte unul, coborau sărind pe treapta de metal din spate și intrau pe poarta uriașă, în timp ce erau numărați.

George Adams își făcu loc printre cîțiva care din anumite motive așteptau să iasă ultimii, nerăbdător să tragă din nou în plămîni aer proaspăt. Sări jos din mașină și trecu pragul.

Un gardian cu o cheie mare într-o mână, stătea de cealaltă parte a porții și-i număra. Era slab, cu fața roșiatică, subțire și dură, ca marginea unui capac de oală și pe când buzele se mișcau monoton, numărînd, ochii lui rămîneau lipsiți de orice expresie.

— ...douăzeci și trei, douăzeci și patru... treizeci și unu...

Cît timp număra, cheia bătea aerul, ca appendicele de fier al unui robot.

— ...treizeci și opt, treizeci și nouă...

Dincolo de cel ce număra, se afla un grilaj din bare de fier care se întindea din zid în zid, despărțind intrarea de curtea de primire și un alt paznic cu o cheie stătea lingă ușa din grilaj, numărînd încă o dată deținuții care pășeau înăuntru.

În curtea de primire, în fața sălii de recepție, mai erau și alți gardieni și niște deținuți de culoare, închiși pe termen lung, îmbrăcați în pantaloni de pînză și flanele bleumarin. Dădeau și ei o mîna de ajutor, zbierînd la noii veniți.

— Marș înainte ! Marș înainte ! Un, doi, un, doi.

Strigau, dînd să muște ca niște cîini în lesă, bucuroși să se folosească de autoritatea precară acordată lor de către stăpîinii de care erau supravegheați. Împingeau brutal pe arestații mai șovăitori, silindu-i să formeze o coloană dublă.

În interiorul curții, dincolo de grilajul de fier și de poartă, atmosfera se răcea dintr-o dată, de parcă după-amiaza fusese brusc în-

treruptă. Umbrele zidurilor de piatră creau un spațiu cenușiu care era la fel de amenințător ca fețele lipsite de expresie ale gardienilor cu chipiuri turtite, ai căror ochi înghețați stăteau la pîndă ca să nu le scape nici cea mai vagă tentativă de indisciplină.

Gardieni și deținuți erau forțați cu toții să locuiască într-o altă țară, într-o altă lume. O lume lipsită de frumusețe, de o goliciune lunară, o lume formată din piatră, oțel și uși zăvorâte. Aici copacii nu creșteau, unica umbră putea fi găsită la coasta zidurilor, iar unica mireasmă era cea a găleților eu lături și a haznalelor.

În timpul verii te prăjeai, iarna îți clănțăneau dinții, iar singura muzică permisă de regulament se compunea din lipăitul picioarelor goale, scrișnetul cizmelor, în contrapunct cu ordinele țipate, ușile trîntite și zornăitul cheilor grele. Orice altceva avea iz de răscoală.

După ce arestații se înșiraseră cîte doi, gardianul care ținea formularele de primire începu să le strige numele. De îndată ce răspundeau, trebuiau să se repeadă spre coridor, căci dacă dădeau impresia că ar fi prea înceți, erau grăbiți printr-o palmă sau un brînci dat de unul dintre deținuți pe termen lung, sau printr-o insultă a vreunui gardian.

— James Hannes !

— Aici, șefule !

— Philip Martin.

— Aici, șefule !

— Henry Sampson !

— Prezent, șefule !

Haimanale zdrențuroase de pe la colțuri de stradă, bețivi înrăiți, derbedei în haine ieftine și arătoase, cu privirea șireată, asasini hoți, spărgători, borfași, siluitori, vagabonzi sau pur și simplu indivizi găsiți fără vreo autorizație fuseseră adunați talmeș-balmeș și treceau acum în șir prin ușa de intrare.

La un moment dat, gardianul cu teancul de hîrtii se încurcă citind un nume african și, cînd omul șovăi să răspundă, fu bombardat cu o avalanșă de insulte și injurii.

— Treci înainte..... de cafru. Crezi că ai venit aici la han ?

— Anthony Langeveldt !

— Da, șefule !

— Samuel Prince !

— Eu, șefule !

— William Papagaai !

— Eu sînt ăla !

— Ce nume mai e și ăsta ! Drace, chiar și arăți ca un... de papagal.

Deținutul începu să rîdă lingușitor și alți cîțiva i se alăturară într-un murmur nesigur de veselie.

— Gura, tuciuriilor, nu cumva credeți că vă aflați la circ ?

Tăcerea se așternu din nou și paznicul, roșu la față, scrută încruntat șirul de oameni și apoi își întoarse privirea spre teancul de hîrtii din mîna lui grasă.

George Adams trecu alături de Jefferson și-l trase de mîneacă, șoptindu-i :

— Iată-ne și aici, frățioare !

— Lasă că nu-i nimic, murmură Jefferson drept răspuns. Am mai trecut eu prin asta. În timpul stării de necesitate.

— N-o să ne lase împreună, nu-i așa ?

— Nu. Păcat ! Pușcăria asta e în mic ceea ce vor ei să facă din întreaga țară. Fiecare separat, băiete : alb, african, de culoare. Reguli pentru fiecare și un stăpîn alb cu pușcă și baston.

Rînji arătîndu-și dinții sclipitori.

Jefferson era la fel de înalt ca George Adams, dar mai îndesat. Ochiul strălucitori, șopîrle neastîmpărate, săltau pe fața lui lată de african.

— Dar o să fie în regulă, băiete ! Dă-i la naiba !

— Da, dă-i la naiba, încuviință George Adams.

Dar inima îi sări din loc cînd își auzi numele strigat și se împletici înaintînd după omul din față. Era conștient de bătăile repezi ale inimii în timp ce trecea iute prin ușa de intrare și apoi în jos pe un coridor cu dușumeaua din dale roase, albe și roze. Dalele cedară locul unor scînduri uzate, într-un alt coridor și aici aerul era umed și mirosea a praf. Ajunse apoi într-un hol larg cu podele de lemn, pereți cenușii, rafturi pe care erau așezate registre voluminoase și într-un colț un birou.

Deținuții erau îngrămădiți de-a valma în dreptul unui perete și vorbeau în șoaptă, în timp ce în spatele biroului funcționarii în uniformă și doi mandatarî albi scriau, examinau

grămada de formulare sau răsfoiau dosare uriașe. Pe George Adams îl urmau mereu alți deținuți, împingându-l în grupul deja tixit, din față.

Inima încetase să-i gonească, dar teama nu se risipise încă. Se simțea ca un emigrant care intră într-o țară nouă, necunoscută și se întreabă neliniștit ce urmează oare să i se întâmple. Își domină apoi acest sentiment, interzicînd minții să-l mai ia în seamă, renegîndu-l și ferecîndu-l departe de el. *Este ca prima dată cînd încerci să înoți, gîndi el. E primul șoc al apei înghețate, dar apoi te obișnuiești să-ți menții capul la suprafață.*

Se uită îndărăt, peste capete, răsucindu-și gîtul și simțînd duhoarea respirației omului din imediata sa apropiere. Îl căută din ochi pe Jefferson. Îl zări printre cei din urmă în grupul înghesuit din care făcea și el parte. Jefferson, prinzîndu-i privirea, îi surîse și ridică degetul mare în semn de salut.

Teancul cu formulare de intrare se afla acum în mîna altui gardian, unul dintre funcționarii care stătea la birou și între timp, un mandatar înnegrea cu un rulou o planșetă, pregătind-o pentru amprente digitale. Fiecărui arestat reținut la închisoare trebuia să-i fie trecute în fișă amprente degetelor mari. Astfel că strigarea numelor începu din nou.

— Sulehman Adams !

— Eu, șefule !

Omul sări înainte și paznicul îl prinse întîi de o încheietură a mîinii, apoi de cealaltă, răs-tindu-se la el să-și lase degetele moi. I se în-

registrară pe rînd, în fișă, amprentele degetelor mari, apoi deținutul fu îndrumat spre alt colț al încăperii.

— Samuel De Bruyn !

— Da, șefule !

— Albert March !

— John Solomons !

— Intrat la apă !

Un om mărunț o zbughi în față într-un dans jumătate grotesc, jumătate ironic, de ocaș cu lungă experiență și i se luară amprentele digitale. Își șterse degajat tușul de pe degete în păr și se îndreptă spre o boltă largă, din dreptul căreia două trepte coborau spre magazie.

— Unde mama dracului vrei să te duci ?

— Păi, șefule, e dreptul meu, nu-i așa ?

— Șterge-o înapoi de unde ai venit, prăpăditule !

Mărunțelul se îndreptă tîrșind picioarele spre ceilalți oameni, făcîndu-le cu ochiul și rînjind cu înțeles.

— Joseph Ackerman !

— Exact !

— Titus Beekman !

— Excelența mea !

Oițiva dintre cei în așteptare își vorbeau pe șoptite.

— Ia spune, Gorilla Abrams e tot la prevenție ?

— Da de unde ! A încasat cincisprezece ani luna trecută.

— Unde dormi ?

— La comun, în camera mare.

— Nu se poate, bre. Ai recunoscut. Trebuie să pleci cu ceilalți.

În timp ce se desfășurau toate acestea, cei condamnați la tribunal fuseseră duși mai la o parte și li se poruncise să se dezbrace. Stăteau în grup, goi pușcă, ținându-și fiecare legătura de haine și așteptând să fie din nou chemați și duși acolo unde urmau să primească uniforma de pușcăriași. Îi păzea un tânăr de culoare, în niște haine decolorate și cu un chipiu larg care părea ridicol deasupra feței sale mici. Era încruntat, făcînd-o pe autoritarul ca să poată înfrunta rînjetele și schimburile de priviri dintre deținuți.

Un gardian urcă treptele de sub boltă, venind în sală. Scurt de statură avea piept și umeri de urs tânăr, iar picioarele în pantalonii kaki erau groase și curbate ca de maimuță. Părul blond și-l purta tuns scurt și avea fața rotundă, cu umerii obrazilor osoși, o gură strînsă pungă ca un orificiu trandafiriu și ochi mici, albaștri care, sub sprîncenele spălăcite, păreau două bucățele de sticlă.

Tenul său, în mod normal roz, se aprinsese de mînie și nerăbdare. Venise pe sub boltă și constatînd că mulțimea se răspîndise peste tot, se năpustise asupra oamenilor împingîndu-i pînă formară o bandă strînsă și nedumerită, în lungul peretelui.

— La o parte, striga el furios. Să vă iasă din cap că aici sînteți la cîrciumă.

Rămase pe loc, scurt, îndesat și amenințător, în holul arătos, cu cornișele lui victoriene

prăfuite și cu pereții ponosiți, cenușii. Ochii albaștri aruncară scînteii asupra grupului de arestați și apoi privi încruntat spre cei de la birou, apostrofîndu-i.

— Vreau să știu cît timp mă mai lăsați să aștept pînă preiau obiectele tălharilor ăstora ?

Cel care lua amprente digitale răspunse :

— Aproape am terminat. Dar Meulen mai trebuie încă să completeze fișele.

— Mă străduiesc și eu să termin cît mai repede.

Cel care vorbise stătea la o masă în spatele biroului, completînd niște cartoane mici, după formularele care i se înmînau. Pe ele trecea numele, numărul și fapta comisă de fiecare arestat.

— Ei bine, orele mele de serviciu au trecut, afirmă gardianul cel scund. Nu văd de ce trebuie să-și irosească omul tot timpul cu unii de-alde ăștia.

Străfulgeră cu privirea din nou pe cei din jurul său. Deținuții erau tăcuți, sesizînd amenințarea care venea dinspre el. Se oțărî din nou, fără un motiv vizibil :

— Vă purtați de parcă v-ați afla aici într-un hotel. Asta-i închisoare ! Vă venim noi de hac !

Se întoarse apoi și plecă țațoș, dispărînd din ochii lor în jos, pe scări. Îmboldiți de mînia lui, funcționarii începură să dea zor. Strigau cîte un nume și oamenii săreau înainte, ciocnindu-se unii de alții ca să răspundă cît mai prompt. Cel care scria taloanele de identitate, după ce strigase numele, arunca cartonul

fără să-și ridice privirea, astfel că arestații erau siliți să facă adevărate exhibiții ca să intre în posesia lui.

— Abraham Hendricks..... William Johnson, spărgător..... numele astea, fir-ar afurise..... Joseph Collins..... Peterson, Aubrey..... Sam Baatjes, viol, ei ?

Deținuții goi fură mînați de paznicul de culoare pînă la locul unde, într-un sac voluminos, îi așteptau uniforme : pantaloni scurți de pînză sau pluș și cămăși roșii decolorate.

Omul care lua amprente striga și el nume ca și cum s-ar fi luat la întrecere cu cel care completa fișele. Dincolo de ferestrele zăbrelete de pe peretele din spatele biroului, soarele începea să se stingă.

— George Adams, strigă cel care completa taloanele și apoi se opri să descifreze ce mai era scris.

Ridică privirea în timp ce George Adams pășea înainte.

— Altă..... de comunist ! remarcă el. Și tu ești tot cafru ? Închisoarea asta este tixită de comuniști.

Apoi rînji, o strîmbătură care îi despică fața dură ca un semn lăsat de un topor. Se răsuci către cel care lua amprente digitale și spuse :

— Uite încoa ! Privește la ăsta ! Nu-ți vine să crezi c-ajunge prim-ministru ?

Celălalt aruncă o privire și surise batjocoritor, în timp ce lua amprente.

— Drace, ăsta nu ! Prea-i pirpiriu.

Cel de la masă aruncă rîzînd cartonul spre George Adams care îl prinse îndemînat din

zbor și se întoarse înjurînd furios în gînd : „.....mamei tale !“ iar bărbatul de la masă strigă mai departe :

— Albert March, asasin.....

George Adams se duse să se alăture celor cărora li se luaseră amprente și li se înmînase talonul. Se uită să vadă ce scrie pe al său. Citi : *Închisoare. Așteaptă judecata*. Apoi urma un număr, numele său și data. *Învinuirea : organizație ilegală*. Își îndesă cartonul în buzunarul de sus al hainei și se strecură lîngă Jefferson care încă mai aștepta. Jefferson zise :

— Ai primit talonul de identitate ? Ascultă-mă, să ai mare grijă de el. Cît ești aici trebuie să-l ai asupra ta oriunde te duci. Dacă-l pierzi, dai de bucluc cu olandezul.

Adăugă zîbind :

— Ehei, e ca un fel de pașaport !

George Adams răspunse :

— Dacă viermele ăsta o face pe grozavul, am să fac gură, ai să vezi.

Își băgă mîna sub jachetă și se scărpină la subțioară. Avea nevoie de o baie și pipăindu-și obrazul neras avu senzația că atinge o hîrtie de șmirghel.

Un arestat privi spre el și-l întrebă :

— Voi de colo, sînteți deținuți politici ?

— Da, recunosc George Adams.

— ...de guvern ! Cîțiva de-ai voștri au fost eliberați ieri pe cauțiune.

— Da, cam cîți ?

— Nu știu sigur, dar nu erau dintre ciracii tovarășului de colo.

Arată cu degetul mare în direcția lui Jefferson. George Adams continuă să-i vorbească :

— Am fost și eu reținut pentru o lună. Fără drept de cauțiune.

— ...de guvern, repetă celălalt în șoaptă. Ar trebui să facem revoluție.

Mișcarea următoare era să coboare într-o altă cameră, ca să efectueze predarea obiectelor personale. Sacul cu obiecte fusese trimis de la sectorul de poliție, iar un funcționar al închisorii le cerceta conținutul în prezența fiecărui nou venit. Toată lumea coborî și se alinie în dreptul unui alt birou la care stătea paznicul cel scund și furios, ajutat de un pușcăriaș.

Din nou începură să strige nume. Ajutorul scotea conținutul din sac, în timp ce gardianul identifica fiecare obiect după o recipisă și restituia omului ceea ce avea dreptul să păstreze asupra sa.

Lui George Adams i se înapoie aparatul de ras și un pachet de țigări pe jumătate gol. Fu informat că posedă cincizeci și opt de cenți numerar.

Reveni în linie și examinează aparatul de ras. Avea șervet, dar pachetul de lame care îi fusese trimis de proprietăreasă la sectorul de poliție fusese reținut și acum se întreba dacă să nu-și lase barba să crească. Revenind în linie se ciocni de cineva și spuse, ridicînd privirea :
— Îmi pare rău, prietene.

Făcîndu-și loc alături de celălalt, văzu o față netedă de băiat cu obraji fără barbă, buclăți, ca de copil, și cu o gură amară. Pri-

vindu-i ochii constată că erau duri, cenușii și reci ca pietricelele de pe o plajă, după ce s-a retras fluxul. Ochii nu zîmbeau. Băiatul avea părul tuns scurt, un cap mic și rotund, iar tenul gălbejit amintea culoarea unui os, învechit și ros.

George Adams începu o conversație pe șoptite :

— Ce faci tu, băiete ?

— Bine, răspunse tînărul hotărît.

Ochii cenușii ca piatra nu priveau spre el.

— Pentru ce te-au adus aici ?

— Pentru omor, răspunse băiatul distrat.

George Adams gîndi : „Doamne, cu atîta ușurință ! Omor ?“ Nepăsarea băiatului îi inspira groază.

Apoi gardianul de la birou strigă :

— Albert March !

Băiatul păși înainte. Nu mai reveni alături de George Adams ci trecu de cealaltă parte a liniei.

George Adams șopti către Jefferson care stătea alături :

— Așa de tînăr și să omoare !

Adăugă apoi încruntat :

— Poate că-i o greșeală. S-ar putea să nu fie el vinovatul.

Rămase astfel, cu gîndul la băiat, pînă cînd paznicii începură din nou să-i strige, separînd pe oamenii de culoare de africani, iar Jefferson plecă de lîngă el cu un surîs și cu un semn din ochi, spunîndu-i :

— Ne mai vedem noi, George.

Oamenii care mai rămăseseră fură încolonați câte doi, sub privirea unui paznic și li se spuse aspru :

— Ieșiți afară !

În mers șovăitor urcară pe sub boltă, trecînd din nou prin holul în care funcționarii și mandatarii continuau să lucreze și ieșiră în curte. Lumina soarelui dispăruse de pe bariera de piatră care înconjura închisoarea, dar mai întîrzia într-un colț al cerului, dînd impresia că-și rîde de ei. Traversară curtea pe lîngă o rampă pe care un paznic de culoare stătea într-o poziție rigidă, privind drept înainte, ca un cap sculptat la prora unei corăbii. Ajunseră lîngă alt paznic, care deschise o poartă din bare de fier ; prin ea se intra într-un scuar deșert acum, spre sfîrșitul după-amiezii, înconjurat de un șir de celule cu uși metalice și găuri de supraveghere acoperite cu porțițe de fier, dînd impresia că sînt petece peste ochii unici ai unor ciclopi aliniați. De cealaltă parte, se vedea peretele din spate al clădirii cu etaj, în care se aflau alte celule. Traversară și această curte spre un alt grilaj barat, pe care îl descuie alt paznic cu o cheie de fier. Printr-un tunel strîmt, pe sub o arcadă pătrată, printre două clădiri, se ajungea într-un alt scuar, mărginit de birouri și de bucătării. Un zid și un arc ducea la infirmerie și un alt grilaj înalt despărțea cele două secții de prevenție, una pentru arestații de culoare, alta pentru cei albi.

Lumina soarelui, intercalată cu triunghiuri și dreptunghiuri de umbre cenușii, forma un desen futurist în două culori.

Pisica închisorii, bine hrănită și grațioasă, cu blana ei de culoarea unei broaște țestoase, se furișă, traversînd curtea și dispăru pe aleea care ducea spre bucătărie.

Gardianul le strigă :

— Gata ! Dezbrăcați-vă !

Unii dintre oameni începură să-și lepede hainele și ceilalți îi imitară. Paznicul îi supraveghea, bătîndu-se cu mînerul bastonului de cauciuc peste coapsă.

În timp ce se dezbrăcau, apăru un alt gardian în capul scărilor care coborau de la celele de sus. Traversă curtea privindu-și ceasul și apoi scoase cheia și descuie grilajul care despărțea curtea de scuar.

— Baia ! Iute baia ! se răsti el și apoi se adresă gardianului :

— S-a făcut teribil de tîrziu astăzi.

— A fost mare grupul ăsta de lepădături, spuse paznicul batjocoritor.

George Adams își scoase pantalonii și haina și se descheie la cămașă. Cei din fața lui, gata dezbrăcați, intrau pripiți pe poartă, goi pușcă, lăsînd în urmă legătura cu haine pe care paznicul o controla mînuind fiecare articol cu prudența cu care un cercetător lucrează cu niște bacterii extrem de periculoase. Dar înainte de a-i însoți spre dușuri, temnicerul care se uitase din nou la ceas spuse :

— Stați pe loc, ticăloșilor !

Se adresă apoi însoțitorului :

— Uite ce e, omul lui Dumnezeu, eu nu-i mai aştept. Plec chiar acum. Golanii ăştia se pot spăla şi mîine dimineaţă, fir-ar să fie ! N-am intenţia să fac ore suplimentare de dragul lor.

Însoţitorul ridică din umeri şi paznicul făcu semn lui George Adams şi celorlalţi care mai aşteptau încă, să intre în curte.

— Daţi-i drumul, în pas săltat ! Cît mai iute !

Îşi adunară legăturile cu haine, cei care apucaseră să facă duş săltînd şi topăind ca să se usuce şi intrară în curte. Cei doi paznici, dintre care unul deschidea uşile, începură să distribuie deţinuţii pe celule.

George Adams se îndreptă spre capătul coloanei, simţind prin ciorapi căldura pavajului. Îşi trăsese din nou pantalonii, dar purta în mînă haina şi pantofii. În celula în care îl împinsese paznicul, văzu patru oameni aşezaţi pe aşternuturile lor, scărpinîndu-se şi scrutîndu-l cu privirea.

Uşa celulei se trînti în urma lui şi lacătul scrişni şi scîrţii. Unul dintre oameni îl privi încruntat şi spuse :

— Te-au lăsat să-ţi păstrezi hainele ?

George Adams zîmbi spre el, răspunzîndu-i :

— Da, prietene.

Îl lămuri că pînă la urmă nu mai făcuseră baie.

ÎN HOLUL DE PRIMIRE, un funcționar în uniformă se ridică de la birou și-l ocoli purtînd o foaie de hîrtie în mîină și întrebînd :

— Unde sînt ceilalți acuzați ?

— Sînt și ei pe aici, răspunse un om, arătînd cu degetul spre o încăpere care da în sala principală. I-au adus aici să aștepte să fie judecați pentru că au atacat un paznic.

Slujbașul se duse la ușă și se răsti :

— Veniți încoace, voi de colo !

Trei oameni desculți, îmbrăcați cu jachetele de pînză, cămășile roșii și pantalonii scurți ai închisorii, ieșiră codindu-se și se aliniară cu spatele la perete. Funcționarul confruntă numele de pe taloanele lor de identitate, cu hîrtia pe care o ținea în mîină și apoi se întoarse la birou. Semnă o chitanță și o dete gardianului care escortase acuzații trimiși de la altă închisoare. Fuseseră mutați de acolo la penitenciar, unde urmau să aștepte judecata.

Stăteau liniștiți, cu fețele goale de expresie, ca unii care știau bine cum se trag sforile, cu aerul că nu văd nimic, dar de fapt încordați ca un arc, gata să se miște la orice tresărire. Unul dintre ei avea o cicatrice pe obrazul stîng, de la sprînceană pînă la bărbie. Îi dădea un aspect nesimetric ; fața parcă i-ar fi fost împaiată în grabă și cusută la loc. Toți aveau capul ras, gura tăcută și posacă.

Ceva mai devreme stătuseră în pragul camerei, privind cum sînt verificați noii sosiți.

Cînd mărunțelul John Solomons începuse să topăie și să se rotească, doi dintre cei trei se puseseră pe ris. Solly se întorsese și privindu-i cu dezgust simulat, le strigase :

— De ce v-a apucat rîsul, prăpădiților ?

Apoi, cînd paznicul se stropșise la el, sărise la o parte. Omul cu cicatricea rînjise, arătîndu-și gura fără dinți.

Stătură aliniați pînă cînd gardianul le porunci răstit să-l urmeze și o porniră iute, în șir indian. Trecură de mai multe porți, străbătură curțile tăcute și apoi fuseseră duși în scuarul dintre blocul de izolare și sectorul de prevenție.

4

ÎN TAVANUL celulei mari, un bec de sub o bucată groasă de sticlă răspîndea o lumină galbenă, palidă și diluată, care nu pătrundea în colțurile mai îndepărtate. Sus, pe unul dintre pereți, cele două ferestre cu gratii erau acoperite cu o plasă din sîrmă prăfuită ce nu lăsa să intre lumina amurgului care colora cerul în violet. Pe podea, pe păaturi ponosite, erau tolăniți sau ghemuiți cei mai mulți dintre cei patruzeci de oameni închiși în celulă, în timp ce cîțiva se foiau umblînd de sus în jos.

Se părea că zăduful zilei căzuse și el în cursă și fusese închis laolaltă cu pușcăriașii.

Îl simțeau ca pe un fel de vată umedă și lipicioasă care invizibilă intensifica mirosul greu al respirațiilor și al trupurilor. Faptul că arestaților care așteptau judecata nu li se îngăduia să rămână cu hainele și pantofii lor de acasă, nu părea să aibă efect. Trupurile goale sau pe jumătate goale îngăduiau mirosurilor de transpirație și de păături nespălate, să circule în voie împreună cu alte miasme. Duhoarea și zăduful păreau învăluitoare, solide, copleșitoare așa cum ar fi sunetul pălăvrăgelilor într-o cazarmă.

Unii zbierau cîntece, fiecare pe legea lui, alții vorbeau în gura mare, ca să se poată auzi, alții se certau și făceau gălăgie de dragul de a face gălăgie, cu toții contribuiau la harababura generală.

Ici și colo cîte unii stăteau cinchiți, jucînd cărți cu cîte un pachet de cărți jerpelite, făcute de mină sau furate, sau dame, folosindu-se de bucățele de hîrtie și de cărbune, pe o tablă zgîriată în podea. Alții își jucau la zaruri îmbrăcămintea. Aceasta era celula principală de la parter. La etaj se mai afla una în care hărmălaia era de două ori pe atîta.

Zarva se potolea pentru un timp cînd paznicul de noapte se oprea făcîndu-și rondul prin secție și striga prin gaura de control din ușa de fier.

Butcherboy Williams întrebă :

— Cum de-ați nimerit voi la închisoare, nătîngilor ?

Înghesuisé un grup de noi veniți într-un colț și-i biciuia cu privirea ochilor săi injec-tați.

Șef de bandă și totodată șeful celulei dato-rită brutalității sale, era josnic ca un șacal, în-setat de sânge ca un lup, mîrșav ca o hienă, iar grupul pe care îl îngrămădise în colț se agita înfricoșat, evitîndu-i privirea bestială.

Doar omul numit Solly nu dădea semne de intimidare. Își înalță fața zbîrcită și rîse. Su-netul îi ieșea din gîtlej cu stridența unui cîn-tec de cocoș.

— Beție și scandal ! strigă el strîmbîndu-se. Beție și scandal, șefule !

— Tu ? rînji Butcherboy. Știu eu cine-mi ești, bă Solly. Beție da, dar scandal ioc. Ce naiba ai putea tu face ca să se cheme într-adevăr scandal ?

— Eu socot că pot, cloncăni Solly.

Începu să danseze ca o marionetă un joc grotesc, sub ochii matahalei sălbatice. Era o pocitanie de om gălbejit, murdar, jerpelit și pipernicit, cu ochii ca niște semne de adunare mîzgălite în cutele zbîrcite ale feții, o gură ca o liniuță pătată, flancată de două paranteze adînci. Țeasta lui dură era acoperită cu puncte de păr ca piperul, iar fruntea îi era însem-nată de miriade de linii. Trupul pirpiriu și costeliv era acoperit cu o cămașă jegoasă, cu cîteva numere prea largă pentru el, care îi ajungea pînă la încheieturile jupuite ale ge-nunchilor.

Topăia în sus și în jos, rînjind la Butcherboy cu gura lui strîmbă și bătînd din palmele osoase.

— Hei, Butcherboy, socot că pot. Ți-o spun eu !

Butcherboy mormăi o înjurătură.

Era pe jumătate gol, dînd la iveală un piept ca de maimuță, acoperit cu diferite tatuaje : două mîini unite, un cap de mort și două oase încrucișate, drapelul britanic, un pumnal înșîngerat și diferite alte embleme în acord cu gustul său barbar. Sub talie purta o pereche de pantaloni scurți, kaki, deasupra unei pijamale lungi și murdare care îi dădea un aspect comîc, în ciuda forței sale brutale. Se plecase acum asupra omulețului, ținîndu-și mîinile masive în șold și rînjea cu o veselie sinistă.

— Tu, măi ? spuse el cu voce disprețuitoare. Tu nu ești în stare să faci rău nici unei muște !

— Ascultă aici, clămpăni Solly, trecînd la altă versiune a dansului început. Socot că pot, amice. Crede-mă ce-ți spun !

Ceilalți, bucuroși de această diversiune, începură să se îndepărteze cu prudență, profitînd de faptul că atenția lui Butcherboy se abătuse în altă parte.

— Hai să-ți povestesc, continuă Solly. Eu socot că pot. O să vezi și tu dacă n-am drep-tate. Mă duc și eu în ziua aceea la un local. La Wellington Arms, îl știi și tu. Deci iată-mă-s acolo. Toemai luam una mică la bar, cînd intră grangurul ăla.

— Care grangur ? întrebă Butcherboy amenințător.

— Așteaptă, bre. Ascultă ! Asta-ți spuneam. Șmecherul ăsta vine lângă bar și numai ce-l auzi că cere : „Dă ici un lichior de banane.“ Eu mă zgîiesc la el și-i cer socoteala. „Lichior de banane ? Te crezi la Gran Hotel. Lichior de banane zici ? Asta-i băutură de negresă, musiu.“ Șmecherul se holbează la mine și zice : „Ia vezi-ți de treabă !“ „Ei comedie, zic eu, ușor îți mai sare muștarul.“ „Du-te dracului, zice șmecherul, nu vezi că ești beat ?“ Mie mi se acrise să-l văd cum își dă aere, pricepi ? Așa că îl iau iute. „Va să zică omul nu mai are voie nici să se îmbete ? Nu mai poate să se pilească fără ca un nepoftit ca tine să nu-și bage nasu ? Lichior de banane zici ? Îți dau eu ție lichior de banane !“ Și numai ce-l înșfac de.....

Povestirea îi fu înăbușită de o zarvă bruscă care se iscase în cealaltă parte a celulei, făcîndu-l pe Butcherboy să-și ridice capul neolitic și să urle :

— Liniște ! Fleanca, secăturilor !

Cînd larma se potoli într-un murmur, se întoarse din nou spre omuleț și mormăi :

— Dă-i drumul mai departe.

— Bun, chicoti Solly. Cum îți spuneam, îl apuc pe grangur și-i cer socoteala. „Zi așa, te crezi grangur mare și-o faci pe grozavul ?“ Barmanul se dă și el la mine : „Ei, las-o baltă !“ Eu mă întorc spre el : „Și tu, ține-ți fleanca !“ Dar tipul pe care-l apucasem, vă-

zînd că nu mă uit spre el, îmi cîrpește o labă. Și atunci numai ce mă-ntorc eu și zic : „Aaa ! De ăsta-mi ești vasăzică ! Las că-ți arăt eu ție. Stai să vezi !“ Și mă reped la dînsul, uite așa...

Și pînă să se pună Butcherboy în gardă, omulețul îl și apucase de umeri, zvîcni în sus cu trupul lui miniatural și țeasta-i dură o porni ca o ghiulea de tun.

Butcherboy își feri capul în ultima clipă și împinse omulețul, mormăind.

— Nu te supăra, frate-miu, cîrîi Solly, strîmbîndu-se de rîs. N-am vrut decît să-ți arăt.

— N-o face pe prostul ! ripostă Butcherboy. Zii mai departe.

— Bun ! Asta-i cam deranjase surtucul, îți dai seama ? Și pe loc începem să ne tăvălim prin tot localul, printre mese, printre ceilalți consumatori. Băutura se vîrșă peste tot și eu dau și iar dau cu scăfirlia în grangur. Ia privește !

Își înclină capul și indică mai multe cucuie și vînătăi, cu un deget murdar care semăna leit cu o crenguță uscată. Apoi continuă :

— Șmecherul îmi trage două cu genunchiul și eu îl iau la răfuială : „Dai cu piciorul, hei ? Las că-ți arăt eu ție !“ Îi mai servesc eu cîteva cu capul, de-l podidește sîngele pe nas și pe gură și i se învinețește un ochi. Dar afurisitul de barman telefonase între timp la poliție, fricosul, și pe deasupra, împreună cu alți șmecheri, m-au țintuit pe loc și-au pus capăt bătăii. Foarte bine, eu nu vreau să stîrnesc scandal, stau liniștit și aștept jandarmii. Eu

n-am făcut nimic rău. Doar ăsta cu lichiorul lui de banane. Lichior de banane, spune și tu !

— Ce s-a întâmplat cînd ai intrat la apă ? Pentru asta nu-ți dă decît două lire amendă sau zece zile, nu mai mult.

— Drace, n-am recunoscut nimic și cu asta, basta.

— Nimic ! Ești nebun ? Puteai să fi și început cele zece zile. Crezi că așa scapi ?

Butcherboy rînji. Solly privi șiret, izbucni în rîs și se apucă din nou să danseze ca nebunul.

— Am eu motivele mele, ce știi tu !

Butcherboy îl privi bănuitor și-l înjură din nou. Apoi întoarse spatele lui larg cît o ușa spre omuleț și privi în jur prin celulă. Lovind cu piciorul, începu să-și facă loc printre trupurile culcate pe dușumea, zbierînd :

— Unde-s derbedeii ăia care tocmai au sosit. Vreau să-i judec... lor de derbedei !

Ajunse la culcușul lui. Prin confiscarea păturilor de la cîțiva dintre tovarășii de celulă, își construisese o saltea care înlătura în mod considerabil incomoditatea dușumeii de ciment. Din alte pături își aranjase o pernă. Se sui călare peste saltea, privi amenințător în jurul încăperii în timp ce suita lui slugarnică care includea pe Brakes Peterson, Pinks, Moos și Squinteye Samuels, îl înconjura arătîndu-și devotamentul prin zîmbete admirative care însă, analizate mai de aproape, ar fi dat la iveală anumite semne de ură și batjocură.

Marele om își încordă mușchii și-și umflă pieptul tatuat, făcînd imaginile să se miște

ca niște desene animate. Se lovi peste pectorali și bicepsii cu mâinile lui ca niște gheare de escavator. Ochii mici, lucitori, săltau jur-împrejur ca niște scînteii.

— Stai să văd, bodogăni el. Sînt cîtiva nepoștiți aici, pe care nu-i cunosc.

Ochii continuară să se plimbe de la un obraz la altul și se fixară asupra unui individ cu bărbia ciupită de vărsat și fața răutăcioasă ca de vultur care, posac, stătea lungit alături.

— Hei, tu! Fă-te-ncoa, bă! Hai, saltă!

Omul nu se mișcă.

— Saltă cînd îți spun, ticălosule! șuieră Butcherboy.

Omul îl privi în ochii care semănau cu niște butoane de gheață, adună salivă în gură și scuipă.

— Aduceți-l la mine, mirii Butcherboy și într-o clipă, noul sosit fu apucat de gît și de fundul pantalonilor și îmbrîncit spre șeful celulei care-l aștepta.

Un pumn ca o lovitură de baston îi făcu fața să explodeze, improșcînd sînge de jur împrejur.

Omul se curbă sub strînsoarea celor care-l țineau, iar Butcherboy îl apucă de curea și, după ce ceilalți îi dădură drumul, îl ridică deasupra capului și apoi îl aruncă nepăsător în lungul celulei. Pușcăriașii se împrăștiară și trupul omului se lovi de perete și lunecă pe podea, unde rămase zăcînd și scoțînd gemete de animal rănit.

Butcherboy rîse răgușit, iar acoliții săi chicotiră. Ochii lui mici căzură asupra unui tînăr,

aparent slăbuț, dar dur ca oțelul, cu fața de copil bătrîn a băieților de mahala.

— Cine-i ușurelul ăsta? întrebă el cu o voce răgușită, care dovedea niște corzi vocale vătămate.

— I se spune Puștiul din Casbah, îl informă Brakes Peterson.

Acesta nu avea decît o parte a feții întregă. Cealaltă era o rețea hidoasă de crețuri și cute cauzate de o arsură prost tratată pe care i-o făcuse amanta lui. Sătulă să-i mai suporte brutalitățile, se răzbunase într-o noapte, pe cînd el dormea, punîndu-i un fier încins pe obraz.

— Au de gînd să-l spînzure, continuă Brakes vesel, l-au arestat pentru omor.

— Un ușurel, cu carcasă de oțel, am văzut eu, rise Butcherboy scrișnit. Vino aici, ușurelule!

Băiatul păși înainte și ochii îi erau mohorîți și duri în lumina apoasă a becului din tavan. Își mușcă unghia degetului mare, o privi și apoi ridică ochii spre Butcherboy.

Gura uriașului începu să se miște, dînd la iveală dinți stricați.

— Cum te cheamă, Ușurelule?

— March. March Albert.

— Și ce-ai făcut?

— Am ucis.

Băiatul vorbea de parcă omuciderea ar fi fost o activitate normală, ca de pildă a merge la closet sau a te scărpină unde te mîînă.

— Spui vorbe mari, Ușurelule!

— Nu-mi prea place să spun nimic, replică băiatul.

Își mușcă altă unghie și o examinează, ignorând privirea lui Butcherboy.

— Drace, Ușurelul e și deștept pe deasupra.

Ștergându-și degetele de partea laterală a blugilor, băiatul mormăi :

— Unor tipi le place să vorbească. Mie nu.

— Uite ce e, băiete, când vorbești cu mine, vorbești cu unul sus pus, ai înțeles ?

O mână zvîcni înainte și îmbrînci pe băiat. Puștiul din Casbah căzu jos, dar numai pentru o clipă, sări apoi în picioare, ca o minge, arătîndu-și colții. În secunda următoare se lansase ca un proiectil de-a lungul celulei, cu capul înainte, țintind drept în stomacul lui Butcherboy. Dacă țeasta dură, propulsată de cele șaiszeci și cinci de kilograme ar fi nimerit ținta, Butcherboy, luat prin surprindere, ar fi fost lovit, cocoșat, doborât, lichidat poate. Dar uriașul era pregătit și la momentul potrivit luă poziția potrivită.

Mormăind, zvîcni genunchiul în sus și lovi drept în gura tînărului în atac.

Cînd Puștiul din Casbah își reveni, toți oamenii se culcaseră, înfășurați în pleduri sau întinși și dezveliți de căldură. Băiatul se ridică anevoie, scuipe un dinte și-și pipăi buza crăpată. Nu trebuia să se decidă dacă să se răzbune sau nu pentru atacul lui Butcherboy. Răzbunarea îi luneca în minte cu ușurința unei roți dințate, bine unse, în verigile unui lanț gresat.

Se duse la găleata cu apă și se spală de sânge, bău un gît, cercetă cu privirea locul în care forma greoaie a lui Butcherboy se clătina de efortul sforăitului său de brontozaur și apoi se întoarse să examineze restul celei.

Umblînd tăcut, trecu peste trupuri adormite, privind cu atenție în jos. În cele din urmă, descoperi o cutie de sardele care era folosită de cineva drept scrumieră. Se lăsă jos și începu să desfacă cheia lungă de conserve care rămăsese înfășurată în tablă.

După ce reuși să elibereze cheia, băiatul căută un loc liber lângă perete și se așează jos. Începu să frece capătul prelung al cheii de porțiunea de podea cimentată care se afla între picioarele sale. Lucra fără zgomot, pilind metalul ca să-i ascută vîrf, se oprea doar cînd se mișca sau tresărea cineva în somn și apoi continua răbdător, în scopul de a transforma cheia într-un piron ascuțit.

5

CÎND SE DESCHISESE ușa, trei dintre oamenii din celulă fuseseră întrerupți în mijlocul unei partide de remi, jucată cu un pachet de cărți unsuroase pe care îl ascunseseră în grabă sub pătură.

Era un trio greu de descris. Purtau toți pantaloni scurți, soioși, maiouri și cămăși nespălate și stăteau jos, sub becul anemic din ta-

van. De îndată ce uşa fusese din nou încuiată, scoaseră cărţile de sub păturile boţite şi odată ce-l salutaseră pe George Adams cu o clătinare de cap indiferentă, îşi reluară jocul, studiindu-şi concentraţi cărţile pe care le avea fiecare în mână.

Celula era strîmtă şi era cald. Într-un colţ de lângă uşă se afla un hîrdău şi în celălalt o căldare cu apă. Fereastră zăbrelită care era plasată foarte sus, în peretele din fund, era acoperită cu funingine, iar de pervazul ei atîrna o sîrmă îndoită de care erau agăţate patru ceşti.

George Adams se uită împrejur în căutarea unui loc unde să-şi fixeze culcuşul, cînd cel de-al patrulea om îi vorbi. Acelaşi om îl întrebă şi despre haine.

— Simte-te ca la tine acasă, amice.

Avea o voce degajată, în care vibra un fel de humor satiric. Întinse un picior atingîndu-l pe unul dintre cei trei, în spate, şi spuse.

— Dă-te mai încolo ! Fă puţin loc pentru omul ăsta.

Fără să-şi ia ochii de pe cărţi, cei trei se suciră pe păturile întinse, lăsînd loc unde să se poată culca George Adams. Acesta spuse :

— Mulţumesc, oameni buni.

Dar nu-l luară în seamă, aşa că zîmbi spre cel de-al patrulea.

George Adams îşi aranjă pantofii lângă perete, îi acoperi cu haina împăturită şi apoi se așeză jos şi îşi întinse picioarele. Se simţea năclăit de căldură care părea să se îngămădească aici în straturi. Undeva, în altă celulă,

cineva începuse să cînte Gallway Bay și din-spre alt sector al închisorii răsunau pași pe o scară de fier.

— Și zi așa, amice, spuse cel de al patru-lea om. Iată-ne cu inimile sfărîmate că am ajuns și aici !

George Adams îi zîmbi și omul îi întoarse surisul. Întrebă :

— Nu ți-au dat pături ?

— Am ajuns tîrziu, îi explică George Adams. Cred că gardianul n-a mai vrut să deschidă magazia.

— Nemernicii ăștia nu-și mișcă fundul decît dacă n-au încotro. Ascultă ce-ți spun. Cînd deschid să ne aducă de mîncare mîne dimineață, cere paznicului de serviciu pături și o cană. Dacă nu le ceri, se fac că plouă, înțelegi ?

— Așa am să fac, îl asigură George Adams.

— Era mulțumit să întîlnească pe cineva dispus să fie prietenos. În jumătatea aceasta de lume împrejmuată de piatră și fier era o atmosferă de „fiecare să se descurce singur“ care lui George Adams nu-i făcea nici o plăcere. Copilărise în mahala și știa că aici găseai trădători și vicleni, denunțatori și lingăi, violenți și tiranici, lingușitori și sălbatici, oropșiți și neajutorați, că cei puternici jefuiau pe cei slabi, iar cei tari și brutali formau împreună un fel de alianță nebuloasă, cu scopul să-i terorizeze pe cei amăriți.

George Adams medita la acest lucru cînd cel de-al patrulea îi întrerupse gîndul.

— Ești pentru prima dată aici ?

— Da. Am mai fost închis la sectorul de poliție, dar e prima dată cînd sînt adus la penitenciar.

George Adams privi spre om. Era subțire și mlădios, tolănit în unghi, în colțul său, ca o riglă pliantă abandonată. Avea o față slabă, netedă și frumoasă, bronzată și o proteză albă care licărea cînd zîmbea. Ca și ceilalți, izbutise să rămînă în hainele sale. Cămașa îi era de un verde aprins, pantalonii cu ținte, buni și curați ca și cum chiar și aici se străduia să-și păstreze aerul de tip fercheș. Era un fel de gentleman gangster, un membru al aristocrației interlope, nu un pierde-vară de pe la colțul străzilor, ci un vizitator obișnuit al sălilor de biliard aflate în lungul străzilor Hanover și Caledon unde se urzeau lovituri pe un fundal de fum și pocnete de tac.

Stătea trîntit în colțul său, cît se poate de departe de mirosul de amoniac al hîrdăului, lung și subțire și neted, scripitor și periculos ca o lamă de cuțit.

Puse întrebarea inevitabilă cu afabilitate.

— Pentru ce ești închis ?

Lui George Adams îi era cald, transpirația îi păta fruntea și se descheie la cămașă ca să și-o scoată, în timp ce-i dădu răspunsul.

— Motive politice. Am complotat împotriva guvernului.

Cei trei se opriră din joc ca să-l privească curioși și cel de-al patrulea izbucni în rîs. Spuse, clătinînd încet din cap :

— A da, rezistența. Am citit despre asta.

Se ridică în capul oaselor și continuă cu ochii scăpărători de entuziasm :

— Sabotori, ai ?! Ce-ți spun eu ? Au fost niște tipi dincolo, de partea cealaltă, care au aruncat în aer o cale ferată. Drace, omule, asta-i o afacere mare.

George Adams răspunse atent, lepădându-și pantalonii, astfel că acum rămăsese în maiou și chiloți.

— Organizăm doar anumite lucruri.

Își șterse transpirația de pe față cu un deget. Cei trei își reluaseră jocul de cărți. Scoți prin haină pînă cînd găsi un pachet mototolit care conținea patru țigări ușor îndoite. Îndreptă pachetul și-l oferi individului celui zvelt, dar acesta clătină din cap spunînd :

— Fumează tu. Am și eu cîteva.

Adăugă făcînd cu ochiul.

— Gagica mea îmi poartă de grijă.

Apoi, cînd George Adams luă o țigară și o oferi unuia dintre jucătorii de cărți, îl întrebă încruntat :

— De ce dracu le dai tutun ? Indivizii ăștia pot să-și facă rost și singuri. Ascultă-mă pe mine.

— Ei lasă, spuse George Adams. Doar sîntem aici toți împreună.

Jucătorul de cărți luă țigara și zîmbi spre George Adams care îi spuse :

— Mă tem că va trebui s-o împărțiți între voi.

— E în regulă, frate-miu, răspunse alt jucător, salutînd cu degetul la frunte.

Tipul cel slab scoase o brichetă, o aprinse și o ținu ca George Adams să-și aprindă țigara. Din punctul lui de vedere, Adams era egalul său, specialist de frunte în domeniul infracțiunii. Dar îi veni mai greu să fie galant cînd, fără tragere de inimă, oferi bricheta jucătorilor de cărți. După ce dosi bricheta, spuse :

— A, da. Eu mă numesc Yusef Ebrahim. Gagiii îmi spun Yusef Turcul.

George Adams se prezintă zîmbind spre ceilalți, prin fumul care începuse să se întetească și întrebă :

— Și pe tine de ce te-au luat ?

Yusef Turcul rîse încetișor și apoi se burzului brusc, ridicîndu-se drept și privind spre George Adams.

— Drace ! M-au închis uite așa, fără să am nici o vină.

Își clătină capul îngust și lucios.

— Au zis că am ajutat la o spargere într-o fabrică. Doamne, ce mai legi ! Te bagă la răcoare pentru te miri ce, nu ești de acord ?

— Recunosc că se mai întîmplă, spuse George Adams.

Fumul plutea în jurul lor, dar nimeni nu-i dădea atenție și căldura nu se potolea deloc. Fumul făcea aerul gros ca o flanelă.

Omul cel subțiratec spintecă aerul cu degetul, în direcția lui, în timp ce vorbea :

— Ascultă, amice. Dumneata ești om cu carte. Nu zic bine? Socot că știi câte ceva despre legi. Doar ai studiat guvernul !

— Ei de, nu știu chiar atît de multe, surîse George Adams.

— Foarte bine, spuse Yusef Turcul. Ascultă la cele ce-ți povestesc eu. Stăteam în fața fabricii ălea din Salt River. Mă plimbam și eu așa, în sus și în jos, fără treabă. Ardeam gazul pe acolo. Nu era nimeni în preajmă. Doar o mașină fusese parcată în apropiere. Cum îți spuneam, nu făceam nimic anume. Îmi desmorțeam puțin picioarele. Nu urmăream nici un fel de învîrteală. Cînd uite că doi tipi ies în goana mare pe poarta fabricii cărînd împreună un fel de sacoșă.

Făcu o pauză și se scărpină sub cămașă. Trase mîna afară și după ce se uită să vadă ce a prins, strivi de perete. Unul dintre jucătorii de cărți se duse la hîrdău.

— Și cum îți spuneam, continuă Jusef Turcul, tipii ăia ies în goană din fabrică, cărînd sacul. Chiar atunci poliția motorizată trece colțul străzii, cu mașina pe două roți, de iute ce gonea. Și ce să vezi ? Cei doi tipi aruncă sacul și fug de le scapără picioarele în sus pe drum.

Dinafară se auzi o ușă trîntindu-se și tîrșîit de cizme pe pavajul de ciment din curte. Uscățivul îi făcu semn să stingă țigara și jucătorii își ascunseră din nou cărțile, lungindu-se ca și cum ar fi fost gata de culcare.

Pașii paznicului de noapte și zgomotul tusei sale răsunau în curte, pe cînd treceau de la

ușă la alta. Apoi capacul de pe gaura de control care da în celula lor fu ridicat și George Adams văzu ochiul paznicului iscodind înăuntru. Ochiul dispăru și gaura fu din nou acoperită. Ascultară pașii pornind, oprindu-se, pornind iar, făcând ocolul curții și apoi urcînd, pe scările de fier, spre galeria de la etaj.

Unul dintre jucătorii de cărți spuse :

— E timpul să ne lăsăm. Eu nu mai joc.

— Ai dreptate, încuviință altul. Hai să stîngem lumina.

Yusef Turcul remarcă scîrbit :

— Tot timpul se zgîiește ca să ne spioneze.

Continuă apoi povestea :

— După cum îți spuneam, cei doi tipi au întins-o pe stradă în sus și eu stăteam acolo și nu aveam habar de nimic. Și ce crezi că fac oamenii legii ?

Degetul subțire împunse aerul spre George Adams.

— Opresc mașina și mă înhață pe mine. Ce zici de asta ? Ce-am făcut ? Mă învîrteam doar pe acolo.

George Adams ridică din umeri și spuse :

— Trebuie să povestești totul avocatului.

— Pe dracu avocat, ripostă Yusef Turcul acru. Umblă numai după lovele. Pot să dau și eu singur cu gura. Allah mi-e martor, asta-i totul, stăteam în fața fabricii, nu făceam nimic și acum iată-mă-s aici acuzat de spargere și furt.

Își clătină capul, se ridică și se duse la găleata cu apă, luînd o cană cu el.

— Crezi că asta-i drept ? Spune, crezi că-i drept ?

— Polițiștii ăia au apărut foarte repede, își dădu cu părerea George Adams.

Yusef Turcul goli cana și se întoarse în colțul său. Apoi zîmbind spre George Adams, se întinse din nou pe cearșaf.

— Din păcate n-am legat paznicul destul de bine cînd am intrat în fabrică. Așa că s-a dezlegat și a telefonat după patrulă. Ei, da, sună pentru ultima oară. Acu trebuie să stingem.

6

BARA DE PROTECȚIE din spatele mașinii vechi și hodorogite era pe jumătate desprinsă și trîncănea în mers cu sunet de metal care se lovește de alt metal. George Adams, stînd alături de Jefferson Mpolo care conducea, își amintea vag de zgomotul mașinilor din fabrica în care lucrase cîndva. Jefferson conducea egal, cu grijă față de mașină, privind concentrat prin parbrizul pătat. Sub șolduri, într-un punct în care tapiseria se uzase, George Adams simțea duritatea arcului. Străbăteau străzi tăcute, lăsînd în urmă case luminate, cu portici înalte și grădini îngrădite, felinare ce formau băltoace de lumină gălbuie pe trotuare.

— Sîntem pe aproape, George ? întrebă Jefferson.

— Ține-o tot înainte deocamdată. O să trebuiască s-o luăm la dreapta. Îți spun eu unde.

Jefferson merse înainte. Rîgii și spuse :

— Am avut pește la cină. Mi-e al naibii de sete.

— Crezi că au pregătit materialul ? Ar fi de dorit să nu fim siliți să așteptăm.

— Ar fi bine să-l fi pregătit. Vreau să mă duc devreme acasă. Lena e bolnavă.

— Ai chemat un doctor ?

— Ba. Are doar gripă. Se face ea bine.

Continuară cursa de-a lungul unui drum care trecea pe lângă niște case destul de noi, îngrijite și spațioase. Unele aveau palmieri în grădină, plante agățătoare, vitralii la ușa de intrare. George Adams contemplă cartierul gândindu-se că aici locuiau cei mai înstăriți membri ai comunității sale : profesioniști, funcționari, artizani, mici comercianți și câțiva care se aflau la un fel de hotar, trăindu-și existența în regretul că nu s-au născut cu o nuanță mai deschisă la culoare, ca să poată lunea de partea cealaltă și să fie albi.

Spuse zîmbind :

— Copoi nu prea dau tîrcoale pe aici !

— Ce vrei, aici nu locuiesc decît persoane distinse.

— Guvernul o să declare cartierul ăsta alb, ai să vezi, spuse Adams. Și atunci cei săraci or să fie siliți să plece.

Privi înainte, prin parbrizul pătat în galben și continuă :

— A doua stradă pe dreapta, Jeff. La casa aia cu verandă înaltă.

Cotiră, zdrăgănind, după colțul unei alte străzi. George Adams spuse :

— Ni se atrage mereu atenția să fim prudenți. Mașina asta-i în stare să trezească și morți.

— Ehei, amice, rîse Jefferson. Asta-i Rolls Royce-ul proprietății. Sint capitalist dat dracului.

— Mai știi, rîse Adams. Mai bine te-ai opri aici. Mergem pe jos.

Bătrîna mașină scrișni oprindu-se, motorul tuși obosit și apoi se liniști. Adams deschise portiera de pe partea sa cu mare grijă deoarece balamalele erau stricate și se feri să calce pe treapta de modă veche, știind-o la fel de înșelătoare ca o capcană. Trînti ușa ca s-o facă să rămînă închisă și apoi se opri la marginea trotuarului așteptîndu-l pe Jefferson.

Noaptea era caldă, dar aici, în cartierul acesta dinspre munți, bătea o briză ușoară. Privind în vale putea să vadă luminile orașului și docurile unde catargele navelor păreau niște antene profilate pe mare. Deasupra orașului străluceau luminile de neon, învăluite în ceață, dînd impresia că acoperișurile sînt în flăcări.

— Așa, băiete, hai să mergem, spuse Jefferson.

— E în jos pe strada asta, indică Adams și o porniră în lungul drumului.

Trecură pe lîngă un grup de case care aveau în față ziduri joase. De după perdelele luminate se auzeau voci și rîsete și ei traversară o intersecție, umblînd pe sub romburile de lumină ale felinarelor de pe stradă. Jefferson fluiera pe șoptite „Tuxedo Junction” și George

Adams își aprinse o țigară și aruncă chibritul în întuneric.

Ajunseră în dreptul unui șir de magazine cu luminile stinse : o băcănie, o frizerie, o farmacie și apoi George Adams atinse brațul lui Jefferson și-i spuse oprindu-se în dreptul unei măcelării.

— Am ajuns.

Fațada măcelăriei era în întuneric, vitrina era goală, dar în geam mai era încă afișată lista prețurilor pictate în alb. George Adams privi în sus și în jos pe stradă, să se asigure că nu sînt urmăriți și apoi începu să bată în ușa cu placă de sticlă a prăvăliei.

Jefferson întrebă în șoaptă :

— Magazinul ăsta aparține unuia dintre oamenii noștri ?

— Unui simpatizant. Mai face și el cîte o donație din cînd în cînd.

Pe undeva claxona o mașină. Jefferson rîgii din nou lăsînd un ușor iz de pește în aerul de pe colină, în timp ce George Adams mai ciocăni odată în placa de sticlă.

De data asta se auzi cum cineva descuie ușa pe care apoi o crăpă puțin.

— Sînt eu, George, spuse Adams. L-am adus pe Jeff cu mine.

— E în regulă. George, băiete.

Ușa fu dată în lături și cei doi intrară în prăvălia întunecată. În aerul din interiorul măcelăriei plutea un miros de carne tăiată, de rumeguș și dezinfectant. Dintr-o încăpere din spate se auzea zgomotul unei mașini.

George Adams o luă înainte, traversînd magazinul. Cea mai mare parte a peretelui din fund era ocupată de bolta unui frigider și prin întuneric se mai zărea o tejghea pe care se profila un cîntar și un registru.

Omul care îi conducea spuse :

— Cum o duci Jeff? Nu te-am văzut de mult.

— Ocupat mereu, veni răspunsul. Voi n-ați terminat foile ?

George Adams deschise ușa din spatele magazinului și intră într-o cămăruță luminată, cu ferestrele acoperite cu vopsea, iar pe jos cu rumeguș. Pe un perete, deasupra unei mașini de făcut cîrnați, erau atîrnate o serie de cuțite de măcelar și de satîre. O chiuvetă și tot felul de unelte indispensabile meseriei erau împrăștiate prin încăpere. Mașina de multiplicat fusese pusă lîngă o masă pe care erau îngrămădite teancuri de manifeste. Mașina funcționa și o fată cu părul roșcat și cu o pată de cerneală pe bărbie o supraveghea.

— Salut, George, salut, Jeff ! spuse ea privind în sus spre dîșii. Nu v-am văzut de o veșnicie.

Le surîse. Jefferson o muștră :

— N-ai venit la întrunirea de săptămîina trecută.

— N-am putut. Crede-mă că n-am putut.

Adună mai multe foi imprimare și le așează în teancuri.

— Nu ești supărat pe mine, nu-i așa ?

— Te iert de data asta.

Jefferson surise. Se duse la chiuvetă și bău direct de la robinet. Ștergându-se pe gură întrebă :

— Materialul nostru e gata ? ...

— Trebuie doar să-l legăm laolaltă, spuse omul care le deschisese ușa.

Era tânăr și gras, cu un stomac de proveniență recentă care i se revărsa peste curea. Avea nas coroiat și obrazul ciupit de vărsat. George Adams îl privi și-i spuse bătându-l în glumă peste burtă :

— Cassim, băiete, rău te-ai mai îngrășat !

— Nu-i așa ? rîse fata. I-am spus să se pună pe dietă.

— Nu renunț la patru mese pe zi de dragul nimănui, răspunse vesel Cassim. Hai să legăm materialul, ca voi doi s-o puteți întinde.

Cei trei se adunară în jurul mesei și începură să împacheteze hîrțile. Adams ridică un manifest și-l privi.

— N-a ieșit prea rău, aprecie el.

— Trebuie să ai în vedere faptul că afurisita asta de mașină se strică la fiecare cinci cuvinte, zise fata.

Cassim rîse, făcînd un pachet dintr-un teanc de broșuri.

— Am văzut că peretele ăla mare din New Market Street era pictat peste tot cu lozinci.

Jefferson se prefăcu mirat.

— Da ! Mă întreb cine o fi făcut-o și pe asta ? Să murdărească astfel pereții oamenilor !

Făcură mai multe pachete și apoi George Adams spuse :

— Cred că-i destul. Șase mii. Mai trebuie să le și distribuim.

Fata se plinse :

— Voi sînteți norocoși. Eu săraca trebuie să stau aplecată peste afurisita asta de mașină, Dumnezeu știe cît.

Cassim rise din nou, spunînd :

— Ce vrei ? Tu ești specialistă ! Cine te-a pus să te faci funcționară de birou ?

Scoase limba la el și își șterse mîinile pline de cerneală de o foaie.

— Cară-te și lasă-mă în pace, Cas !

Adams îi zise lui Jefferson :

— Tu du-te și adu mașina, Jef. Te așteptăm în ușă.

Luară cîte un pachet cu manifeste și îl însoțiră pe Jefferson în partea din față a prăvăliei. Fata ieși în pragul cămăruței și le spuse :

— Noroc bun, băieți !

Cassim lăsă jos broșurile și deschise ușa ca să iasă Jefferson. Adams spuse :

— Frumos din partea tipului să ne lase să-i folosim prăvălia.

— N-a fost așa de simplu, rise Cassim. Era mort de frică, dar l-am convins eu.

Fata închisese ușa din spate și ei așteptau în întuneric. Adams putea auzi respirația greoaie a tinărului gras și, foarte curînd, zdrăngănitul mașinii coborînd strada și fluierul ascuțit al frînelor, cînd se opri în fața ușii.

Puțin mai tîrziu se aflau din nou amîndoi în vechea mașină care zdrăngănea și-l hurduca, coborînd dealul și îndepărtîndu-se de partea aceea a orașului. Briza dinspre munți

se întetise, şuiărînd acum în încheieturile şubrede ale maşinii.

— Vine vîntul, constată George Adams, stînd în colţ alături de Jefferson Mpolo. S-ar putea să bată mîine ca nebunul.

— Mda, băiete. Dar ia spune-mi, oamenii tăi au organizat totul aşa cum trebuie pentru noaptea asta ?

— Aşa cred. Trebuie să-ţi încerci norocul cu ce ţi se oferă, răspunse Adams. Se prezintă mulţi voluntari şi n-ai ce face, trebuie să-i accepţi. A intrat spaima într-o mulţime de oameni.

— Trag nădejdea că n-o să meargă nimic rău.

— De ce să meargă rău ? Eşti neliniştit pentru partea organizată de tine ?

— Nu, dar nu-s puţini cei pe care nu-i cunoaştem bine. Cum spui şi tu, trebuie să ne încercăm norocul cu ei.

Ajunseră în mahalaua oraşului, trecînd pe lîngă un şir de prăvălii : magazine de mobilă, băcănii, delicatese, un cinematograf gol în care vîntul flutura afişele. Trecură pe lîngă ziduri jupuite şi sparte, pe care cărămizile dezvelite arătau ca nişte bube fără crustă. Adams aprinse o ţigară, meditînd la pachetele cu manifeste legate de pe scaunul din spate al maşinii. Era puţin neliniştit în privinţa lor şi ar fi vrut să ştie că a terminat şi cu distribuirea, că a scăpat de pachete şi că se poate întoarce acasă. Nu era frică, îşi spunea lui însuşi, ci doar un sentiment pe care nu-l puteai evita cînd tre-

buia să străbați niște distanțe cu asemenea lucruri. Spuse lui Jefferson :

— Întoarce aici.

Celălalt rîgii din nou și, luînd piciorul de pe accelerator, întoarse volanul și intră pe o stradă lungă și întunecată, unde niște bucățele de hîrtie suflate de vînt dansau pe asfaltul decorat în negru și cenușiu ca niște duhuri vrăjite.

Jefferson, la îndrumările lui Adams, trase lîngă trotuar și un om ieși dintr-o alee. Păși sub lumina galbenă a felinarului și se apropie de Adams, atingîndu-și pălăria uzată și zîmbind. Avea o mustață căruntă, stufoasă ca de lînă încîlcită.

— Bună, George, spuse el. Cum merge ? Te așteptam.

George Adams se aplecă peste spătarul scaunului și ridică două pachete pe care le trecu, prin fereastră, omului.

— Bună, domnule Peters. Îmi pare rău că te-am ținut treaz pînă la o oră așa de tîrzie.

— Nu face nimic, George, nu face nimic ! Tu cum te simți ?

— Bine. Știi ce ai de făcut, nu ?

— Sigur ! Las' pe noi. Cei trei băieți ai mei sînt gata de plecare și am mai găsit încă doi.

— Perfect. Acum trebuie s-o luăm din loc.

— E în regulă. Noapte bună.

Continuară cursa pe șoseaua principală și apoi ieșiră din oraș, îndreptîndu-se spre suburbii. Trecuse mult de miezul nopții pînă să distribuie cea mai mare parte din pachete și

acum, pe un drum mărginit de arbori, străbătînd o zonă neconstruită, George Adams spuse :

— Încă două pachete și putem merge acasă.

— Unul dintre oamenii de legătură ar trebui să ne aștepte aproape de capătul acestui drum, spuse Jefferson. Sper c-o să-și facă apariția și individul acesta.

— Te temi că și-ar putea schimba părerea ?

— E și el destul de nou, explică Jefferson. A mai făcut vreo două lucruri și pare dispus să continue.

— Trag nădejdea că nici unul dintre tipii de pînă acum n-a aruncat materialul în prima gură de canal care i-a ieșit în cale. Măcar atîta, spuse Adams.

Jefferson încetini mersul, privind scurtător înainte. Deasupra lor cerul era albastru întunecat, o veche cuvertură de aba pe care erau împrăștiate diamante false. Aici, la cîmp deschis, vîntul era țeapăn, făcînd vîrfurile copacilor să se legene ca un cor. Dincolo de cîmp, linia mai întunecată formată de casele unui cartier, părea o barieră neregulată de fum, dealungul orizontului.

— Aici, pe undeva, spuse Jefferson, punînd frîna.

În spatele unor copaci, un drum de țară făcut de o societate de construcție, dădea în șoseaua principală.

— Ești de părere să așteptăm ? întrebă Adams.

Dar chiar în clipa aceea două faruri se aprinseră brusc și lumina care izbucni din întunericul drumului de țară se încrucișă cu cea a propriei lor mașini, iar ei văzură conturul unui mare automobil.

Jefferson se întreba „Și acum ce urmează?” tocmai când celălalt vehicol țîșni din beznă și se opri de-a curmezișul, foarte aproape, drept în fața lor, iar alte cîteva lumini porniră să se plimbe peste bătrîna lor mașină.

Mai mulți oameni îi înconjurară și auziră pe unul rîzînd. Rămaseră liniștiți, în timp ce fețele celorlalți oameni care purtau haine obișnuite, priveau spre ei, ca apoi să le deschidă portierele cu violență. Cineva spuse privind-i :

— Ce mai faci Adams ? Și tu Jefferson ?
Vocea vibra, plină de veselie arogantă.

— Ia zi, ce faci Jefferson ? Tîrziu v-ați mai apucat să vă plimbați cu mașina, măi băieți ! Nu cumva ați pornit-o după fete ?

Alt om rîse și un al treilea interveni :

— Ei lasă ! Hai să vedem ce au mai pus la cale.

— Jos, tovarăși, le porunci primul om chițotînd.

Adams și Jefferson coborîră în lumina vie a farurilor și a lanternelor. George Adams ținea mîinile în buzunarul hainei. Recunoscuse cîteva dintre detectivii de la securitate. Jefferson rămase alături de el, cu fața lui lată lipsită complet de expresie, în lumina necrutătoare. Doi oameni cercetară interiorul mașinii...

Cel care vorbise primul spuse zîmbind :

— Te simți bine, George ?

George Adams îi aruncă o privire, dar nu spuse nimic. Se simțea furios și frustrat și strîngea tare din pumni.

Alt om din apropiere spuse bătîndu-și joc :

— Georgeovski. De ce nu te cheamă pe tine Georgeovski. Voi, derbedeilor ar trebui să fiți în Rusia, nu aici.

Cei doi care controlaseră mașina coborîră din nou pe șosea, unul dintre ei purtînd în brațe pachetul cu manifeste. Spuse :

— Am găsit astea. Nu-i nimic altceva.

Se adresă unui om înalt, solid, zdravăn, cu fața roșie și nasul ca de bufniță care era mai mare peste ei.

— O să le cercetăm la poliție, spuse acesta.

Se întoarse spre cei doi care stăteau lîngă Jefferson și Adams.

— Voi, băieți, urcați-vă lîngă ei. Noi o să vă urmăm.

Cel care glumise tot timpul le făcu semn să se urce în mașină, indicîndu-i lui George Adams bancheta din spate.

Se urcară și ei și cel care vorbise despre Rusia se așeză în față, cu Jefferson. Toți ceilalți se împrăștiară, îndreptîndu-se spre mașinile lor, iar cea de pe drumul de țară prinse viață și se lansă în fața lui Jefferson, ca să le arate calea.

— Așa, Jeff, ține-te după ei, îi spuse detectivul de alături.

Cele trei mașini o porniră înainte pe șoseaua lungă, mărginită de arbori. Jefferson

privea țintă, încruntându-se puțin. George Adams se retrăsese într-un colț, cât mai departe de detectivul care îl însoțea. Tot mai era furios și inima îi bătea să se spargă.

Detectivul care stătea în față spuse :

— Ar trebui să-ți faci rost de altă mașină, Jeff. Asta-i gata să se desfacă în bucăți.

— De ce nu trimiți în Rusia după o mașină ? întrebă cel din spate.

Începură amîndoi să rîdă, iar mașinile lunecau pe șosea în direcția în care străducirea luminii electrice forma un abur purpuriu de-a lungul autostrăzii suburbane.

7

LA CINCI TREIZECI dimineța un paznic ieși din clădirea administrației, vizavi de secția celor care așteptau judecata și se porni să ciocănească în triumghiul de fier care atîrna de un fel de schelă.

Începuse să se crape de ziuă și o lumină cenușie spăla cerul, diluîndu-i treptat nuanța bleumarin și dizolvînd stelele. Briza care se ivise în timpul nopții pierea ca un strigoi care se retrage în momînt cînd mijesc zorii și în aer plutea promisiunea unei zile senine.

În celulele de pe tot cuprinsul vechiului penitenciar era agitație, înjurături, înghionteli, strigăte, bombăneli ; o rumoare generală ca și cum un mușuroi de furnici fusese deranjat. Păturile trebuiau strînse și rogojinile făcute sul, ca dușumeaua să rămîină goală pentru

măturat. În bucătărie, echipa de serviciu care sosise cu cîteva ore înainte, îngrămădea castroanele de cositor pentru micul dejun, pe tăvi suprapuse : terci de cereale, simplu pentru ne-albi, cu lapte și zahăr și felii de piine pentru albi.

George Adams se ridică în capul oaselor și căscînd se frecă la ochi cu palmele, ca să gonească somnul. Trupul îl durea și îi era înțepenit în urma dormitului pe rogojină. Se mai simțise așa și în trecut, trezindu-se dimineata în carceră, la poliție, deci nu dădu prea mare importanță senzației, știind că o să treacă, pe măsură ce trupul se va obișnui cu lipsa de confort.

Se sculă în picioare, își trase pantalonii și pantofii, plecîndu-se să-și lege șireturile și simți un junghi în șira spinării. Hotărî să nu-și îmbrace cămașa, pînă nu se spală.

Ceilalți oameni din celulă strîngeau rogojinile și păturile, căscînd și întinzîndu-se, cu ochii cîrpiți de somn. Din afară pătrundeau zgomotele specifice închisorii care se trezește.

— Cum ai dormit ? îl întrebă Yusef Turcul, aprinzîndu-și o țigară.

Nu-și bătea capul cu strînsul păturilor și cînd George Adams încercă să-i ajute pe ceilalți trei care trebăluiau și pentru dînsul, îi spuse :

— Lasă-i pe ei să strîngă. Fac ei, chiticii ăștia, tot ce-i de făcut. Capătă cîte ceva în schimb.

— Sîntem cu toții împreună, aici, ripostă George Adams. S-ar cuveni să împărțim treburile.

Uscățivul rîse, scoțînd fum.

— Ehe, amice, ai multe de învățat, dacă vrei să n-o duci prea rău în locul ăsta păcătos. Trebuie să te învătești așa încît să faci alții treaba pentru tine.

— Prefer să-mi fac partea mea singur, declară George Adams.

Celălalt rîse din nou și-l bătu pe spate.

— Alah mi-e martor că trebuie să înveți și tu. Și o să înveți. Ascultă ce-ți spun. Singurii tipi care o scot la capăt aici sînt cei care știu să-i facă pe ceilalți să trudească pentru ei, cei care sînt destul de tari să-și impună voința și să se facă ascultați și poate și cei care îi ling în fund pe paznici. Cel mai adesea lingăii ăștia nu durează mult.

— N-am de gînd să ling pe nimeni, spuse George Adams.

— Chiar așa, chiar așa, rînji Yusef Turcul. N-o să trebuiască s-o faci, dragă! Yussy o să aibă grijă de tine.

George Adams spuse sarcastic :

— Bine, bine ! Vedem noi.

Ceilalți, făcuseră sul rogojinele și le alinaseră lingă peretele din spate, punînd păturile pe deasupra. Se așezară unul lingă altul pe pături, așteptînd să se descuie ușa.

Yusef Turcul se duse la hîndău și vorbi cu spatele spre George Adams :

— Faci cum îți spun. Când termină cu împărțitul porțiilor, ceri gardianului rogojină și pături. Trebuie să ți se dea două pături.

— Am înțeles, spuse George Adams stînd alături de ceilalți trei la perete.

— Ai grijă că individul e foarte al dracului. Trebuie să-l rogi cît mai frumos. E mare ticălos, bagă de seamă la ce-ți spun eu.

George Adams îl privi încruntîndu-se.

— Să-l rog ? De ce adică să-l rog ? Doar e dreptul meu să mi se dea pături.

— Dreptul tău ! spuse uscățivul, fără să zîmbească. Îți închipui că ai vreun drept ? Ascultă, amice, aici numai gardienii... lor au drepturi. Ei o să te lămurească ce-i aia drepturi.

— Păi, există doar un regulament !

— Regulament ? Bineînțeles că există. Numai că sînt anumite reguli pe care ticăloșii ăștia nu le au la inimă. Cere-le ceva ce nu li-i pe plac și ai să vezi ce pățești.

Rîse amar.

— Știi cum merg lucrurile în pușcăria asta ? Poți să faci cum te taie capul, dar să nu le stai lor în cale. Nu dai de furcă gardienilor, nu-ți merge nici ție rău. Ai înțeles ?

George Adams se gîndea că celălalt avea probabil dreptate, dar intenționa să dea impresia că nu-i dispus să bată în retragere. Odată ce-ai lăsat să se vadă că te sperie sau te tulbură ceva, sar pe tine ca lupii.

Răspunse indiferent :

— Bine ! Las' că vedem noi ce-o să se întîmple.

— Stai aici lângă Yussy și totul o să se întîmple bine, îl asigură celălalt zîmbind.

George Adams își aprinse ultima țigară și stătea jos fumînd. După un timp o întinse spre omul de alături, dar acesta scutură din cap și zîmbi.

— Lasă, măi. Fumeaz-o tu. E doar ultima. O să primim și noi.

Yusef Turcul spuse :

— Sper că puicuța mea o să-mi trimită cîte ceva astăzi. Ieri a uitat s-o facă și dacă asta se mai repetă e vai de pielea ei. Cînd te prezinți la tribunal ? mai întrebă el.

— Sînt reținut pe o lună, răspunse George Adams. Fără cautiune.

Celălalt era pe punctul să mai adauge ceva dar în curte se auzi tropotul cizmelor și apoi uși care se deschide. Se ridicară toți în picioare în timp ce broasca cea mare se deschidea și ușa fu dată în lături cu zgomot. Paznicul strigă :

— Afară ! Afară ! Toată lumea afară !

8

ÎN CURTE, în lumina palidă, de un cenușiu în care s-au spălat vase, deținuții se mișcau în cerc, cei mai mulți goi complet sau pe jumătate, trăgîndu-și în mers hainele pe ei. În același timp alții, din ce în ce mai mulți, se scurgeau în jos, pe scări, de la etaj, purtînd boccele și vorbind toți deodată, umplînd curtea cu o zarvă și un zumzet incoerent,

punctat de strigătele gardienilor care le porunceau să se încoloneze.

Schimbul de noapte, nerăbdător să termine serviciul, ajuta pe gardienii noi sosiți să alinieze pușcăriașii și să înceapă numărătoarea.

— Cîte patru ! Cîte patru ! strigau gardienii pocnind cu bastoanele de cauciuc și lovind cu cureaua de la mîner în trupuri și în capete. Dați-i drumul, cioroilor ! Intrați în rînd.

Deținuții se îngrămădeau spre un zid, în timp ce își trăgeau îmbrăcămintea, zbătîndu-se să-și găsească cîte un pantof pierdut, încăierîndu-se ca să intre în posesia unui articol de îmbrăcămintă șterpelit și treptat, cu înjurături și proteste neîntrerupte, reușiră să se organizeze într-o coloană de patru.

— Intrați în rînd, intrați în rînd ! Cîte patru, cîte patru ! strigă o voce stridentă ca o coardă de gitară prea strînsă.

Era omulețul Solly, imitînd gardienii, țopăind de jur-împrejur, în timp ce împingea și trăgea oamenii ca să intre în rînduri. Cămașa lungă și zdrențăroasă pe care o purta acum deasupra unor pantaloni scurți și peticiți, filfiia pe trupul lui făcîndu-l să apară în ochii tuturor asemănător unei sperietori de ciori însuflețită de vînt.

— Cîte patru, cîte patru !

Unul dintre paznici se apropie și-l croi cu o funie peste spate.

— Potolește-te, tontălăule ! O faci pe nebunul ? Ce crezi, că sîntem la circ ?

Omulețul rise, cu fața zbîrcită ca o garoafă uscată și intră în coloană, făcîndu-și loc cu coatele printre deținuți ca să ajungă alături de Butcherboy.

Uriașul se sprijinea de zid, cu trupul lui imens, greoi, urît, mătăhălos, ca al unui om din Neanderthal, cu ochii sălbatici de porc mistreț. Privi în jos spre Solly și rînji arătînd un șir neregulat de dinți cariați și murdari.

— Ce cauți, bă, aici, întrebă cu vocea ca un mîriit.

— A, Butcherboy, strigă mărunțelul, Mneața, drăguțule! Ai tot ce-ți trebuie? Pantofii, cămașa?

Se lingusea sperînd să fie acceptat în cerul uriașului, pe timpul șederii în închisoare.

— Pot să ciupesc cămașa unui gagiu dintr-ăștia. Sau vrei țigări? Cacao?

— De ce nu-ți plătești amenda și să te cari de aici?

Ochii porcini aruncau în jos, spre omuleț, priviri distrugătoare.

— Risipă de bani, cloncăni Solly. Și afară de asta sînt aici cu un scop. Socot că pot!

Făcu șiret din ochi.

— Socot că pot și am de gînd s-o șterg de aici, nenicule!

Își purta lăudăroșenia ca pe o ofrandă de devotament, falsă recomandare prin care să-și facă drum în societatea marilor puteri.

— Pe dracu! exclamă Butcherboy și o mîna lată ca o lopată se întinse indiferentă

și-l pocni pe Solly, trimetându-l între picioarele oamenilor din preajmă.

Coloana de pușcăriași se întrerupse, se roti se ondulă și un gardian veni în goană, strigînd.

Solly se degajă din talmeș-balmeșul de picioare, cineva îi trase pe nevăzute un șut și el săltă în sus, cîrîind.

— Cine dracu a făcut asta ? Atîta vreau să știu ! Cine a făcut-o ?

Gardianul îl luă de guler și-l împinse în rînd, strigîndu-i :

— De ce nu-mi spui mie dacă vrei să vezi stele verzi, neisprăvitule ? Hai, zău, spune-mi mie !

Iar Solly, țipă :

— Șefule, șefule !

Centrul dezbinat al coloanei se sortă și se alinie din nou și toți păstrară tăcere, în timp ce paznicii înaintau, numărînd oamenii cîte patru. După numărătoare, cînd temnicerii se declarară mulțumiți că nu lipsește nimeni, coloana se tîrî încet, înainte, spre grilajul din fața curții.

Stelele dispăruseră toate, iar cerul, la început de un alb stins, deveni albastru sub lumina soarelui pe care nimeni nu avea să-l vadă pînă la prînz, cînd ajungea deasupra închisorii. Dimineața strălucitoare aluneca treptat peste zidurile de ciment și piatră și poarta înaltă și zăbreliță a curții începu să arunce desene înguste de umbre paralele pe pămîntul din fața ei.

Doi deținuți care făceau parte din echipa de la bucătărie aduceau terciul de dimineață, cărînd tăvile suprapuse și montate pe un fel de ramă, ca pe o lectică. Săltau de pe un picior pe altul ca să li se pară mai ușoară povara purtată de brațe, în timp ce așteptau să li se deschidă poarta din grilaj. Intrară apoi înăuntru lăsînd tăvile pe care erau castroanele de cositor jos și coloana de pușcăriași înainta, fiecare om luînd o porție.

Chiar atunci un funcționar ieși în scuarul din exteriorul curții și începu să strige numele celor care trebuiau să fie duși la judecătorie în dimineața aceea. Pe dată un val de proteste se înălță din rîndurile arestaților.

— Hei, încă n-am mîncat de dimineață, strigă cineva.

— Mai întîi trebuie să mîncăm !

— Nu se poate una ca asta.

Gardianul de serviciu din secție se întoarse și urlă :

— Tăcere ! Să nu mai aud o vorbă ! Unde vă credeți aici ?

Se adresă apoi funcționarului și-i spuse :

— Ce mai înseamnă și asta ? Oamenii își primesc acum haleala.

Funcționarul ridică din umeri.

— Mi s-a spus să-i duc pe cei care trebuie să se prezinte azi la judecătorie. Îi așteaptă duba.

Paznicul clătină din cap.

— Grozavă organizare mai e și aici !

Se întoarse spre deținuții care așteptau.

— Ascultați ! Cei cărora li se strigă numele să-și ia terciul. Restul n-au decît să mai aștepte, ticăloșii !

Oamenii care se auzeau strigați ieșeau pe poartă și se duceau să se sprijine de zidul scuarului ca să mănînce. În cele din urmă și restul coloanei începu să se tîrască și odată ce își luau cînila, oamenii se duceau să se așeze de cealaltă parte a curții. Își băgau degetele în terciul alburiu și cleios și-l duceau apoi la gură.

— Ascultă, dă-mi și mie puțin din zahărul tău. Te rog frumos.

— Drace ! Dacă ai bani n-ai decît să-ți cumperi și tu zahăr.

— Am cheltuit ultima lețcaie pe tutun. Îți dau un chiștoc pentru puțin zahăr.

— Uite ici. Albii naibii primesc și zahăr și lapte în haleala lor.

— Fasole și terci. Fasole și terci. Asta-i tot ce ne dă... lui de guvern, cît te ține aici.

— Și o fărîmă de carne cam cît degetul mare, de două ori pe săptămînă, la prînz, cu fasole și orez.

— Sînt și tipi norocoși care au parale. Își cumpără conserve de carne sau sardele sau plevușcă.

— Plevușcă ! Să n-aud de plevușcă ! Știind că aici nu primim decît terci și fasole, ce crezi că face baba mea ? Îmi trimite plevușcă zi de zi. În fiecare zi plevușcă. Alege, băiete. Terci sau plevușcă. Pe cinstea mea, sînt sătul de terci pînă în gît, dar de plevușcă mi-e de-a dreptul greață.

— Hei, ia ascultă ! Las-o mai moale cu zahărul ăla. Trebuie să-mi ajungă pînă poimiine.

— Data viitoare am să le cer o conservă de fructe.

— Gemul durează mai mult.

— Odată ce l-ai deschis, nu poți goli tot borcanul. Trebuie să mai lași din el și întră murdărie înăuntru. Conserva de fructe o dai gata pe loc, ascultă-mă ce-ți spun eu. Și-ți dă și drumul la mațe.

— E drept. Ești încuiat ca dracu tot cu terci și fasole.

— Pe voi, cîrcotașilor, nimic nu vă mai mulțumește. La ce vă așteptați ? Vreți me-niu, ca să vă puteți alege numai ce vă place ? Terciu-i terci. Pentru mine-i destul de bun.

— Pentru voi o fi bun. Nu sînteți deprinși cu altceva. Ce vrei ? Niște amărîți de la țară.

— Spune, bre ? Nu-mi dai și mie puțin praf de lapte ?

— Fleanca ! Crezi chiar că-s milionar ?

George Adams, șezînd cu spatele sprijinit de perete, înconjurat de tovarășii săi de închisoare, luă de cîteva ori din terciul de ovăz și apoi nu mai fu în stare să se atingă de el. Se gîndea : „Nenorocirea este că trebuie să mănînci porcăria asta, sau să flămînzești. Doar dacă îți trimit cei de afară ceva mai bun. Comitetul ar trebui să se ocupe de asta.“ Pe deasupra simțea imperios nevoia unui duș și se gîndea că este mai indicat să-l facă imediat, înainte să se termine masa de dimineață, deoarece nu puteai ști ce urmează să se mai întîmple după aceea. Era gata să pună cana jos,

neîndrăznind să ofere rămășițele altcuiva, cînd o mîină, ca o crenguță cojită, i se încleștă de braț și întorcîndu-și privirea întîlni o față ciupită, rîzătoare, sub o țeastă acoperită de cicatrici și un păr ca boaba de piper.

— Hei, neamule, strigă Solly. N-ai de gînd să arunci bunătate de mîncare, nu-i așa ?

— Mie nu-mi trebuie, spuse George Adams.

— Atunci dă-o încoa. Cine nu risipește, nu duce lipsă, cum se spune.

— Poți s-o iei, despre mine.

— Mulțumesc, mulțam, neamule.

Cineva strigă :

— Hei, Solly, te-ai învîrtit de trei porții !

— Și ce, ești invidios ? cloncăni omulețul, printre înghițiturile de terci.

— Măi Solly, ești numai cît un cot ! Unde naiba bagi atîta crăpelniță ?

Mărunțelul se bătu peste burta de sub cămașa lălie, cu o mîină unsuroasă și chicoti din nou. Îi spuse lui George Adams :

— Derbedeii ăștia ! O șleahță de hahalere imputite ! Eu și cu tine-i cu totul altceva. Noi avem cap, avem minte.

Cu un deget oribil, de vrăjitoare, se ciocni peste fruntea brăzdată.

— Eu și cu tine avem minte ! Nu zic bine ?

Făcu din ochi, arătîndu-și gingiile fără dinți într-un rînjet.

— Ei cred că Solly ăsta-i o stîmpitură, dar noi știm care-i adevărul, ce zici ?

— Desigur, desigur ! încuviință George Adams zîbind.

— Îi lipsește o doagă, spuse un om.

— Ascultați-mă pe mine, fraierilor, pițigăi Solly. Ce știți voi ? !

Mai înghiți puțin terci.

— Eu, Solly, cunosc mai bine chestiile și sînt în stare să fac mai multe decît voi, prăpădiților. Să vă între bine-n cap !

Adăugă apoi încet :

— Și alții ăștia or să vadă.

— Ce ai de gînd să faci, Solly ? Să evadezi ? îl luă unul în zeflema.

Solly începu să ridă gîlgîind din gît.

— Să evadez ? Cine să evadeze ? Eu care n-am de făcut decît vreo douăzeci de zile sau cam așa ceva, dacă mă găsesc vinovat. Și care am aici trei mese la zi și cazare gratis pe deasupra. Eu să evadez ? Nici pomeneală.

Se concentrează din nou asupra mîncării.

George Adams îl bătu pe umăr și ridicîndu-se, își croi drum spre camera cu dușuri; printre deținuți așezați pe jos, terci vărsat și miros de trupuri, traversînd curtea în lumina de un galben electric a soarelui.

Camera de dușuri, deschisă spre curte, se afla sub balconul etajului și avea un șir de chiuvete scrijelite pe o parte și dușurile de cealaltă parte.

Un băiat gol, cu părul creț și fața ascuțită ca de șoarece, avînd pe brațul drept tatuat cuvîntul „The Saint“ se ștergea cu o bucată de cîrpă. Privi în sus și făcu din ochi spre George Adams.

— Te simți bine, nene ?

— Da, băiete, spuse George Adams, începînd să se dezbrace,

Se grăbea temîndu-se că s-ar putea să li se poruncească deținuților să se grupeze iarăși.

Băiatul zîmbi și salută, ieșind în curte gol pușcă, tîrîndu-și hainele după el.

George Adams pășind sub jetul de apă se cutremură în momentul în care simți răceala ca de gheață atacîndu-i pielea, dar apoi, cînd trupul i se obișnuie, începu să se frece peste tot.

„Va trebui să fac rost de niște lame“, gîndi el. Nu i-ar fi plăcut să-i crească barba. Abia dacă era sub duș de un minut cînd auzi gardianul strigînd :

— Toți cei care au sosit ieri seara să iasă afară !

„O, Doamne, ce ne mai așteaptă?“ se întrebă el. Auzea gardianul burzuluindu-se nerăbdător și după ce se șterse cît putu de bine cu șervetul, își trase pantalonii. Noii veniți începuseră să treacă prin poartă în scuar, iar George Adams dînd zor să-și pună pantofii înjura furios paznicul, înjura închisoarea, înjura toată țara care oricum tot nu era decît o temniță mare de piatră.

Ieși ultimul afară în scuar și paznicul care stătea la poartă ca să-i numere, îl privi cu niște ochi reci și întunecați și aspri ca un miez de noapte în plină iarnă și spuse :

— Ce dracu ! Dormi de-a-n picioarele !

George Adams trecu pe lîngă el fără să-l privească, înjurîndu-l din nou în gînd.

STĂTEAU ALINIAȚI la zid, în scuar, păziți de un gardian negru care purta o pălărie tropicală decolorată. Simțeau pe față soarele ca atingerea caldă a unei mâini de femeie, dar George Adams gîndi :“ Parcă am aștepta să fim executați.” Întrebă, fără să privească pe omul de alături :

— Ce mai e și asta ?

— Doctorul. Ca și cum un doctor ne-ar fi de vreun folos.

Cuvintele țîșneau din gura vorbitorului ca niște sîmburi scuipați și întorcînd capul, Adams îl recunoscuse pe Albert March, zis Puștiul din Casbah care-și aștepta condamnarea la moarte. Chipul mic, neted, de rozător cu mustața răsucită ca cea a unui băiețaș de mahalala care și-a împodobit buza de sus ca să pară mai mare, privea drept înainte, cu ochi umezi, misterioși, duri. George Adams observă că gura îi era umflată, buza crăpată și rănită.

— Ce faci, băiete ? întrebă Adams, străduindu-se să vorbească încet, fără să miște buzele, așa cum obișnuiau să vorbească pușcăriașii în prezența autorităților.

— Bine.

Cuvîntul abia dacă putea fi considerat răspuns, mai degrabă o recunoaștere lipsită de entuziasm că a fost pusă o întrebare. George Adams simți armura invizibilă sub care se ascundea băiatul care părea la fel de inabordabil ca o stîncă spălată de talazuri.

— Ce-ai pățit la gură ?

— Nimic.

— Îl lași pe doctor să se uite ?

— N-am nimic.

George Adams încerca să-l silească pe băiat să stea de vorbă, dar era ca și cum ai vrea să forțezi un seif cu o sculă nepotrivită : combinația era confuză și ușa strâns închisă respingea vârful neputincios.

Era pe punctul de a încerca din nou, când paznicul cu pălăria tropicală, întrebă răstit :

— Hei ! E vreunul dintre voi bolnav ?

Doctorul își făcea intrarea pe sub bolta curții alăturate. Purta haine civile și avea un păr cenușiu ca nisipul ud, iar într-o mână purta stetoscopul, cum ai purta un bici. Nici un deținut nu mișcă.

Paznicul salută și spuse :

— Bună-dimineața, domnule doctor, toți sînt bine.

Doctorul clătină din cap și ochii săi apoși, cu pungi, conservați parcă în ceșcuțe cu formol, se rotiră și se plimbară peste șirul de oameni. Clătină apoi din nou din cap spre paznic și trecu mai departe spre alt sector al pușcăriei.

— Mare grijă are ăsta de noi ! spuse în bătaie de joc unul din front și paznicul mîrîi spre el.

Omul continuă cu impertinență :

— N-o lua în nume de rău, Corpy — aceasta fiind porecla dată temnițerilor de culoare. Doar ești și tu unul de-ai noștri, cafenii, nu-i așa ?

Paznicul îl străfulgeră cu privirea și câteva clipe buzele i se zbătură ca două omizi care se cațără. Apoi obrazul își reluă expresia indiferentă și gardianul se răsti :

— Tacă-ți gura ! Înapoi în curte !

În curte, o echipă de arestați spăla cimentul de pe jos. Unii aduceau în goană, de la robinet, găleți cu apă și le goleau pe jos, veseli, în timp ce alții frecau de zor cu niște măhuri aspre. Toată operația devenise un fel de joacă. Alții curătau castroanele de cositor și le rînduiau lângă poartă, ca să le colecteze echipa de la bucătărie ; resturile de terci fuseseră turnate în găleți mari pentru a fi duse la ferma de porci.

În jurul găleților, pisica închisorii, șerpuitoare și strălucind de sănătate, adulmeca și torcea, ținînd coada în sus ca pe un băț, în timp ce cu limba roșie lîngea urmele sleite de terci.

Alți deținuți măturau interiorul celulelor sub ochii responsabilului, deșertînd hîrdaiele în canalul deschis din scuar. Între timp paznicul de sector se odihnea lângă grilaj, scărpinîndu-și dosul palmei, pînă cînd, privind în sus, îl descoperi pe George Adams în fața sa.

— Da. Ce-ți lipsește ?

Vocea avea rezonanța seacă a unui robinet care picură. Paznicul era gras și buhăit. Părea construit dintr-o serie de pungi moi, bine îmbinate între ele, iar fața îi era netedă, de un roșu sănătos, ca a unui Moș Crăciun, cu mustață blondă în loc de barbă albă ca zăpada. Pe fața în aparență binevoitoare ochii îi

erau palizi, spălăciți, argintii ca niște perle false și reci ca mercurul.

— Ieri, cînd am fost adus aici, nu mi s-au dat păturile și rogojina, explică George Adams, privind în ochii decolorați.

— Și ce-i cu asta ?

— Pot să le primesc acum, domnule ?

Ochii duri deveniră rugoși și păreau să-l zgîrie pe Adams.

— Domnule ? Ar trebui să știi că nu există nici un „domnule“ aici. Aici spui „șefule“ m-ai auzit ?

George Adams continuă să privească fața roșie și dolofană. Gardianul își ținea degetele mari în centură, iar celelalte degete durdulii băteau ușurel toba pe suprafața lustruită. Ceva, ca un vierme înțepat, i se zbătea sub pielea puhavă de pe gît, dar ochii rămaseră neschimbați.

George Adams spuse :

— Am auzit, domnule.

Se gîndea : „Oare o să-i sară țandăra pentru un fleac ca ăsta ?“

Dar ochii palizi îl mai fixară un moment și apoi priviră aiurea, iar gardianul chemă băiatul de la magazie care avansă tîrșîind picioarele, cu un aer spășit și servil.

— Adu două pături și o rogojină și dă-le jupînului ăstuia, iar tu, nu mai fi așa de fardosit.

Lui George Adams îi spuse :

— Jupîne, cît ești aici e bine să n-o prea faci pe deșteptul.

Ai să dai de bucluc dacă te ții prea isteț.

Apoi îi mai veni o idee.

— Arată-mi talonul.

George Adams scoase cantonul albastru din buzunarul de la sold. Era conștient că se făcuse liniște în jurul lui. Liniștea se răspîndea ca melasa vărsată, pe măsură ce întîmplarea își urma cursul; oamenii care cărau găleți le lăsară jos, ceilalți se sprijiniră în mături, toți atenți și în așteptare. Nu se întorcea vorba unui temnicer și tocmai asta făcuse George Adams, și acum așteptau dezlănțuirea furtunii de autoritate care părea că se pregătește.

Gardianul luă talonul de identitate și-l privi cu ochii lui aspri, argintii. Spuse apoi cu voce grea și seacă :

— Organizație ilegală, așa-i ? Ești unul dintre ăia, va să zică ? Comuniști, care tulbură liniștea peste tot. Foarte bine, am eu grijă ! N-am să te scap din ochi. Așteaptă numai și-ai să vezi.

Fața rotofeie era imobilă ca o mască de carton presat și doar buzele, sub mustața blondă, se mișcau cînd vorbea. Îi restitui talonul.

Băiatul de la magazie se întoarse cu o rogojină și două pături rulate și le aruncă jos, la picioarele lui George Adams, pe cimentul udat. George Adams îl privi și spuse cu răceală :

— Crezi că era nevoie să pui lucrurile astea jos, în apă ?

Omul chicoti nervos și apoi privi în altă parte, dar alături de George Adams vocea gardianului explodează :

— Ia te uită ! Banditul dracului ! Ridică lucrurile și du-te-n..... pînă nu dai de bucluc.

Lui George Adams i se făcu frig în ciuda soarelui pe care îl simțea pe spate și în ceafă, ceva mocnea în inima care îi bătea lovindu-se de coaste. Nu se uită spre temnicer, ci se plecă și adună așternutul. Fără să privească sau să rostească vreun cuvînt, porni cu rogojina și păturile înspre celulă, făcîndu-și loc printre oamenii din curte cu fețele lor brutale sau depravate, tinere, zbîrcite, desperate, încăpăținate și dintr-o dată se simți cu inima ușoară ; le făcu din ochi trecînd pe lîngă ei, iar oamenii se uitau curioși spre el, în tăcere, iar cîțiva zîmbiră, clipind la rîndul lor cu înțeles.

În spatele său, gardianul privi spre Butcherboy, omul brută, care stătea tolănit, sprijinindu-se de zidul grosolan de piatră al curții și zîmbindu-i glacial, îi spuse :

— Asta-i unul de se crede isteț. O caută cu lumînarea !

Butcherboy își frecă umerii uriași de zid și răspunse rînjind :

— Șefule, asta își caută singur beleaua. E d'ăia de se țin deștepți !

10

CÎND GEORGE ADAMS ieși din nou din celulă, văzu că deținuții se așezaseră în șiruri, pe jos, de cealaltă parte, în umbra zidului. În

mod oficial era perioada în care ar fi trebuit să facă mișcare, dar sub un motiv sau altul, oamenii erau siliți să șadă tot timpul pînă la masa de prînz. Cîțiva dintre recidiviști, asumîndu-și o superioritate dubioasă, nu se așezaseră în rînd cu ceilalți ci trîndăveau în ușa celei, fumînd și discutînd cu voce scăzută.

În acest timp, un funcționar apăruse iarăși în scuar și striga din nou niște nume după o hîrtie pe care o ținea în mînă. Pe măsură ce striga, cîțiva oameni plecau din rînd și treceau prin poartă.

George Adams, încheindu-se la cămașa pe care acum o îmbrăcase, își auzi propriul său nume și o porni spre poartă, după ceilalți.

Cînd ieși, simți mai mult decît văzu, cum îl zgîrie ochii aspri ai gardianului celui gras care îl fixa cu un spasm încrustat pe buze.

George Adams gîndi cu o tresărire de triumf: „Nemernicilor ăstora nu le place să le răspunzi. Pariez că Grăsunul e mai enervat din cauza mea decît de oricare altul din curte!”

Din scuar funcționarul îi conduse dincolo de blocul administrației și de secția arestaților albi, unde deținuți, îmbrăcați numai în pantaloni scurți sau costume de baie, se încălzeau la soare, stînd la taifas cu paznicii. Erau foarte puțini, comparativ cu mulțimea din cealaltă secție.

Apoi printr-un pasaj boltit, intrară în alt scuar situat între secția albilor condamnați la muncă silnică și un lanț de clădiri în care se afla dispensarul, infirmeria, magaziiile și bu-

cătăria personalului. Într-un colț, un grup de pușcăriași albi, îmbrăcați în Kaki, purtând ochelari de protecție și mănuși groase, stăteau jos în fața unui paravan de sîrmă și sfărmau în bucăți pietroaie aduse de la carieră.

Șirul dublu de pușcăriași ajunsese la zidul exterior al închisorii, în celălalt capăt al scuarului. Aici se afla un grilaj înalt de oțel, terminat cu trei rînduri de sîrmă ghimpată care îi separa de poarta din zid. Poarta era și ea prevăzută cu o despărțitură, astfel încît numai portarul și cei doi deținuți care îl ajutau puteau să vadă cine intră.

Gardianul le adună taloanele de identitate și le trecu prin grilaj portarului care purta și el pistol în toc. După o altă așteptare funcționarul începu să le strige numele iar deținuții se prezentau unul cîte unul pentru a li se înmîna pachetele de acasă.

George Adams primi o conservă de carne, o cutie cu cacao, cincizeci de țigări, o bucată de săpun parfumat și un tub de pastă de dinți, totul într-o sacoșă de hîrtie cafenie. Le primi fericit, întrebînduse dacă îi fuseseră trimise de gazdă sau de comitet.

Se gîndea că va putea să se lămurească la prima zi de vizită, dar își dădu seama că nu putea fi gazda deoarece în momentul în care fusese arestat îi datora chiria pe două săptămîni ; era mai mult ca sigur că femeia sau nu avea cu ce, sau nu-i ardea să facă asemenea cheltuieli.

Dincolo de grilaj, deținuții puși să ajute tăiau pîinile în lung, făcîndu-le și o tăietură

la mijloc ca să verifice dacă nu s-a introdus ceva prin contrabandă.

După ce totul fusese distribuit, cu brațele încărcate și buzunarele doldora, fură conduși înapoi în secție. În drum, George Adams puse pachetul de țigări în buzunarul cămășii și strînse restul lucrurilor în punga pe care o făcu sul.

Cînd fu aproape de celulă, o mîină grea i se înfipse în umăr și oprindu-se simți o respirație acră, fierbinte, pe ceafă. În același timp o voce deformată din cauza unei leziuni la gît, îl întrebă :

— Ce mai e nou, gagiu!e ? Nu cumva ai ceva bun și pentru noi ?

George Adams își întoarse privirea spre ochii injectați ai huidumei. Buzele groase, roșii, ca de gumă se răsfrînseseră peste dinții rupți, pătați, îngălbeniți, ca niște pietre de mormînt abandonat, expuși într-un rinjet al feței butucănoase care, ciomăgită cîndva, se vindecase prost.

— Ai ceva bun acolo pentru noi ?

Respirația pătrunzătoare, puturoasă îl sufoca și-i aducea aminte de lăzile de gunoi răsturnate în antreurile lunecoase de jeg ale unor case de închiriat lăsate în voia sortii sau de hîrdaiele din celulele fierbinți. Spuse atent :

— Cîteva lucruri pe care mi le-au trimis ai mei.

— Asta mă mai înviorează, spuse Butcher-boy răgușit și George Adams simți mîina grea

încleştindu-se ca o gheară de fier pe umărul său.

Stătea încordat, aşteptînd mişcarea următoare.

— Hai, bă, gagiule, să vedem ce bunătăţi ai tu în punga asta ?!

În jurul lor murmurul conversaţiei dintre deţinuţii aşezaţi pe jos se stinse treptat şi atmosfera deveni încordată ca struna unei harpe, în timp ce toţi ochii se îndreptară spre ei. În liniştea înfrigurată, cineva rîse nervos şi chicotul răsună exagerat ca o ceramică care se sparge.

George Adams, în care explodase mînia, strigă privind fix în ochii injectaţi :

— În lături !

Un suspin trecu ca un val printre spectatori şi fiecare aştepta încordat să vadă revărsîndu-se violenţa. Lîngă grilaj, la ieşirea din curte, gardianul nu se clintea din loc. George Adams îl ştia acolo, privindu-i şi îşi dădea seama că se răzbună astfel pentru ceea ce considerase insolenţă. Era deci inutil să apeleze la el.

Simţea cum îi tremură gura de furie, iar umărul îi amortise, strîns în degetele de oţel. Auzi vocea răguşită întrebîndu-l cu prefăcută curiozitate :

— Ce-ai zis ? Parcă n-am auzit bine !

— În lături ! repetă George Adams, ridicînd vocea ca să-l poată auzi toţi.

În acelaşi timp îşi spunea în gînd : „Ticălo-sul ăsta poate să-ţi frîngă gîtul ca pe un băţ de chibrit. De ce n-o laşi şi tu mai moale ?”

— Chiar așa, rîse vocea răgușită și capul dur, necioplît, se întoarse spre grupul de aco-liți care rînjeau tolăniți în fața unei uși. Pînă și Puștiul din Casbah se strîmbă într-un rîn-jet silit.

— Ăsta-i un omuleț căruia îi place să în-toarcă vorba, spuse Butcherboy, rîzînd răgușit. E dat dracului ! Plăcerea lui e să răspundă obraznic cînd vorbește cu cîte un mahăr.

Obrazul hidos se reîntoarse spre George Adams.

— Și mai e și pipernicit pe deasupra !

Ochii ca de maimuță se rotiră în orbitele adînci și descoperiră umflătura pe care o for-mau țigările în buzunarul cămășii.

— Ia să vedem și noi, drăguțule. Tutun ai ? Cine știe, dacă-i tocmai din ăla pe gustul meu, poate scapi cu gîtul nesucit.

Mîna liberă se ridică spre buzunar, iar George Adams văzu brațul tatuat, cu mușchii ca parîmele și degete groase ca de cablu, avînd o semilună de murdărie sub fiecare unghie.

— Te-ai pricopsit, bre ! Țigări și alte bună-tăți.

George Adams se gîndea : „Am să-i trag un genunchi în stinghie, cu nădejdea c-am să pot ieși cu fața curată. De fapt sînt convins că o s-o sfirșesc la spital.“ Își mișcă încet pi-cioarele, ca să nu-și dea prin nimic în vileag intenția. Tot mai ținea în mînă pachetul, gata să-i dea drumul de îndată ce va da cu ge-nunchiul în uriaș.

Dar tocmai atunci cineva spuse jovial :

— Ce ți-a venit, Butcherboy, să te legi așa de oameni cumsecade ?

Atît Butcherboy cît și Adams recunoscuseră vocea și priviră spre locul unde se ridica încet forma prelungă și subțire ca o lamă de cuțit a lui Yusef Turcul. Își înălțase capul îngust și frumos, iar chipul zîmbea, arătîndu-și proteza regulată și albă cu un smalț nou-nouț, lucind în mijlocul obrazului oacheș.

— Turcule, spuse Butcherboy, fără să slăbească strînsoarea, Turcule, asta nu-i treaba ta. Ia seama, ai nimerit-o într-un loc prost, crede-mă, Turcule !

— Ce vrei să spui, Butcher ? întrebă liniștit Yusef Turcul. Cum adică loc prost ? Drace, omule, sîntem doar cu toții împreună aici într-un loc prost, nu crezi ?

— Știi tu bine ce vreau să zic. Eu și jupînul ăsta, avem noi o afacere.

— Afacere ? se miră Yusef Turcul. Asta-i om bun, amice. Nu-i unul ca de-alde tine, sau chiar ca mine. Îl cunoști tu pe tipul ăsta ? Nu.

Vocea liniștită se schimbă brusc, devenind amenințătoare :

— Atunci lasă-l în pace.

Butcherboy nu se clinti, dar ochii injectați se contractară în cutele lor de carne urîță și priveau iscoditor pe sub pleoapele înguste, ca două animale de pradă la pîndă.

— Turcule, eu te previn în mod cinstit. Mă înțelegeți ?

Vocea răgușită nu prevestea nimic bun.

În curte deținuții care priveau se agitară din nou și aliații lui Butcherboy, Brakes Peterson, Squinteye Samuels, Pinks, Mons și alții se ridicară și se grupară instinctiv. Puștiul din Casbah scoase limba și-și linse buza rănită cu ochii pe Butcherboy și cu o mână încleștată pe pironul din buzunar.

Dar Yusef Turcul nu-i luă în seamă și spuse :

— Butcherboy, e multă vreme de cînd o faci pe tiranul în curtea asta, recunoști ?

— Da și ce vrei ?

— Îți place să te legi de oameni mai slabi ca tine, nu-i așa ?

— Da și ce vrei ?

— Uite ce vreau, ăsta-i prieten cu mine și te rog să-l lași în pace.

Butcherboy slobozi un rîgîit rău mirositor și clătină încet capul.

— Turcule, spuse el, măi Turcule, îmi pare rău de tine, dar ai început să crești prea mare pentru curtea asta, așa că am de gînd să iau anumite măsuri, ei, ce zici ?

— Oricînd dorești, Butcherboy.

— Poate ai vrea să te muți într-o noapte la mine în celulă ?

Yusef Turcul răspunse cu un zîmbet prielnic :

— De ce nu ! Și atunci ?

— Atunci o să fie bine.

George Adams vorbi spre omul înalt și subțire :

— Las-o baltă, Yosef, te rog.

— E totul în regulă, prietene, îl liniști Yusef Turcul. Și poate că acum Butcherboy o să-ți lase umărul în pace, ce zici ?

Ochii mici se ațintiră asupra lui Yusef Turcul care ripostă cu un zîmbet tocmai în momentul în care triumghiul din exteriorul scuarului începu să bată și să bată și paznicul să strige :

— Formați rîndurile ! Formați rîndurile !

Și astfel, mișcarea generală a deținuților care se ridicaseră să se adune întrerupse tensiunea, ca atunci cînd dintr-o undiță mușcă pește.

Butcherboy își descleștă degetele de pe umărul lui George Adams și-și retrase mîna. Spuse :

— Mai vorbim noi despre asta, Turcule !
Yusef Turcul chicoti drept răspuns.

11

ERAU TOȚI ADUNAȚI pentru inspecție, cei mai scurți în față, cei mai înalți în spate, în rînduri de cîte patru, ținînd în mînă talonul albastru de identitate, ca directorul penitenciarului să le poată citi numele, dacă ar fi avut vreo observație de făcut. Gardianul se plimba prin fața oamenilor, privindu-i cu ochii lui reci și palizi ca chiciura și lovindu-și piciorul cu bastonul de cauciuc.

Întrebă bănuitor :

— Are cineva vreo plîngere ?

Dar nimeni nu răspunse sau nu ieși din rînd, iar el se îndreptă spre poartă spunînd :
— Descoperiți-vă !

Directorul sosi și paznicul de secție îi deschise poarta, bătu din călcîie salutînd țeapăn și spuse :

— Două sute șazeci și nouă de arestați care așteaptă judecata. Totul este în ordine, domnule comandant.

Directorul răspunse la salut cu un gest al bastonului mic de trestie și porni în lungul șirului, urmat de gardian.

Maiorul era înalt, subțire și cu oase proeminente. Încheieturile mari și ciolănoase îl făceau să pară cioplit grosolan dintr-un lemn noduros. Deținuții îl porecliseră în taină „Maiorul Scîndură“. Avea o față uscată și încrețită ca o hîrtie de mătase roz, mototolită, cu două găuri pentru ochi și o cută orizontală drept gură.

Trecu în revistă coloana de oameni, controlă camera de dușuri și apoi scoase un sunet care aducea cu un grohăit. Aparent satisfăcut, se întoarse și se îndreptă spre poarta pe care gardianul o ținu deschisă ca să-l lase să treacă.

De îndată ce dispăru, se porniră toți să vorbească, ușurați.

— Ticălosul bătrîn nu s-a legat de nimic azi dimineață. Probabil că-i bine dispus.

— Ei da, din cauză că nu trebuie să dea carne la prînz. Mai totdeauna-i prost dispus cînd e silit să se despartă de carnea dată de stat.

— În orice caz, Fatso a scos-o bine cu numărul azi. Nu mă așteptam.

— Nici eu. N-am știut că păcătosul este în stare și să numere. Ha, ha, ha !

George Adams își freca umărul de care îl apucase Butcherboy. Era amorțit și-l durea puțin, drept care exclamă în gând : „Boul dracului ! Îmi pare rău că nu i-am dat un genunchi.“ Ținea sub observație ușa celulei pentru cazul cînd cineva s-ar strecura înăuntru să fure. Avea de gînd să împartă conserva de carne cu toți cei patru tovarăși ai săi de celulă. Le va da și puțină cacao, din păcate rece ; auzise că li se aduce apă caldă numai la masa de dimineață.

Gardianul cel gras începuse să strige inevitabilul „Intrați în rînduri ! Intrați în rînduri !“ și toată lumea se mișca spre poartă ca să-și primească prînzul, cei mai solizi împingîndu-se în față, dornici să primească fasolea și mazărea cît mai era încă caldă. Abia terminaseră masa de dimineață, că li se și servea prînzul. Pe la trei jumătate se dădea cina, după care toți erau încuiați pînă a doua zi.

Cînd în cele din urmă își primi și George Adams castronul, îl căută pe Yusef Turcul și se așeză alături de el.

Uscățivul își băga fasole și orez în gură și mesteca fără entuziasm. Făcu din ochi spre George Adams și îi spuse printre înghițituri :

— Ce mai faci, profesore ?

— Bine, răspunse George Adams, gustînd din hrana prost gătită. Ce mai mîncare !

— Da. Ticălosul ăla te-a lovit ?

— M-a scuturat puțin de umăr.

George Adams mestecă puțină fasole și adăugă :

— De ce mi-ai luat apărarea ?

Yusef Turcul zîmbi !

— Ce, nu-ți pare bine ? Matahala ar fi putut să-ți rupă brațul !

— Sigur că-mi pare bine. Dar acum o să-ți caute ție pricină.

George Adams privi spre Butcherboy care mîncea înconjurat de haimanalele sale.

— N-aș crede că poți să-i ții piept, Yussy.

— Yussy poate să-și poarte singur de grijă, profesore. Bagă de seamă, să te ferești tu din calea lui. Nu ești ca el, de categorie grea.

— Sigur că nu sînt de categorie grea. Dar aș zice că nici tu nu ești destul de greu pentru dînsul.

Yusef Turcul scuipe o boabă.

— Porcăria asta-i tare ca piatra.

George Adams întrebă :

— Hai, spune-mi de ce mi-ai luat apărarea. Doar tu îmi făceai teoria că aici fiecare își poartă singur de grijă.

— Ei, da. Asta-i valabil pentru tipi ca mine, ca Butcherboy și ca tot restul de scandalagii de aici, rîse el. De oameni ca tine, trebuie însă să avem noi grijă.

— Eu îți mulțumesc, dar Butcherboy o să te omoare, omule ! S-a lăudat față de tine și cum recunosc că nici tu nu te-ai lăsat mai prejos, acum trebuie să-ți arate ce poate, nu-i așa ?

Yusef Turcul răspunse :

— Nu te necăji, profesore, nu mă omoară el pe mine. N-ai grijă.

Mestecă și înghiți.

— S-ar putea să aterizez la infirmerie sau la spital, dar acolo dormi pe pat și ești tratat mai bine ca aici.

Un stol de porumbei se lăsă din cer și poșosi pe parapetul clădirii.

George Adams puse castronul la o parte. Nu putea să mai ia nici o înghițitură din hrana dată de închisoare, în schimb, îi tot venea în minte conserva de carne pe care o primise.

— Halal metodă pentru a fi tratat mai bine !

Yusef Turcul spuse simplu :

— N-ai auzit despre tipii ăia care fac muncă silnică la carieră ? După un timp nu mai pot răbda și-și taie venele de la călcâie ca să scape de acolo. Sau fac de petrecanie unui gardian și drept urmare-s izolați ; sau aduși aici pentru o nouă învinuire. Fac orice ca să fie tratați ceva mai bine.

— Am auzit despre așa ceva, spuse George Adams.

— Ei bine, nu trebuie să te necăjești pentru prietenul tău Yussy. Dacă tipul ăla Butcherboy vrea mardeală, foarte bine. Și dacă nu vrea tot e bine.

Își șterse degetele de marginea castronului.

— Mă întreb de ce nu mi-a adus puicuța mea nimic azi. Mă lasă să mănânc porcăria asta. Doar știe că trebuie să am ceva pentru dietă în fiecare zi. O s-o ia pe spinare când scap eu de aici.

Puse castronul la o parte, apoi își scoase proteza și începu să o curățe cu un chibrit.

Porumbeii, albaștri-cenușii în lumina soarelui, zburară uguind de pe parapet pe cimentul din curte, ca să se plimbe importanți în penajul lor lustruit, printre resturile de mâncare căzute jos, ciugulind de zor, cu ciocurile ascuțite aplecate pe deasupra pieptului bombat.

Un om, proaspăt sosit cu o zi în urmă, lăsă jos castronul și aplecându-se înainte, începu să imite încetișor uguitul păsărilor, întinzînd spre ele un braț zdrențaros. Era îmbrăcat într-o haină jerpelită, pantaloni peticiți și ghet rupte. Avea un trup ofilit și o față buhăită și flască de bețiv, ca un balon umflat pe jumătate. Gura lui nerasă, strînsă pungă surîdea, iar chemarea gingașă, blajină, părea ciudat să vină tocmai de acolo.

— Guuuuur, guuur, chema blînd omul.

Sub privirile uimite, porumbeii se săltau filfîind din aripi ca să se lase pe brațul și umărul zdrențaros, astfel că omul care se ridicase acum în picioare arăta ca o ciudată creatură mitologică, jumătate pasăre, jumătate bărbat.

Îngîna porumbeii și cu un deget crăpat și bont mîngîia printr-o atingere ușoară ca lumina spinării argintii, verzi-albastre. Porumbeii se împingeau umblînd pe brațul și umerii lui, iar el stătea liniștit, vorbindu-le în șoaptă ca un sfînt Francisc jerpelit și murdar.

— Știți voi, se adresează el celor care îl priveau, că există șase sute de specii diferite de porumbei.

Zimbi, dezmiardind trupușoarele netede, mătăsoase.

— Cunosc bine porumbeii. Am avut cîndva un stol al meu.

Păsările se agitau înghesuindu-se pe toată partea superioară a corpului său, astfel încît capul îi ieșea ca dintr-un guler de pene.

— Porumbeii, continuă el, se spune că nu-și schimbă perechea. Toată viața ! Drace, sînt aproape ca oamenii. Porumbița clocește cîte două ouă albe și-și hrănește puii cu ceea ce se cheamă lapte de porumbel ; ceva care îi iese din gușă.

Rise încet.

— Da, da, pe vremuri aveam o mulțime de porumbei, zău așa. Cu coada în evantai, gușați, de toate felurile. Mergeam cu ei la curse. Știau păsările alea să zboare, nu glumă !

Stătea acolo, pălăvrăgind, în timp ce în jurul său deținuții îl priveau cu un amestec de respect și curiozitate.

— Un porumbel bun de casă cîntărește pînă la trei kilograme, explică omul cu autoritate. Ați știut că pot ajunge să zboare cu nouăzeci și șapte de mile pe oră ! Și dacă au vreme favorabilă, pot călători cinci pînă la șapte sute de mile pe zi. Gîndiți-vă că asta înseamnă din zori pînă se lasă noaptea. Ei da, dacă vă interesează, n-aveți decît să mă întrebați pe mine. Știu totul despre porumbei, pe cîntea mea.

Se opri din vorbit și ugui spre păsări care îi răspunseră, apoi își ridică brațul acoperit cu pene și păru că le spune ceva după care porumbeii se ridicară de pe el, cu un foșnet de pene, îndepărtându-se spre albastrul palid al cerului.

După ce castroanele fură spălate și strînse grămadă spre a fi duse la bucătărie, toată lumea fu obligată să se retragă și să rămână închisă pînă la masa de seară. Într-una din celule arestații începură să cînte „Crăciunule alb“.

George Adams spuse zîmbind :

— Toți visează la un Crăciun alb.

Desfăcură rogojinile, întinseră păturile iar cei trei care le erau tovarăși de celulă își scoaseră cărțile uzate și începură să joace.

Yusef Turcul remarcă, scărpinîndu-se pe sub cămașă, între coaste :

— Crăciunul ! Ce-i Crăciunul ? O zi ca oricare alta cînd ești aici înăuntru. Doar că în prima zi de Crăciun îți dau o bucățică suplimentară de carne și Armata Salvării trimite fanfara să cînte.

Găsi ceva sub cămașă și privi atent.

— Ar trebui să dezinfecți locul ăsta. Mișună păduchii.

Strivi insecta între unghiile degetelor mari și rîse.

— Ar trebui să-l dezinfecțeze măcar în onoarea Crăciunului.

George Adams scoase pachetul său nou de țigări, rupse învelișul de celofan și sigiliul și-l servi pe Yusef Turcul. Uscățivul luă o țigară

și scăpără bricheta. George Adams întinse pachetul și spre jucătorii de cărți.

— Fumați și voi, tovarăși, spuse el. Sint destule.

Unul dintre ei luă o țigară și George Adams îl îndemnă :

— Ia încă una, omule.

Omul zîmbi și mai luă o țigară.

— De ce v-au închis ? puse George Adams vechea întrebare.

— Ne-au prins într-o băcănie, spuse omul.

Era rotund la chip și zîmbea astfel încît fața i se crăpa toată de la o ureche la cealaltă, lăsînd să se vadă gingiile roșii ca niște felii de pepene.

— Eram toți trei împreună.

— Trei mușchetari dați dracului, rise Yusef Turcul. Într-o băcănie !

Luară și ceilalți oameni cîte două țigări. Unul dintre ei băgă o țigară în gură și pe cealaltă o puse după ureche, amestecînd cărțile și clătinînd capul, în timp ce țigara dintre buze îi fu aprinsă.

Era din nou cald în celulă și aerul îngroșat atirna ca un vâl solid, ondulîndu-se odată cu fumul de tutun. George Adams își scoase cămașa și începu să-și facă vînt cu ea. Spuse :

— Aș vrea să se întetească puțin vîntul.

Apoi adăugă :

— Am o conservă de carne. Sinteți de părere s-o deschidem ?

— Nu, spuse Yusef Turcul. Cina constă dintr-un sfert de pîine și o cană de cafea.

Putem mânca conserva atunci. O să ne prindă bine.

Undeva, într-o celulă din același rînd cu a lor se cînta „Clopoștii de Argint“. Din curte, gardianul strigă să fie liniște și cîntecul se poticni și se stinse.

— Numai pîine? se miră George Adams.

— Cu un pic de gem, îl lămuri Yusef. Mai demult se dădea untură, dar mahomedanilor și indienilor trebuiau să le dea unt topit. Îți dai seama că era prea mare bătaie de cap să-i desparți în fiecare zi pe cei cu untură de cei cu unt, așa că acum fiecare individ capătă gem. Se dădea fiecărui om cîte o pîine mică, cam de o sută de grame, din alea de li se zice „bulcă“. Acum taie în patru o pîine de juma de kil și ți-o dă cu o lingură de gem.

— Deținuții ar trebui să protesteze, spuse George Adams. Să facă grevă, cerînd să li se îmbunătățească hrana.

— Da, rîse Yusef. Dă-le tu ideea asta, profesore.

— Butcherboy ăla n-a mai dat nici un semn, spuse George Adams. Crezi c-o fi uitat?

— Nu-i el ăla să uite, spuse celălalt clătînd din cap și căscînd. Trebuie să se răfuiească cu mine. Toți lingăii din jurul lui așteaptă asta. Dacă nu face nimic își pierde poziția aici în curte.

— Ce mai matahală, spuse George Adams. Yusef Turcul rîse.

— Cu cît sînt mai mari, cu atît cad mai virtos.

Moleșit de căldura care părea că se zvîrcolește împrejurul lor, își spuse în sinea lui : „Ce pierdere de timp și energie ! Ne batem aici între noi ca niște cîini“. George Adams nu regreta deloc faptul că fusese arestat. Făcuse ce hotărîse el însuși că-i drept să facă și acum accepta consecințele. Luase parte la întruniri, ascultase discursuri, citise puțin și ajunsese la concluzia că ceea ce i se spunea era just. Gîndi, căzînd într-un somn fără vise : „Trebuie făcut ceva să punem capăt situației actuale. Să nu mai primim mereu picioare-n fund.“

12

SCÎRȚIITUL CHEII în lacăt îl trezi și se ridică în capul oaselor, clipind din ochii expuși brusc la lumină. Ceilalți se ridicaseră și-și luau cîmile de cositor din cîrligul de pe tocul ferestrei. George Adams se ridică și el în picioare și-și alungă somnul frecîndu-și ochii. Ușa se dădu violent în lături și gardianul trecu mai departe să deschidă și pe următoarele.

— Ai tras un pui de somn ? întrebă Yusef Turcul.

— Am ațipit puțin. Ce mă fac ? Am rămas fără cană !

— Ei dărcie ! Ai face mai bine să n-o ceri acum. Grăsunul s-ar face foc și pară.

— De ce ? Trebuia să mi se dea afurisita aia de cană cînd am sosit, nu-i așa ? Doar nu-i vina mea !

Cei trei ieșiseră și George Adams împreună cu Yusef Turcul îi urmară.

— N-am de gînd să le permit ticăloșilor ăstora să uite nimic din ce-i dreptul meu.

— Bine, profesore, dar fii cu băgare de seamă, ascultă-mă pe mine.

Deținuții se așezară pe două rînduri să primească cafeaua și pîinea care îi aștepta la poartă. Îi serveau doi pușcăriași de la bucătărie.

George Adams rupse rîndul și se duse la gardianul cel gras care supraveghea împărțirea cînei. Privi în sus, pe cînd se apropia George Adams, fără vreo schimbare în privirea lui ca prundișul.

— Ce nemulțumire mai ai acum ? întrebă vocea înghețată.

— Nu mi s-a dat cană la sosire.

— A, ești din nou tot tu !

Mustața blondă tresări ușor.

— Foarte rău. N-ai cană, n-ai cafea.

— Am dreptul la o cană, nu-i așa ? întrebă George Adams, privind în ochii cu gene galbene. Nu-i vina mea dacă omul care era de serviciu nu mi-a dat cele necesare.

Ochii păreau că se întunecă de minie și obrazii roșii, netezi și bucălați se aprinseră mai tare.

— Bă, neisprăvitule ! urlă gardianul. Cu cine dracu crezi că vorbești ? Crezi că am să îngădui oricărui cioroi să-mi vorbească de

parc-ar fi alb ? Șterge-o de aici... tale. Piei din ochii mei !

George Adams nu se mișcă continuînd să privească obrazul aprins. Gîndea : „Să fiu afurisit dacă am de gînd să-l las în pace. Vor să te tîrîi la picioarele lor pentru orice fleac : *te rog, șefule, îngăduie să mi se dea una sau alta.*” Spuse tare :

— Nu înțeleg de ce n-o fi condusă închi-soarea asta așa cum trebuie.

Obrazul gardianului se crispă ca o baltă cu lavă clocotindă. Simți că își iese din fire. În primul rînd pentru că „rahatul” pe care îl avea în față îndrăznise să aibă un schimb de cuvinte cu el. Lucru nedorit, căci dacă era pus în situația de a da anumite explicații, deținuții începeau să creadă că i-a scăpat din mînă. În al doilea rînd, cînd un om ca ăsta critică administrația, te puteai aștepta la revoltă și răzvrătire. Și la urma urmelor, era vorba despre unul dintre agitatorii ăia care își băgau nasul peste tot, stîrnind lumea împotriva autorităților.

— Și zi, ești unul dintre șmecherii ăia ? Un cioroi deștept !

Tonul era mai liniștit, revenind la răceala inițială, pe măsură ce gardianul cel gras își redobîndea stăpînirea de sine. Dar era cu atît mai periculos, căci autoritatea acestui om se oțelea prin șocul gheții mai degrabă decît prin arderea flacării albe. Îndîrjirea lui era dintre acelea care îngheață și nu se topesc, iar această -caracteristică îi îngăduia să-și mențină o anumită superioritate.

Observă că încetaseră să mai împartă cafeaua amară și neagră și bucățile de pîine, toată lumea urmărind ce se întîmpla.

Atunci băiatul de la magazie păși înainte spunînd :

— Uite, am aici o cană în plus, șefule.

Făcu semn cu cana fără să privească spre gardianul care se răsti :

— Cine dracu te-a adus aici ?

Dar nu se împotrivi cînd George Adams luă cana și nici cînd dădu în schimb băiatului două țigări. Simți însă sfidarea și se întoarse furios spre coloana de pușcăriași în așteptare.

— De ce naiba căscați gura aici ? Luați scîrba asta de mîncare și întoarceți-vă în celulă.

Își dădea seama că fusese înfrînt și acest lucru îl învenina.

Coloana începu să înainteze și George Adams se gîndea să se alătore ultimului rînd. Cîțiva oameni se uitau lung spre el și prinse privirea ca de porc a lui Butcherboy care stătea trîntit în ușa celulei, așteptînd să-i fie adusă hrana acolo. În mintea sa ruginită, dar perfidă ca o capcană de urs dată uitării, socotea că ar cîștiga bunăvoința șefului dacă l-ar pune la punct pe deșteptul ăla.

Pe la mijlocul coloanei, Yusef Turcul strigă încet pe George Adams.

— Bagă-te aici !

Oamenii îi făcură loc, zîmbind, iar Solly care se afla alături de Yusef cloncăni cu voce scăzută :

— Da știu că i-ai dat peste nas grăsunului!

Chiar și Brakes Peterson, cel cu un singur obraz bun, al doilea arătînd ca o halcă de carne friptă, șopti fără să miște buzele :

— Într-o bună zi careva o să i-o facă lată malacului ăluia !

Butcherboy, ascultînd remarca, simți amenințarea unei schimbări de atitudini printre supușii săi și-și spuse că va trebui să acționeze rapid. Dar era nevoie să-l pună întîi la punct pe Yusef Turcul. Odată ce drumul va fi curățit de turc, celălalt rămîne fără apărare. „Mda, va trebui să vadă ce-i de făcut cu Turcul“.

Ceva mai în spate, Puștiul din Casbah apucă pironul ascuțit din buzunarul pantalonilor, ținînd între degete, ca într-o menghină capătul cu buclă, în timp ce colțurile gurii se înălțară cu un grad, într-o fantomă de zîmbet.

13

ÎN CURTE STRĂLUCEA dimineata, iar grilajul de fier din care era format gardul își arunca desenul de linii cenușii paralele și de dreptunghiuri luminoase pe pavajul de beton.

Sus, cerul era de un albastru de smalt, mîzgălit cu pete arămii de soare. Nu era nici o adiere de vînt și dincolo de piatra neînduplecată a închisorii, conturul turtit al muntelui era ca o fisură pe cer.

Paznicul secției se afla în scuarul din exteriorul curții, alături de grilaj, de vorbă cu alt gardian oprit acolo. Cei trei osîndiți din blocul de izolare aflat în fața secției de prevenție, se mișcau în scuar, umblînd unul după altul în cerc.

Robinetul din capătul de sus al curții fusese deschis și apa curgea prin șanțul puțin adînc săpat în beton, șanț în care deținuții își spălau rufe. Plescăitul rufelor ude lovite de piatră sporea zarva glasurilor care murmurau și uneori rîdeau. Unii oameni erau goi pușcă, hotărîți să spele pînă și ultima petecuță pe care o aveau, alții în pantaloni scurți, sau lungi, stăteau de-a lungul șanțului prin care curgea apa. Cei care nu spălau trîndăveau mai la o parte, fumînd și vorbind.

Yusef Turcul stoarse cămașa pe care o spă-lase și ridicîndu-se țeapăn de la locul său de lîngă canal se duse s-o așeze pe sîrma de rufe care era întinsă de la balustrada scărilor pînă la grilaj. După ce potrivea bine cămașa la uscat, se așeză cu spatele spre perete ca să și-o păzească.

O păzea concentrat și continuu căci știa că dacă își lua ochii de pe ea chiar cîteva secunde s-ar fi putut să dispară.

Și alții, care își pusese rufe la uscat, stăteau alături, privindu-le ca o transă, în timp ce așteptau ca soarele verii să-și facă datoria.

Stînd astfel, cu privirea pe cămașa care se usca, Yusef Turcul trase mînios concluzia că

gagica lui era o tîrfă josnică și nepăsătoare, odată ce nu-i adusese lenjerie curată toată săptămîna. Nu venise nici să-l viziteze și în mintea lui încolțea bănuiala că-l părăsise și se încurcase cu altul, profitînd de faptul că se simțea în siguranță în privința lui, știindu-l la pîrnaie. Se întreba dacă s-o dea definitiv uitării sau s-o caute cînd va fi pus în libertate și să-i dea ceva ca să-l țină minte. Nu-i trecea prin cap că s-ar putea să rămîna la închisoare multă vreme. Cum stătea așa meditănd, deveni conștient de masa antropoidă a lui Butcherboy care se furișase alături de el.

— Turcule, spuse Butcherboy și vocea lui era ca un mîrîit profund ieșit din fundul pieptului cavernos. Turcule !

— Mda, răspunse Yusef fără să-și ia privirea de pe cămașa agățată la uscat. Ai ceva pe inimă ?

Nu văzu rînjetul care dădea la iveală pe fața lată, țepoasă, dinții găunoși. Auzi doar vocea hodorogită :

— Săpunul pe care ni-l dă aici e ca o piatră. Mi s-a spus că tu, Turcule, ai o bucată de săpun ca lumea. Îmi ziceam că poate ai să mă lași s-o folosesc.

Yusef rise, amuzat de această introducere. Răspunse cu ochii țintă la cămașă :

— Uite ce, Butcherboy, eu nu am decît două lucruri să-ți spun. Numărul unu, în ce te privește, de cînd ești tu pe lume, n-ai folosit săpun. Iar numărul doi, eu nu-s dispus

să-ți împrumut ție nici măcar un scuipat în obraz.

— Turcule, ripostă Butcherboy cu același rinjet funest. Turcule, curtea asta, zic eu, s-a făcut tot mai strîmtă pentru noi doi. Tu ești unul dintre grangurii ăia barosani. Și eu sînt de părere că a venit timpul să arăți de ce ești în stare. Ce zici la asta ?

— Oricînd dorești, Butcherboy.

— Foarte bine. La noapte unul dintre oamenii din celula mea se mută la voi, iar tu vii la mine. Așa o să putem încheia socotelele. De acord ?

Yusef zîmbi spre cămașă, răspunzînd.

— De acord.

— La noapte deci, da ?

— La noapte, întări Yusef Turcul.

Butcherboy se răsuci și-și croi drum, cărînd pumni ca să dea în lături trupurile ce-i stăteau în cale, spre locul în care acoliții cîț și alți aliați ai puterii sale erau adunați la umbră. Yusef Turcul nu-l urmări cu privirea, ci rămase cu ochii pe cămașa care acum se usca rapid.

Căldura se juca în curte, sclipind ca pe niște table de sticlă prost turnată, iar deținuții care nu aveau nimic de făcut se adunaseră la umbra peretelui, așteptînd să pice inspecția.

Pisica închisorii lunecă deasupra cimentului cu blana ei de culoarea broaștei țestoase, strălucind în soare și cu coada legănîndu-se ca o antenă. Ajunse la șanțul prin care curgea

apa, trase un gît și apoi dispăru printre barele grilajului.

George Adams se apropie de Yusef Turcul, purtîndu-și maioul pe braț și simțind pe spate fierbințeala soarelui care pătrundea prin cămașă.

Întrebă încruntat :

— Ce vrea individul de la tine, Yussy ?

Yusef Turcul se ridică, își pipăi cămașa și apoi o luă de pe sîrmă. George Adams deschise pachetul cu țigări și-i oferî una.

— N-a vrut decît să-mi facă o vizită, îi spuse Yusef zîmbind. O să punem lucrurile la punct diseară în celula lui.

— Diseară ?

George Adams dădu foc unui chibrit și aprinse țigările. Adăugă :

— Vin și eu cu tine.

— Nu-i nevoie, prietene. Tu să nu te amesteci, m-ai înțeles ?

— Așa crezi tu, ripostă George Adams.

Se simțea puțin îngrijorat.

— Și tu ți-ai băgat nasul cînd s-a legat de mine. Recunoști că altfel nici n-ai fi intrat în chestia asta.

Suflă un rotocol de fum spre lumina aurie a soarelui și continuă :

— Așa că vreau să merg și eu cu tine.

Yusef Turcul încercă să se împotrivească :

— Nu-mi place să văd un tip ca tine scuturat de ticălosul ăla. Noi trebuie să avem grijă de tine, profesore.

Zîmbi arătîndu-și dantura ce părea de porțelan alb, ieftin.

George Adams comentă :

— Tu, cu teoria ta că fiecare trebuie să se descurce singur !

— Ei da. Și acum se pare că maiorul nostru Scîndură se apropie. Iată că sună.

Triunghiul din scuar anunța răsunînd inspecția.

14

CĂLDURA DIN CELULA părea solidă. Puteai să întinzi mîna, ar fi spus Yusef Turcul, să apuci un pumn de căldură, să-l arunci de perete și să rămîna acolo lipit. Cu peste patruzeci de arestați înghesuiți înăuntru, în mijlocul verii, mirosul de sudoare era greu și saturat ca mirosul morții. Zăduful părea îndesat printre trupurile oamenilor ca niște tampoane de vată ; ca o maioneză într-o salată umană formată din borfași, escroci, siluitori, tîlhari, criminali, scandalagii, traficanți de droguri. Doar cîțiva dintre ei fuseseră străini de închisoare, mulți erau complet depravați și cîțiva bătrîni decăzuți sugeau în desnădejde ultimul os amar și putred al vieții.

Toată lumea era tăcută în noaptea aceea, abia dacă luau în seamă căldura. Cuvintele se schimbau în șoaptă, nu mai rămăsese nimic din zarva care preceda de obicei pregătirile pentru culcare. Tensiunea ținea într-o înclăștare strînsă toată suflarea.

Afară soarele se împuținase lăsînd amurgul liliachiu să se strecoare peste piatra și fierul închisorii. Gardienii făcuseră ultima nu-

mărătoare a zilei și predaseră paza schimbului de noapte. Paznicii de serviciu remarcaseră liniștea, dar fără să-i acorde importanță, așa cum cineva observa că s-a aprins lumina pe o stradă întunecată, sau că pământul strălucește după ploaie. Nu-și făceau griji.

În interiorul celulei, pîinea și cafeaua fuseseră îmbucate în grabă sau ascunse pentru a fi consumate mai tîrziu. Perechile unsuroase de cărți, zarurile și figurile grosolane de șah nu-și făcuseră apariția. În lungul celulelor mici dinspre curte și la etaj, tăcerea se îmbina cu mirosul trupurilor și cu căldura lipicioasă.

Lui George Adams nu-i plăcea ce se întîmplă. Era nervos și îngrijorat. Aici era țara de dincolo de hotarul legilor și a regulilor și a labirintului legislativ ; o junglă de piatră și fier, locuită de șacali și hiene, de lupi care își arată colții și oi înspăimîntate, de lei căzuți în cursă, luptîndu-se cu monștri împiedicați, cu creiere chircite și trupuri blindate în cuirasa ignoranței și a brutalității, călcînd în picioare pe cei care încercau să-și scurme drum ca să scape din încheștarea mocirlei.

Și Butcherboy spuse :

— Turcule, socot că trebuie să fii judecat.

Yusef Turcul se sprijinea relaxat de perete la un capăt al încăperii, avîndu-l pe George Adams alături.

Surîdea ușor, cu pleoapele pe jumătate lăsate, dar în ciuda aerului nepăsător și al zîmbetului, ochii îi scînteiau în alertă. Era de fapt tăios, dur și amenințător ca o lance ascuțită.

— Judecată ? se miră Yusef Turcul. Ce dracu, măi Butcher, parcă era vorba de luptă dreaptă ? Om cu om.

„Judecata“ era un procedeu destul de obișnuit printre pușcăriași, pus la cale de cei mai depravați și mai brutali dintre ei împotriva vreunui nenorocit care le greșise cu ceva ; se răzvrătise, lingușise vreun gardian, denunțase pe unul dintre ei sau se răz bunase într-un alt fel. Un simulacru de „tribunal“ mult mai de temut decît cel adevărat se ținea în celulă și se hotăra „sentința“.

Cîndva se judecase „cazul“ unui deținut care supăraseră pe șeful celei și banda acestuia. Fusesse învinuit că s-ar fi plîns unui paznic, „crimă“ de neiertat. Tribunalul format din bandiți îl găsiseră vinovat și-l condamnaseră la ... pedeapsa nu i se comunicase. Dintr-un rafinament sadic, ținuseră hotărîrea secretă.

Omul îngrozit, murise de o mie de ori de frică înainte ca, amețit de oboseală, să cadă într-un somn greu. În timp ce zăcea, zbătîndu-se pradă unui coșmar neștiut, îi acoperiră fața și capul cu o cergă și jumătate de duzină de cuțite se înfipseră în pătura cu care era învelit.

A doua zi dimineată paznicii găsiră un mort învelit într-o pătură năclăită de sînge. La ceilalți oameni închiși în celulă nu se descoperi urmă de sînge sau urmă de armă. Asupra nimănui nu se găsi vreun cuțit deși se făcuseră

percheziții. Investigațiile făcute la închisoare nu dezvăluiră nimic.

Butcherboy rîse. Era la celălalt capăt al încăperii susținut de clica sa de canalii, Pinks. Moos, Brakes Peterson, Squinteye Samuels, Noor și de cîțiva sateliți ca Crip, Micul Johnny, Solly, și Puștiul din Casbah. Aceștia așteptau reacția namilei.

— Luptă dreaptă, rîse răgușit Butcherboy, privind spre fețele asistenței. Tipul ăsta vrea luptă dreaptă. Om cu om.

Spre surprinderea lui mai toate vocile murmurară :

— Luptă dreaptă. Luptă dreaptă.

Chiar și cei din gașca lui reluară murmurul ca un ecou.

Privi din nou în jur. Deci asta era situația. Va trebui să ia hăturile în mînă de îndată ce-o să termine cu slăbănogul ăsta cu gură mare.

Obrazul mototolit se întunecă și dinții înnegriți și rupți se dezgoliră într-un rînjat.

— Foarte bine, spuse Butcherboy. Hai să fie și luptă dreaptă.

Capul rotund și brutal se întoarse pe gîtul gros și începu să dea porunci :

— Tu, Brakes, stai lîngă ușă și ascultă să nu vină paznicul.

Privi apoi spre ceilalți.

— Liberați locul și treceți toți lîngă perete. Și fiecare să-și țină gura, m-ați înțeles. Nici un sunet. Liniște de mormînt.

Într-o clipă oamenii începură să împingă păturile și rogojinele lîngă perete. Odată locul

eliberat, spectatorii se așezară deasupra așternutului sau rămaseră în picioare lângă zid, tăcînd chitic, în așteptare, cu fețele încremenite de emoție.

Butcherboy aruncă de pe el cămașa și-și etală bustul uriaș acoperit cu mușchii grăsimi, cicatricele unor răni vindecate și decorat cu un labirint de tatuaje. Își încordă bicepsii și se bătu peste piept, rînjind cu dinții lui cariați și arătîndu-și imaginile imprimate în piele: craniul cu două oase încrucișate, drapelul și pumnalele întretăiate, femei goale ce șerpuiau cînd își încorda mușchii, iar pe spinarea lată, în stînga, un vultur în plin zbor, cu ciocul căscat și aripile întinse, ochi scînteietori și ghearele îndoite, gata să ucidă.

Rise cu cruzime.

— Ia vino tu aici și lasă-mă să te strivesc ca pe un păduche. Luptă dreaptă să fie.

Vocea ieșea hodorogită din laringele bolnav.

Yusef Turcul se îndepărtă de peretele de care se sprijinise și-și descheie cămașa. În pantalonii lui strîmți și în ghetă părea ofticos alături de forma mătăhăloasă a celuiilalt, dar sub pielea netedă bronzată, mușchii fremătau ca șopîrlele, iar trupul prelung era într-adevăr dur și flexibil ca un bici din piele de rinocer.

Își duse mîna la gură și-și scoase proteza.

— Ține tu asta, profesore, spuse el.

George Adams luă dantura umedă, simțindu-se ușor ridicol și o puse cu grijă într-un buzunar al hainei.

Tăcerea căzu grea ca un mort.

Într-un capăt al încăperii, așteptau cei din banda lui Butcherboy cu ochi strălucitori de răutate pe fețele viclene. Puștiul din Casbah era tăcut și impasibil ca o mumie, doar o pleoapă îi tresărea ca și cum ar fi făcut cu ochiul. De cealaltă parte, lângă ușa de fier, cu urechea ciulită la gaura de control, Brakes Peterson avea fixat pe obrazul fript un zîmbet hidos.

Butcherboy făcu un pas înainte. Sub pantalonii scurți, pătați, picioarele îi erau groase, urite și noduroase, ca niște cioturi de copac. Mormăi și pe cînd sunetul i se rostogolea din gură, întinse mîna dreaptă în față, vrînd să-și apuce adversarul în încheștarea luptei.

Iute ca fulgerul, Yusef Turcul se repezi la mîna întinsă și o zmuci dîndu-i drumul înainte ca Butcherboy să și-o elibereze și să-l înhațe.

Zmucitura rapidă făcu pe uriaș să se clatine spre stînga și înainte de a putea să-și recapete echilibrul, Yusef îi trase o lovitură de sus în jos cu muchea ascuțită a mîinii sale osoase, despicîndu-i carnea de pe pomete.

Spectatorii, cu gurile uscate și trupurile țepene de încordare, priveau pe uriaș împleticindu-se, iar Yusef Turcul, maestru iscusit în bățai, în urma nenumăratelor lupte de stradă în care fusese implicat, nu-i dăde răgaz să-și revină. Trupul zvelt și vînos se răsuci pe piciorul stîng și în același timp piciorul drept zvîcni în sus pînă la înălțimea genunchiului și apoi țîșni ca un proiectil paralel cu

podeaua. Îl izbi pe Butcherboy drept în burtă cu o forță de ghiulea.

Ochii i se holbară și din gura căscată ieși un rîgîit ca un sughiț. Fața buhăită se munci să-și recapete respirația și trupul greoi se clătină ca un bolovan, dar nu se rostogoli și Yusef îl lovi din nou, sălbatic, cu piciorul peste genunchi.

Butcherboy se poticni, rotindu-și brațele ca să-și găsească echilibrul. De ani de zile se baza pe mărimea și pe ferocitatea lui ca să-și intimideze victimele; nimeni altul mai ușor nu încercase să-l provoace la luptă și în consecință, în asaltul său agil, Yusef Turcul avea de partea sa avantajul surprizei și al experienței. Totuși Butcherboy nu era grav rănit sau descumpănit, ci doar exasperat pînă la nebunie.

Mugi și atacă. Ferindu-se stîngaci de lovituri se plecă înainte să-și arunce brațele masive în jurul taliei adversarului. În timp ce brațele zvicneau pentru a-i da îmbrățișarea ucigătoare, genunchiul Turcului zbură în sus să sfarme fața care apăruse atît de ispititor deasupra. Fața se feri brusc, genunchiul nu o nimeri și piciorul fu prins instantaneu într-o strînsoare ca de menghină. Un suspin trecu printre cei ce priveau.

Dar nu în zadar luase Yusef Turcul parte la atîtea lupte de acest fel. Își repezi brațul stîng pe după gîtul huidumei, prinzîndu-l în îndoitura cotului și încleștindu-și propria lui mîină sub bicepsul drept. Antebrațul drept lunecă în sus pînă la beregată și cu încheietura

mîinii în dreptul mărului lui Adam, începu să-l sugrume cu toată forța mușchilor săi de oțel. Butcherboy îl va trînti, era ușor de presupus, dar nici așa nu va scăpa de garota din vine, os și mușchi care-i presa stăruior traheea.

Cu o opintire, Butcherboy îl aruncă pe Yusef și căzu greoi peste el. Brațul își întări strînsoarea, osul strivea mărul lui Adam și Yusef Turcul observă că fața începuse trespăt să se învinețească și limba să atîrne. Brusc Butcherboy schimbă poziția. Încercuind cu un braț piciorul potrivnicului în dreptul genunchiului, prinse cu cealaltă mînă talpa piciorului și începu să o tragă spre spate cu toată forța. În timp ce piciorul se îndoia, apăsa tare brațul în dosul genunchiului. Într-o clipă piciorul urma să trosnească ca un chibrit. Yusef Turcul era conștient de aceasta, sudoarea îi țîșnea ca roua pe față, ochii îi ieșeau din orbite și gingiile fără dinți se încleșteau de durere.

George Adams ar fi vrut să țipe. Ar fi vrut să se repeadă și să zdrobească în lovituri de picior chipul rînjit al lui Butcherboy. Toată lumea aștepta încremenită ca osul să trosnească.

Chiar în clipa aceea, Brakes Peterson, de la ușă, spuse șuierat, întrerupînd tăcerea :

— Gardianul. Vine, ...lui de gardian !

Pe dată combatanții se despărțiră, spectatorii se împrăștiară, trîntindu-se pe dușumea în poziții relaxate, privind oriunde, doar la ușă nu. Butcherboy se întinse lat, uitîn-

du-se spre Yusef Turcul și suflind ca din foale. Pe sub pielea bronzată, Yusef se făcuse verde și gîfîia ca un cîine obosit. Îl durea piciorul și se întreba îngrijorat dacă îl va mai putea folosi ca să lovească în Butcherboy. Erau amîndoi lunecoși de sudoare.

Toți auziră pașii gardianului afară în curte. Fluiera „Lili Marlene“ trecînd de la gaură la gaură, cu scîrțîit de cizme. Căldura din celulă era îmbibată cu tăcere și cînd cineva tuși brusc, răsună ca explozia unui motor defect.

Fluieratul ajunse la ușa lor și se opri. Auziră cum e dat într-o parte capacul de pe gaura de control și închis la loc după ce gardianul privise. Fluieratul se porni din nou și pașii, după ce se opriră la fiecare ușa, o luară în sus pe scări.

— Brakes, întrebă Butcherboy gîfîind puțin, ce se aude ?

— S-a dus sus, răspunse omul cu obrazul ars, stînd lung în dreptul ușii.

După un timp paznicul coborî din nou, fluierînd acum „E o fericită preafericită zi“. Îl auziră cînd ajunse la piciorul scării, ca apoi să se îndrepte spre poartă.

— E bine, spuse Brakes și toată lumea sări în picioare.

Butcherboy și Yusef Turcul se ridicară să reînceapă lupta. Obrazul namilei se umflase pe partea unde încasase prima lovitură și ochii, sub pleoapele ciupite, aruncau o lumină roșie, însîngerată.

Trecu brusc la atac. Yusef Turcul încercă o fentă, dar genunchiul dureros îi încetinește mișcările și se trezi cu brațele haine în jurul taliei și în același timp cu propriile lui brațe imobilizate.

Asistența începu să vocifereze de emoție, dar Brakes Peterson ceru răstit tăcere.

Încercuit de brațele lui Butcherboy, Yusef Turcul începu să-l lovească sălbatic cu capul, simțind cum îi crapă pielea de pe frunte și i se scurg picături de sânge în ochi. Dar auzea totodată cum adversarul geme de durere și când îl lovi cu capul în nas, un val de sânge îi acoperi buza de sus răsucită, rînjetul gurii și bărbia țepoasă.

În același timp Yusef Turcul își trecu greutatea trupului repede pe piciorul mai slab și izbi cu celălalt genunchi în stîngia uriașului. Acesta urlă de durere sub lovitura genunchiului osos, dar nu-i dă drumul, ci își propti capul de gîtul celui alt, în timp ce brațele puternice strîngeau cu toată forța, făcînd ca mușchii să-i tresară și să salte ca niște mîțe într-un sac.

Yusef Turcul știa că, dacă se lasă pe spate, nu mai era nici o scăpare. Că va fi lăsat să cadă din îmbrățișarea sălbatică a gorilei cu șira spinării scrîntită sau ruptă, pentru a primi apoi lovituri în cap, coaste, stomac, înainte ca matahala să sară deasupra lui cu ambele picioare și întreaga greutate.

Cum Butcherboy își concentra toată puterea în această îmbrățișare, bicepșii și antebrațele i se umflaseră ca niște baloane. Yusef re-

zistă o clipă cu toate forțele și apoi brusc se lăsă moale, aruncându-și picioarele între picioarele desfăcute ale dușmanului și folosindu-și toată greutatea ca să-l tragă jos la pământ. Butcherboy, luat prin surprindere, căzu deasupra lui, Yusef, profitând de o fracțiune de secundă, își trase capul la o parte, astfel că fața însingerată a namilei se izbi de cimentul dușumelei.

Brațele uriașului se desfăcură, Yusef se răsuți iute de sub el și în timp ce se strădui să se ridice, îi acoperi cu o ploaie de lovituri tăioase obrazul rănit și gâtul.

Butcherboy se ridică anevoie, dar înainte de a putea să se îndrepte, Yusef Turcul îi plasă o lovitură de picior magistrală în plexul solar.

Grohăitul cu care aerul ieși din trupul lui Butcherboy fu ca o muzică pentru urechile lui Yusef. El însuși respira acum cu greutate, îl dureau spatele și genunchiul și își dădea seama că nu va fi în stare să reziste mult timp în fața forței încăpăținate a brutei. Dar mai știa că pentru moment, cu răsuflarea tăiată, Butcherboy era la discreția lui.

Și astfel, năpustindu-se înainte, trăgea cu dreapta și cu stînga în omul îndoit care gîfîia. Brațele i se mișcau ca tijele unor pistoane, iar pumnii cădeau în lovituri de ciocan peste fața însingerată. Simțea cum i se zdrelește pielea de la încheieturile degetelor sub forța loviturilor în care își punea toată greutatea.

Butcherboy se retrăgea împleticindu-se, mugind cu o voce răgușită și stinsă. Dorea să se ferească din calea pumnilor ca să-și poată reface apărarea dezorganizată. Năucit, căzu aproape în mijlocul cetei tăcute de acolo și simpatizanți, Moos, Pinks, Squinteye Samuels, Puștiul din Casbah, Noor, Solly, Micul Johnny și alții. Când se împiedică de ei, Pinks și Noor întinseră mâinile să-l susțină, Squinteye Samuels și Micul Johnny se precipitară să-l prindă, ceilalți înaintară toți grămadă și mîna dreaptă a Puștiului din Casbah zvicni într-o mișcare rapidă.

Butcherboy se prăbuși cu un geamăt și o străfulgerare de uimire în ochii injectați, picioarele lui groase cedînd brusc ca niște cîrpe. Strălucirea ochilor se stinse ca o luminare care s-a topit și el lunecă la pămînt în mijlocul gloatei agitate.

Nu mai mișcă și nu mai scoase nici un sunet. Cineva îi turnă o cană cu apă peste fața însîngerată, crezînd că nu-i decît leșinat. Toată lumea se îngrămădi în jurul lui, bolborosind. Îl întoarseră cu fața în jos. Zăcea mare, moale și tăcut și un izvoraș de sînge se prelungea într-o dîră subțire din ochiul vulturului tatuat.

Alăturat unui grup care se ținea mai la o parte, Puștiul din Casbah își trecu iute limba peste buza umflată.

Partea a doua

1

ÎNCEPUTUL ÎNSERĂRII se așternu purpuriu pe scuarul din fața blocului de izolare și o adiere de vînt se pornise să sufle printre clădirile îngrămădite în interiorul zidului închisorii. Țeava spartă tot mai picura undeva în curtea bucătăriei.

Toată lumea, în afara băiatului poreclit Puștiul din Casbah și a lui George Adams, primise cina alcătuită din piine, marmeladă și cafea. Tăcerea atîrna laolaltă cu înserarea peste șirul de celule din piatră cu uși ferecate și ferestre zăbrelite, peste clădirea unde era administrația, întunecată acum, peste sala de la intrare și holul recepției. În bucătărie se făcea curățenia de seară. Cei mai mulți din echipa bucătarului se retrăseseră, deoarece erau de serviciu dis-de-dimineață a doua zi. În sălile rezervate personalului, gardienii care terminaseră straja se pregăteau să plece.

George Adams, stînd sprijinit de perete se adresa tînărului din fața sa :

— Ai adormit ?

— Nu, spuse Puștiul din Casbah cu fața întoarsă spre zid.

— Știu că ai necazuri, măi băiete, dar ce ți-a venit să te legi de amărîtul ăla din curte? N-am văzut să-ți fi făcut nici un rău.

Puștiul din Casbah răspunse fără să-și întoarcă privirea spre el.

— Al naibii mai ești de vorbăreț, nene. Vorbești și vorbești și vorbești. Ei bine, am să te lămuresc. M-am luat de ăla, pentru că am vrut să fiu adus aici.

— Aici? se miră George Adams încrețind fruntea.

— Chiar așa. Aici. Au să pună întrebări despre Butcherboy și nu vreau să fiu acolo cînd întreabă. Asta-i! Poate dacă sîntem aici, ne uită. Mie nu-mi place să vorbesc despre lucrurile astea. Poate că am văzut ceva și nu vreau să le spun albilor.

Adăugă cu o umbră de bănuială în tonul plat:

— Tu ai văzut ceva, nene? Doar erai și tu tot acolo.

George Adams spuse privind spre spatele băiatului:

— Dacă o să mă întrebe pe mine ce-am văzut am să le spun adevărul. Asta-i tot.

— Adevărul?

Puștiul din Casbah se întoarse și privi spre George Adams fără să se ridice.

— Păi da, afirmă George Adams, trăgînd în sus un crac al pantalonilor și scărpinîndu-și fluierul piciorului. Am văzut o luptă între Butcherboy și Yusef, poate să fi fost luptă

dreaptă, poate că nu, dar se băteau cu pumnii, om cu om. Apoi l-am văzut pe Yusef lovindu-l pe Butcherboy care s-a dat înapoi spre un grup dintre cei care priveau. Ce a urmat a fost că Butcherboy s-a prăbușit și când l-au întors era mort și cineva trebuie să-l fi înjunghiat cu ceva pe la spate. Cine, habar n-am. Era o mulțime la capătul acela al celei. Yusef era la mijlocul încăperii și ceilalți jur-împrejur lingă perete. Asta-i totul.

Trase jos cracul pantalonilor și adăugă încruntându-se :

— Parcă-mi pare rău pentru nenorocitul ăla de Butcherboy.

— Ți pare rău ! exclamă băiatul. Știi că ești nostim, nene ? !

— Mă întreb cum de-a ajuns Yusef la spital. Am auzit că l-au dus să-i facă radiografie la spate și la genunchi. Și-i ciudat că nimeni nu-și poate închipui cu ce a fost înjunghiat Butcherboy.

-- Turcul nu are nimic de spus, afirmă băiatul mușcându-și degetul mare și ștergându-l de cămașă. Cred că le-a spus că a căzut și s-a lovit.

— Da, și eu cred tot așa.

Era să mai adaoge ceva, dar cineva din celula vecină începuse să bată în peretele despărțitor.

George Adams se ridică și merse la ușă.

— Hei ! strigă el printre zăbrele.

— Hei ! răspunse vocea de dincolo. De ce te-au băgat aici.

— M-am contrazis cu Grăsanul, îl informă Adams. El și cu maiorul au hotărît că-s turbulent.

— lui, înjură celălalt. Grăsunul naibii ! De ce te-au închis ?

— Politică.

— Politică ? se miră vocea. Vrei să zici că pot să te închidă și pentru politică ?

— Mda, rîse George Adams. Ei cred că pun la cale răsturnarea guvernului.

— Doamne !

George Adams nu știa cu cine vorbește, dar își aminti că văzuse trei oameni plimbîndu-se în scuar. Îi revăzuse și cînd urcase sus. Erau toți trei osîndiți și purtau pantalonii scurți de doc și cămășile roșii date de penitenciar.

— Ce faceți voi, oameni buni ? întrebă George Adams.

— Bine. Trebuie să ne înfățișăm pentru altă învinuire.

Omul își dresе glasul și continuă :

— Ascultă ! Nu cumva ai ceva tutun ?

— Am cîteva țigări.

— Aici la noi e acum compartiment pentru nefumători, rîse vocea. N-ai putea să ne atingi și pe noi cu ceva tutun ?

— Să văd ce pot face, îi răspunse George Adam.

Plecă de lîngă ușă și-i spuse Puștiului din Casbah.

— Au nevoie de puțin tutun. Crezi că ai putea să te descurci ? Tu știi cum se trag sforile aici.

— Calicii naibii, ripostă băiatul. Tot timpul vor ceva de pomană. N-au tutun, n-au asta, n-au aia.

— Știi bine că ei nu pot cumpăra ce le trebuie, cum poți tu.

— Și crezi că-mi pasă? întrebă băiatul cu un aer mohorât.

— Nu, spuse George Adams, simțind că se înfurie. Știu că-i bagi pe toți în Dar nu te-am auzit nici pe tine spunând odată nu cînd poți lua ceva pe degeaba.

Băiatul îl privi posomorît. Spuse :

— Sîntem aici amîndoi. Dacă eu aș avea ceva ți-aș da și ție. Dar de ce naiba trebuie să-ți mai pese și de ei? Doar ei nu-s cu noi!

— Nu mai vorbi așa. Toți cei de aici, de după gratii, sînt cu noi, băiete!

— Pomanagiii dracului, mormăi Puștiul din Casbah și pleoapa începu să-i zvîcnească privindu-l pe Adams.

Se ridică și scotoci în buzunarele blugilor, pînă găsi un ghem de sfoară. George Adams îl privea curios, cuprins din nou de sentimentul că-i emigrant într-o țară străină, ignorant al obiceiurilor și al deprinderilor acestei lumi violente.

— Dă-mi vreo două țigări, spuse băiatul cu vocea lui amară și fața rece și impasibilă ca o tăblie de geam.

Luă cele trei țigări pe care le scoase George Adams din cutie și începu să le sfarme în palmă. Apoi găsi o bucățică de hîrtie cafenie și împachetă cu grijă tutunul ca să nu se desfacă. Îl puse apoi pe dușumea și cu piciorul

turti pachetul pînă cînd fu subțire ca un biscuit.

George Adams, fără o vorbă, îl privea gîndind : „Sărmană haimana ! Ai să mori fără să fi învățat să-ți pese nici cît negru sub unghie de tine sau de altul. Doar, cine știe, dacă-ți deschide cineva ochii, dacă ai putea să înveți măcar acum, deși-i al naibii de tîrziu.“

De cealaltă parte a zidului pumnul începu să bată din nou și omul strigă :

— Ei, ce zici, măi frate ?

— Nu v-am uitat. Așteptați, le strigă George Adams.

Alegînd din ghemotocul de sfoară un fir lung, Puștiul din Casbah se duse la ușă, unde mai scoase din buzunar și o bucată de pieptene rupt pe care îl legă la un capăt al sforii. La oarecare distanță de pieptene legă cu grijă pachetul de tutun și se lăsă pe vine, lîngă ușă.

— Tu uită-te pe coridor și vezi să se facă legătura, îi spuse lui George Adams.

Acesta începuse să priceapă ce urma să se întîmple și rîzînd pe înfundate, spuse :

— Ei, drăcia-dracului, ca să vezi !

Apoi strigă prin ușă :

— Ești gata ?

— E bine. Poți să-i dai drumul, răspunse omul de dincolo.

Băiatul, cu grijă să nu stea în calea sforii, aruncă în diagonală pieptenele prin crăpătura de sub ușă și George Adams îl văzu cum saltă pe coridor, trăgînd firul după el și se oprește în dreptul ușii celeilalte celule.

Imediat, un nasture legat cu un fir de lână scos de la vreo pătură destrămată, țîșni din celulă și ateriză lîngă pieptene.

— E prea scurt, anunță George Adams, privind dincolo de gratii și de plasa de sîrmă.

— Încercăm din nou, spuse osînditul.

— Aruncă-l mai într-o parte, mai spre noi, îl instrui George Adams, bucurîndu-se de nou descoperita știință.

Nasturele fu retras și reazvirlit într-o clipă. Se opri astfel încît lîna trecea peste sfoara băiatului.

— Trage încet, strigă George Adams, simțindu-se ușor antrenat. Încet, mai încet. O să se agațe. Ei, drace !

Nasturele ratase pieptenele și se tîra înapoi spre ușa celulei.

Puștiul din Casbah spuse :

— Să tragem amîndoi încet și o să se agațe.

— Că bine zici, veni răspunsul, răbdător și calm în urma unei lungi experiențe.

Nasturele își făcu apariția încă o dată, trecînd dincolo de sfoară. De data aceasta Puștiul din Casbah și celălalt om traseră firele simultan. George Adams urmărea cum pieptenele și nasturele se mișcau încet unul spre celălalt.

— Ușurel, ușurel, îi sfătuia el de la fereastră. Hei, omule, mai încet. Acum oprește. Auzi, oprește !

— Ce naiba s-a mai întîmplat ? întrebă Puștiul din Casbah, înjurînd pe șoptite.

— Nimic. E bine, îl asigură George Adams. Numai ia-o încet și cu grijă. Încet și cu grijă.

Nasturele și bucata de pieptene, la distanță acum de câțiva centimetri, se apropiau treptat și apoi nasturele se agăță de pieptene. Cum lina intrase printre dinții pieptenelui, cele două fire erau acum strâns unite.

— S-a făcut, strigă George Adams. Trage-l înăuntru.

— Foarte bine, se bucură omul de alături.

Începu să strângă firul, trăgînd totodată și pieptenele. Puștiul din Casbah împinse pachetul turtit cu tutun pe sub ușă, de unde fu tras în cealaltă celulă. Pușcăriășul de acolo, despărți nasturele de pieptene, strigă că-i gata și băiatul trase de sfoară și-și recuperează bunurile.

— Ei bine, rîse George Adams, asta mai zic și eu șiretlic. Nu mi-ar fi trecut prin cap o sută de ani. Strașnică metodă !

— Dracul să-i ia pe pomanagii, spuse băiatul, înfășurîndu-și sfoara pe ghem.

George Adams rîse din nou, bătîndu-l pe spate.

Pe undeva, prin întunericul care începuse să-i înconjoare, cîntărețul intona din nou, solemn, imnul „Hristos mă vrea rază de soare“.

2

LA VEDEREA trupului mort a lui Butcher-boy, cu dîra subțire de sînge care se prelungea din gaura minuscule de pe spinare, exact

în dreptul inimii, încremenirea surprizei se abătu peste grămada de pușcăriași, lăsându-i cu gura căscată. Nu dură decît cîteva clipe. Apoi toți se repezîră spre așternut. Trăgeau unul de la altul rogojinele și păturile în lupta de a-și pregăti cît mai iute culcușul și a adormi, grăbit fiecare să se disocieze pe cît era posibil de incidentul la care asistase.

Peste cîteva momente erau ghemuiți sub cergile jengoase, fără să le mai pese acum de căldura copleșitoare. Nimeni nu va spune nimic. Întrebați, vor susține că au dormit de cînd s-a sunat pentru ultima oară.

De bună seamă, fiecare putea să-și închi-
puie ce-i place. Cine o făcuse? Nu Yusef
Turcul, asta era sigur ca pămîntul. Spre sfîr-
șitul luptei — și fusese o luptă de pomină —
trăgea cu pumnii în capul lui Butcherboy.
Nici o clipă namila nu se întorsese cu spatele
spre turc. Și totuși pe la spate înfipseseră
ceva în el, o andrea, un piron sau cam așa
ceva. Silit, din cauza pumnilor, să se retragă
în mijlocul bandei de excroci care îl urmau,
Noor, Pinks, Moos, Micul Johnny, Squinteye
și alții, unul dintre ei, poate demult în aș-
teptarea unui astfel de prilej, îl înjunghese
pe la spate. Nimeni nu știa, nimeni nu era în
stare să ghicească. Nu era nici un semn că
ar fi fluturat careva o armă. Albii vor pune
întrebări, vor cerceta, dar zădarnic. Nu vor
afla nimic.

Foștii acoliți ai lui Butcherboy îndeplini-
seră anumite rituri cu cadavrul ca de gorilă.
Îl spălaseră pe față, întinseseră rogojina și

păturile, îl culcaseră și-l acoperiseră. Toate acestea nu fuseseră făcute din respect pentru bruta ucisă, ci pentru propria lor siguranță.

Nu-ți prea dă mîna să negi, odată ce mortul a zăcut toată noaptea prăbușit pe podea, iar tu n-ai chemat garda. Dar așa, cînd paznicul își va face turul și va privi înăuntru îi va vedea pe toți dormind sub pături. În zori vor ieși de-a valma din celulă și cînd vor cerceta mai tîrziu și vor găsi cadavrul lui Butcherboy — ei da, nu aveau cum să dovedească că omul acesta sau celălalt dormise tocmai în acea celulă, în noaptea cu pricina. Autoritățile țineau seama doar să corespundă la număr și nu-i interesa în care dintre celulele din curte doarme fiecare.

Yusef Turcul șchiopătase pînă la vasul cu apă și-și spălase fața și pieptul de sînge și sudoare. Fruntea îi era tăiată și un ochi începuse să i se umfle. Îl mai supăra și genunchiul stîng și prin mușchii spatelui îl săgeta o durere ascuțită la fiecare mișcare.

— Ce-o să se întîmple acum, îl întrebă în șoaptă George Adams, apropiindu-se de el. Iată-ți dinții.

— Nimic, răspunse Yusef Turcul tresărind de durere.

Își clăti proteza, o inspectă repede și și-o băgă în gură, clănțănind din dinți ca s-o po-trivească.

— Nimic. Nimeni nu va sufla o vorbă, profesore. Cînd se deschide ușa, dimineată, ieșim cu toții și lăsăm să se descurce albi.

— Dar... șușoti George Adams.

Yusef Turcul îi tăie vorba, supărat acum.

— Nici un dar. Uite ce e, omule. Aici sîntem la pușcărie. Lucruri dintr-astea se mai întîmplă din cînd în cînd. Albii au clădit pușcăria, n-au decît să-și vadă de ea. Cît despre cei de aici, își încheie singuri socotelile și ni-
meni n-are cum să-și bage nasul. Nu-ți închi-
pui că aici e ca și afară.

Își clăti ochii cu apă.

— Și mai e încă ceva. Dacă ai de gînd să fii băiat cuminte și să dai o mîna de ajutor legii, oamenii lui Butcherboy n-or să fie de-
loc încîntați. Probabil c-a făcut-o unul dintre ei și n-o să le placă să se audă. Or să țină
calea oricui o fi ăla care vorbește.

George Adams își dădu seama că fosta
bandă unită era tot atît de periculoasă cum
fusesse Butcherboy singur, dacă nu și mai
mult. Se simțea intimidat și aceasta îl irita.
Îi era rău și stomacul îi tremura ca mîna unui
moșneag. Nu mai văzuse un om asasinat în
viața lui și acum faptul că trebuia să-și pe-
treacă noaptea în celulă, alături de un cada-
vru, îl îngrozea.

Înghiți valul de salivă care îi inundase gura
și întrebă :

— Cum te simți, Yussy ?

Yusef care își suga încheieturile degete-
lor se încruntă.

— Capul nu-i așa rău. Spatele și genun-
chiul...

— Trebuie să anunți că ești bolnav, mîine
dimineață.

— Mă tem că da.

— Ce-o să le spui ?

— lor. Mi-e rău ! M-am lovit ! Am căzut pe scări sau cam așa ceva.

— Or să-i întrebe și pe ceilalți ?

— Drace, am să mă gîndesc la toate astea cînd le-o veni timpul.

Se duse șchiopătînd spre locul unde își potriviseră culcușul și George Adams simți că i se întoarce stomacul pe dos. Incapabil să-l mai stăpînească, se repezi la hîrdău și vărsă.

Rămase apoi treaz mult timp, asudînd de căldură, fără să fie în stare să-și mute gîndul de la moartea lui Butcherboy care își terorizase camarazii, ca apoi să cadă ucis de mîna unuia dintre ei.

3

OMUL CU CICATRICEA pe obrazul stîng răsuci o țigară lungă din hîrtia cafenie, ruptă cu grijă în formă de dreptunghi. Se dedică acestei îndeletniciri cu priceperea și cu grija răbdătoare a unui chirurg, prins într-o operație delicată. Formă mai întîi o cută în bucățica de hîrtie pe care o ținea între degetul mare și cel mijlociu, apăsînd vîrfurile arătătorului în adîncitură ca să-i păstreze forma. Cu cealaltă mîna presără tutunul de la cele trei țigări în mod egal în lungul cutei și-l bătuse ușor cu vîrfurile bătătorite ale degetului. Cînd fu satisfăcut de felul în care era distribuit tutunul, răsuci hîrtia cu dexteritate, formînd un tub, linse marginea ca s-o lipească, linse în-

treg cilindru ca să aibă siguranța că hîrtia nu se mai desface și strînse capetele ca să rămînă închise.

— Foc, spuse el inspectînd țigara.

Unul dintre oamenii din celulă își scoase cămașa, umblă la tiv și ca un scamator dădu la iveală un chibrit care fusese despicat cu grijă și pricepere drept în două. Omul cu cicatricea îl luă, se duse la perete și frecă chibritul de o suprafață jupuită, ocrotind repede cu mîna flacăra minusculă de sulf. Trase adînc din țigară și lăsă aerul să-i iasă pe nări.

Se duse la ușă și privi afară. Noaptea atîrna deasupra închisorii ca un lînțoliu purpuriu. Cîntărețul de imnuri tăcuse. Omul cu cicatricea se întoarse desfătîndu-se cu țigara, iar cel care procurase chibritul spuse :

— Ai face bine să îndepărtezi fumul, Gus. Vine bătrînul cu paza și-o să-l simtă prin crăpătură. Doar știi că nu-i voie să avem tutun.

Gus rîse, arătîndu-și dinții galbeni. Cînd zîmbea, cicatricea îngustă din dreptul maxilarului se încrețea, formînd o urmă albă, neregulată, ca și cum ar fi fost trasă cu o mașină de cusut defectă.

— Mai e mult pînă își face turul, spuse el.

— Poate, încuviință celălalt, dar nu fuma toată afurisita aia de țigară. Zău așa !

— Bine, bine !

Gus continuă să fumeze și apoi privi spre capătul aprins al țigării, suflînd fumul. Era de mărime mijlocie, îndesat, cu picioare puternice și groase și mușchii pulpelor exagerat.

de dezvoltăți, umflați sub piele ca niște noduri de odgoane. Labele picioarelor îi erau late, cu tălpi bătătorite.

Se duse la locul unde își avea culcușul și se așeză cu picioarele încrucișate în față, ca un fachir. Mai trase două fumuri și trecu țigara celui care furnizase chibritul.

Omul acesta avea o față foarte negricioasă, turtită și rotundă ca dosul unei tigăi pe care cineva desenase în grabă, cu degetul, în stratul de funingine, ulei ars și untură sleită, ochii, nările și gura largă. Când vorbea i se vedeau incisivii care ieșeau puțin în afară, unul fiindu-i îmbrăcat în aur. Ochii, pe fața întunecată, îi erau sclipitori, buni, gata de glumă.

Trase fumul în piept și zîmbi.

— De mult n-am avut parte de tutun adevărat. E băiat bun tipul de alături, ce zici ?

Fumă mai departe și întrebă :

— Cît crezi c-o să încasăm pentru că l-am atins pe paznicul ăla, măi Gus ?

Gus rîse.

— Să încasăm ? Ce să încasăm ?

Fusese osîndit la douăzeci și trei de ani pentru infracțiuni acumulate. El însuși era în vîrstă de douăzeci și șapte de ani și nu avea de gînd să-și ispășească condamnarea. Începuse să facă pregătiri de evadare și aștepta o confirmare de la niște prieteni din afară.

Pusese la cale în mod deliberat atacul împotriva gardianului și-l atrăsese și pe cel negricios pentru ca intențiile lui să fie mai puțin evidente. Cel de-al treilea om se alăturase în timpul atacului, așa pe neașteptate, de

parcă luase hotărîrea acolo pe loc. Această parte a planului funcționase bine și ei fuseseră mutați de la ocna de lîngă carieră la penitenciar, așa cum prevăzuse Gus, ca să aștepte să fie judecați pentru că au atacat paznicul.

Totuși Gus nu mărturisise celorlalți doi nimic în privința planurilor sale. Va trebui să-i pună la curent în ultimul moment. Vor fi obligați să-l însoțească, cel puțin prin fereastră, pînă pe acoperiș. Dacă ar fi rămas, urmau să fie pedepsiți că n-au dat alarma cînd l-au văzut fugind. Era sigur că vor prefera să-l însoțească decît să facă asta.

Gus privi spre fereastra din spate a celulei și zîmbi. Era acoperită cu o plasă de sîrmă groasă, montată în interior pe o ramă. În exterior erau patru bare. Deasupra se afla streășina acoperișului. Fusesse hoț acrobat și în lungul carierei sale, escaladase multe ziduri și se cățăraseră pe multe acoperișuri.

Răspunse acum indiferent.

— Cît o să-ncasăm? Un an, doi, cui îi pasă!

Privi spre cel de-al treilea om care stătea într-un colț, pe pătură, strîngîndu-și genunchii cu brațele și privind în gol.

— Ce-o fi cu el?

Negriciosul al cărui nume era Morgan îl lămurî.

— Asta? E speriat.

— Speriat? Izmenitul naibii! Asta-i curat fătălău, spuse Gus încoruntîndu-se spre omul din colț.

Era cel mai tânăr dintre ei și acum era abătut la gândul că i se va prelungi pedeapsa, pentru că atacase gardianul. Privirea îi era posacă, iar pe fața palidă, gura amară, cu colțurile lăsate în jos, părea urma unei potcoave.

Privi spre ceilalți doi și spuse :

— Lăsați-mă în pace ! N-am chef de vorbă. Vreau să fiu lăsat în pace.

— Ce fătălău, își aruncă Gus iarăși disprețul. Mă mir de ce naiba s-a repezit cu noi peste paznic. Zău că mă mir. Ia spune tu, Koppe !

Koppe se întoarse și le vorbi, cu ochii în lacrimi :

— N-am vrut s-o fac. S-a întâmplat fără să vreau. Nu știu ce naiba m-o fi împins. Am să le spun așa la judecată. V-am văzut pe voi năpustindu-vă asupra tipului și m-am trezit și eu alături. Fără să vreau. S-a întâmplat așa.

— Deci fără să vrei, așa, își bătu Gus joc de el imitându-i vocea. N-ai vrut s-o faci, dar ai ajuns acum aici.

— Lasă-l în pace, Gus, spuse Morgan. Poate l-or fi apucat pandaliile, naiba să-l ia.

— Și acum se teme, zi ? Fătălău ! Nu-i bun de nimic. Dă-l dracului.

— Gus, lasă-mă-n pace, se rugă Koppe, cu un aer nenorocit. Lasă-mă-n pace, Gus.

— Așa, făcu Gus desprețuitor.

Se întoarse spre Morgan.

— E cineva jos în groapă ?

— N-am văzut pe nimeni, răspunse Morgan.

Mai trase un fum din țigara care se scur-tase și o trecu lui Koppe.

— Ce-ți veni să-i dai și pîrlitului ăsta țigară ? întrebă Gus supărat.

— Drace ! Lasă-l să molfăie puțin și el, zise Morgan.

Koppe luă chiștocul de la Morgan și mormăi un mulțumesc. Era bucuros să strîngă între buzele care îi tremurau capătul de țigară. Hîrtia aspră ardea cafeniu. Fuma cu un aer nenorocit, privindu-și țintă picioarele.

— Nu, repetă Morgan. N-am văzut pe ni-meni în groapă.

Gus spuse privind spre Koppe :

— Ei, izmenitule, cum ți-ar place să fii închis în gaură ?

„Groapa“ se afla la parter ; o carceră pentru cei pedepsiți, un fel de cutie pătrată, fără fereastră, cu pereții vopsiți în negru. Aerul pătrundea printr-o breșă zăbrelită care, deasupra ușii de fier, era singura deschizătură a acestei celule infernale.

— Mă jur că i-ar place să fie închis în groapă, continuă Gus ca să-l întărească. E întunerice înăuntru și se spune că bîntuie stafii. Un tip s-a scrîntit acolo și s-a omorît.

Koppe nu răspunse nimic, dar continuă să fumeze. Gus se ridică iar în picioare, se apropie de el, îi smulse chiștocul dintre buze și trase el ultimile fumuri. Era nervos și nerăbdător să evadeze, ca o femeie însărcinată, cînd i se apropie sorocul, și-și vărsa năduful asupra omului înspăimîntat din colț.

Morgan căuta să-l calmeze :

— Stai jos, Gus. Așează-te, omule. Ce-i cu tine ? Ai făcut păduchi ?

Gus pufni, întorcându-se scîrbit la pătura sa și se întinse cu mâinile sub cap.

Morgan se interesă :

— Pentru ce i-au închis pe cei doi de alături ?

— Unul dintre ei e aici pentru că a vorbit împotriva guvernului, îl lămuri Gus, iar celălalt cred că a ciopîrțit un om.

— A vorbit împotriva guvernului, medită Morgan. Omul e băgat la zdup pentru te miri ce în ziua de astăzi. Împotriva guvernului, zici ? Tare mi-ar place și mie să zic cîteva împotriva guvernului, ...de guvern. Mda, omul e închis pentru tot felul de fleacuri.

Stătea întins pe spate cu genunchii ridicați și încrucișați și arăta cu un picior gol spre niște mîzgilituri de pe peretele din fața lor.

— Uite acolo, vezi ? Toffy Williams. Acolo !

— Unde ? întrebă Gus privind.

— Drept în față. Scrie „Toffy Williams. A Stat Aici Pentru Omor“.

— Aha, da, văd. Și ce-i cu asta ?

— Este că eu l-am cunoscut pe Toffy ăla. Ziceam că omul e închis pentru tot felul de fleacuri. Era un tip cu ghinion. N-avea noroc Toffy ăla.

— Ce-a fost cu el ? întrebă Gus.

Era gata să asculte orice, numai să treacă peste simțămîntul de nerăbdare și zădărnicie care îl copleșise.

Morgan se răsuci, căutînd poziția cea mai comodă la care se putea aștepta de la rogo-

jina de sfoară de sub pătură, pusă direct pe duşumeaua de ciment. Spuse :

— Uite cum a fost :

Intr-o seară, Toffy Williams pleca de la alde Duke cu amicul lui Sam Niekerk. Trăseseră cîteva pähărele şi acum plecau spre casă. Toffy ăsta era pescar, lucra pe un trauler şi lipsea de acasă cu săptămîinile. Ştii cum se întîmplă cu pescarii ?! Şi uite aşa, de cîte ori ştia că se întoarce, Sam îl aştepta la cîrciuma lui Duke, de lîngă docuri şi beau cîte ceva împreună. Toffy cîştiga binişor, ba mai lua şi pe deasupra, cînd pescuitul mergea bine. Sam era prietenul lui şi totdeauna îi făcea el cînte cu băutură. Sam învîrtea ceva prin oraş, dar era liber mai tot timpul.

În sfîrşit, ieşiseră din cîrciumă şi mergeau pe Calea Docurilor, Toffy purtîndu-şi sculele pe umăr. Vorbeau împreună şi tocmai trecuseră de un colţ de stradă, cînd cineva dădu buzna spre ei şi intră drept în Toffy, izbindu-l aşa de tare, încît mai să scape sculele jos.

— Ei, drăcia-dracului, strigă omul, cumpă-nindu-şi sacul.

— Îmi pare rău, domnule, spuse o voce agitată. Era glas de fată şi uitîndu-se, o văzură că se ţine de zid, încercînd să se ridice.

— Ia-o încet, spuse Toffy rîzînd şi o ajută să se ridice. Te-ai lovit ?

— N-am nimic, spuse fata, rîzînd şi ea.

Toffy o privi. I-adevărat, era o plăcere să te uiţi la dînsa. Boită toată şi părul moale ; o păpuşică.

Și uite așa, ca să n-o mai lungesc, s-a întâlnit Toffy cu tipa zisă Bella. Pasul următor a fost c-au început să iasă împreună și deși pe Sam tot îl mai întâlnea la Duke de câte ori venea pe uscat, timp prea mult pentru prietenii nu mai avea. Cum se întâmplă când își găsește omul gagică. Sam gîndea în sinea lui că fata nu-i decît o tîrfă de port, dar nu-i zicea nimic lui Toffy.

Trecură cîteva luni și Toffy se întâlnea cu Bella de cîte ori venea acasă dintr-o călătorie. Sam îi mai vedea uneori înafară de întîlnirile lor obișnuite de la cîrciumă. Cei doi mergeau la film sau se plimbau în parc sau mergeau la plajă, cînd era vremea bună.

Într-o seară stăteau pe o bancă în grădina publică și Bella părea mai tăcută ca de obicei. Toffy o întrebă ce are și ea răspunse :

— N-am nimic. Lasă !

Dar el vedea prea bine că fata are ceva pe suflet și tot întrebă, pînă cînd în cele din urmă, îi răspunse :

— Am rămas grea.

— Nu mai spune, se neliniști Toffy.

— Ce ai de gînd să faci ? întrebă Bella.

— Vedem noi, nu știu încă, spuse Toffy stîngaci.

— Mai bine îmi fac ceva, propuse Bella.

— Să-ți faci ? ! Cine ți-a băgat una ca asta în cap ? Să nu te mai aud !

— Doar n-am să las copilul, zise fata supărată.

— Bineînțeles că-l lași, dar ar fi bine să ne luăm.

— Vorbești serios, zău ? întrebă Bella fericită acum.

— Mai încape vorbă, fato ? Ce-ți închipui ?

Și uite așa s-au cununat. Au primit casă de la Consiliu și Toffy avea niște bani puși deoparte, așa că și-au cumpărat mobilă. Sam Niekerk trecea pe la ei din când în când. După un timp s-a născut și copilul. Era băiat și mai semăna și cu Toffy.

Și așa trecu timpul și Bella cu Toffy păreau să se înțeleagă bine. Bineînțeles se mai certau din când în când ca tot omul, mai ales când Toffy trăgea la măsea.

Într-o zi, vine Toffy de pe mare și ea de obicei se duce la cîrciuma lui Duke, unde Sam și cu alții ardeau gazul.

— Noroc, băieți, zise Toffy lăsîndu-și sașul jos lingă bar.

— Noroc, Toffy ! Cum ți-a mers ?

— Bine. Am prins o grămadă de pește. Plătesc eu un rînd la toată lumea.

— Mai bine nu ți-ai irosi toate lovelele, glumi Sam. O să pună muierea mîna pe bici.

Toată lumea începu să rîdă și Toffy le spuse :

— Nu-i dintr-alea ! Ține prea mult la Toffy al ei.

Rîseră toți din nou și cînstiră. Îl tachinară pe Toffy că s-a făcut băiat bun și cuminte de când s-a însurat și dă banii regulat nevestii când se întoarce de pe mare.

Mai băură cîteva rînduri și toată lumea părea fericită.

— Un lucru-i adevărat, spuse un ins care şedea la bar. Pe Toffy îl aşteaptă ceva fain când se întoarce acasă. Fain şi fierbinte, după frigul tras pe mare.

— Nu-mi spune tu mie ! zise altul.

— Eu aş zice că mai este unu care crede tot aşa, adăugă un al treilea făcînd cu ochiul în spatele lui Toffy.

— Ce vrei să spui cu asta, se burzului Toffy, împingînd paharul la o parte.

— Ştim noi ce ştim, rîse unu. Săracu Toffy ! Acesta, ameninţător ca un rechin, privi fix spre ceilalţi.

— Ce naiba indrugăţi voi acolo ?

Înainte să-i poată da ei un răspuns, amicul lui, Sam, se băgă pe fir şi luîndu-l pe Toffy de braţ, spuse :

— Ascultă, Toffy. Hai afară. Nu putem sta de vorbă aici.

— Ce mai vrea să însemne şi asta ? întrebă Toffy şi-şi ridică sacul, lăsîndu-l pe Sam să-l conducă afară.

Afară Sam îi spuse :

— Ce vor ăştia să zică e că noi toţi am văzut căruţa aia cu fructe şi legume stînd dimineaţa în faţa uşii tale, mai mult decît s-ar cuveni.

— Şi ce-i cu asta ?

— Este, că zarzavagiul e un tip foarte arătos.

Toffy fierbea de minie. Auzea cum ceilalţi rîdeau veseli în crîsmă. El era om dintr-o bucată şi nu-i plăceau prostiile. Cum dimineaţa era pe trecute, se gîndi el ce se gîndi

și se hotărî să nu se ducă chiar atunci acasă. O să se ducă a doua zi dis-de-dimineată.

Așa că se despărți de Sam și-și petrecu restul zilei prin alte crîșme și-o parte bună din noapte într-un bar, încercînd să-și înece bănuiala care îl rodea cum roade un șobolan o bucată de brînză.

A doua zi dimineată, o porni pe două cărări spre casă. Afurisiți să fie, golanii naibii ! Mai dă-i în Și chiar și Sam. Ar trebui să aibă atîta minte și să nu umble cu scorneli despre nevestele prietenilor. „Fain și fierbinte după frigul tras pe mare. Mai este unul care crede așa“. Încercau să-l ia în bășcălie. Să-l sperie. Dar știa el bine că ce are e lucru bun !

Intră la el în stradă și ochii cîrpiți de somn i se căscară. Căruciorul era acolo, pe jumătate încărcat cu verdețuri, drept în fața casei și ușa de la intrare era încuiată.

Toffy rămase cu ochii țintă la dovadă. „Faină și fierbinte, cînd vii acasă. Un tip foarte arătos !“

Pînă să-și dea seama ce face, se și trezi în casă. Cuțitul lui de pescar lucea ca o flacără albă. Bella țipă. Zarzavagiul privi la el ca trăsnit.

La proces Bella n-a avut de spus mare lucru. Îi ceruse zarzavagiului să-i care cum-părăturile înăuntru, lucru pe care îl făcuse atunci, ca și altădată.

— Mda, zise Morgan arătîndu-și într-un zîmbet dinții lui mari. Omul poate s-o pățească pentru tot felul de lucruri. Unii zic

c-a fost vina lui Toffy, că s-a încurcat cu o damicelă pe care a cules-o în port. Eu nu știu ce să zic.

— Și ce s-a întâmplat cu Bella aia ? întrebă Gus, întorcându-se pe o parte ca să fie cu fața spre Morgan.

Negriciosul căscă cu zgomot și se scărpină pe sub cămașa roșie, decolorată.

— Aaaaah ! S-a dat în vorbă cu Sam Nierkerk, după o vreme.

4

PAZNICUL DE NOAPTE veni și plecă. Auziră ușa de jos descuindu-se, puțin timp după ce clopotul sunase pentru ultima oară și apoi tropăitul cizmelor pe treptele de ciment, pe cînd urca. Se opri la fiecare dintre cele două celule ocupate din blocul de izolare, ca să verifice barele de la ușă și să privească înăuntru.

George Adams, întins pe cergă, privi fața și uniforma gardianului împărțite de zăbrele în dreptunghiuri și pătrate și-l asemui cu un joc de cuburi care a fost dezlegat. Auzi apoi cum pașii coboară, ușa e trîntită și zăvorul tras. „Încuie și descuie“, își zise George Adams. „Asta-i tot ce fac indivizii ăștia. Bun exercițiu pentru minte !“ Îi veni în gînd că de fapt paznicii dintr-o pușcărie erau tot un fel de pușcăriași, că trăiau cea mai mare parte a vieții lor în spatele zidurilor de piatră și a

gratiilor ; încătușați și ei de cealaltă parte a lanțului.

«Căscă, întrebându-se ce-o mai fi pățit Yusef Turcul și ce-o să iasă din toată afacerea.

A doua zi dimineată, toți deținuții se năpustiră spre ușă în clipa în care o văzură deschizându-se, lăsându-și hainele să și le tragă în curte, în timp ce Butcherboy, cu hoitul lui imens, părea că doarme încă sub pătură.

Yusef Turcul îl împinse pe George în față, fără să țină seama de împotrivirile lui, făcute cam cu jumătate de gură. Ajuns în curte, Adams spuse :

— Doamne, doar nu putem să-l lăsăm acolo !

— Ce naiba oi fi vrînd să faci, omule ? Să-l cari în spinare ? îl apostrofă Yusef Turcul printre dinți. Vezi-ți de treabă. Poartă-te ca de obicei. Lasă totul în seama celorlalți. Ei se pricep ce să spună și ce să facă.

Și George Adams simți dintr-o dată o tristețe infinită ca și cum, bătînd în retragere, ar fi abandonat trupul unui prieten.

Mai tîrziu, cînd toți se grupaseră, gardienii care făceau numărătoarea fură consternați să găsească unul lipsă. Numărare de două ori și apoi, unul dintre ei controlează toate celulele pînă cînd dădu de cadavrul lui Butcherboy.

Omul veni îndărăt agitat, strigînd :

— Hei ! Unul dintre ei e mort înăuntru.

Grăsunul și un alt paznic care era pe punctul să-și termine tura, intrară în celulă. Apoi ieșiră din nou în fața pușcăriașilor și Fatty

întrebă cu fața lui rotofeie, rece și bănuitoare în lumina zorilor :

— Care dintre voi a dormit în celula aceea noaptea trecută ? Să facă un pas înainte.

Oamenii care formau coloana se suciră și se învîrtiră, dar nimeni nu scoase o vorbă și nimeni nu păși înainte. Fatty rîse galben și privi spre ceilalți gardieni.

— Bineînțeles, nimeni n-a dormit acolo. Nici unul dintre ticăloșii ăștia n-are habar.

— Mă duc să-l scol pe șef, veni cu ideea unul dintre gardieni.

— Bine, du-te.

Gardianul plecă și Fatty trecu încet în lungul coloanei, scrutînd fiecare față în parte, cu ochii lui reci și duri ca moartea. Un zîmbet încrîncenat îi tremura sub mustața bălaie.

După un timp sosi și directorul penitenciarului, lung, slab și ciolănos, umblînd cu capul repezit înainte pe gîtul lui sfrijit, ca un copoi pe urmele vînatului.

Chiar în momentul acela băiatul poreclit Puștiul din Casbah începu scandalul. Se auzi un țipăt, coloana se rupse, oamenii din imediata lui apropiere se risipiră și iată-l pe Puștiul din Casbah, cu o cană de fier legată de o curea, lovind în alt băiat, pocnindu-l cu cana peste cap și umeri, în timp ce biata victimă, făcută ghem, țipa de durere, străduindu-se să-și protejeze obrazul.

Gardienii se repeziră în meieu, împingînd oamenii la o parte, iar Fatty apucă băiatul de gulerul cămășii și-l îmbrînci, luîndu-i arma improvizată. Directorul, pradă furiei, se repezi

spre Puștiul din Casbah, treierîndu-l cu picioarele lui lungi.

— Ce dracu ți-a venit ? urlă el, ținînd bastonul de trestie ca pe o măciucă.

Băiatul se săltă în picioare, cu un aer ur-suz, dar nu spuse nimic, frămîntîndu-și buza de jos cu dinții și privind undeva departe.

— Cine-i ăsta ? întrebă directorul, iar grăsunul se răsti la băiat :

— Arată șefului talonul, neisprăvitule !

Puștiul din Casbah scoase în silă cartonul din buzunarul pantalonilor și-l arată fără să privească spre Fatty. Directorul citi și comentă cu dispreț :

— Alt blestemat de cuțitar, probabil. Un derbedeu.

Clătină încet capul și, cu gîtul lui lung, dădea impresia unei jucării mecanice pe care dacă o întorci, mișcă din cap.

— Îi suspendați trei mese și-l izolați, porunci el. Pînă una alta.

Săgetă cu privirea pe grăsun și Fatty salută.

— Tu vino-ncoa, ordonă el băiatului și-l pocni în cap cu bastonul de cauciuc.

— Mă mir de ce-a făcut-o nebunul asta, murmură Yusef Turcul, frecîndu-se pe spate, în punctul dureros.

— Mai bine anunță că ești bolnav, îl sfătui George Adams.

— Încă nu. Oricum tipii ăștia n-or să țină acum seama de nici o plîngere.

În timp ce vorbeau, doi deținuți se apropiară cu o targă și cu sanitarul care purta un halat alb peste uniformă. Apoi toți, directorul,

gardienii, cei cu targa și infirmierul intrară în celulă.

Deținuții așteptau aliniați, vorbind încet între ei și privind în jur, iar George Adams văzu foștii acoliți ai lui Butcherboy, Moos, Noor, Micul Johnny, Brakes Peterson, Squinteye și Pinks, stînd laolaltă, rînjind și șoptind. „Mă întreb care dintre ei i-o fi făcut-o“, gîndi George Adams. „Oricare dintre ei pare destul de șmecher ca să ciupească dinții bunicii, cît strănută“.

Apoi sanitarul ieși, urmat de pușcăriași care purtau pe targă, sub pătură, trupul lui Butcherboy. După ei ieși directorul și ceilalți gardieni.

Directorul spunea :

— ...se poartă aici de parcă ar fi la cîrciumă !

Privi șirul de pușcăriași peste care se așternuse tăcerea. Era furios, dar și îngrijorat. Departamentul închisorilor pretindea ca el să păstreze ordinea și să conducă lucrurile de așa natură, încît să nu prea fie date în vileag neajunsurile din interior. Închisorile aveau și așa o reputație destul de proastă și el se întreba cum va reuși să prevină explozia pe care această întîmplare ar fi putut s-o producă. Se îndreptă spre poartă cu un aer posac și hărțuit.

Mai tîrziu li se aduse terciul de dimineață care fu mîncat în tăcere. Liniștea părea să-l tulbure pe gardianul cel gras, care patrula tot timpul prin curte, iar legătura de chei pe care o purta în mînă zăgănea prin tăcerea

care era parcă una cu lumina soarelui și cu desenul de umbre de pe zidurile de piatră.

Cînd se termină gustarea, Yusef Turcul se ridică cu greu și, făcînd din ochi lui George Adams, șchiopătă pînă la gardian. Adams și alții îi văzură vorbind împreună, observară privirea bănuitoare a gardianului. Spuse ceva, privi la Yusef de sus pînă jos, spuse din nou ceva, gesticulînd cu mănunchiul de chei, iar Yusef arăta spre spate și genunchi, vorbind fără întrerupere. Paznicul clătină din cap și încheie cu un cuvînt care era probabil o înjurătură. Apoi se duse la poartă, o deschise și îl trecu pe Yusef în grija gardianului care păzea în scuarul de dincolo de grilaj; acesta împreună cu Yusef se îndreptară spre înfirmierie. Nimeni nu-l mai zări în ziua aceea.

În timp ce pușcăriașii se apucaseră de curățitul curții, măturatul celulelor, deșertatul hîrdaielor, lucrurile reintrară treptat în normal, discuțiile se reînsuflețiră, așa că din nou curtea vuia de zumzetul vocilor.

Grăsunul patrula neobosit printre ei și toți nutreau bănuiala că încearcă să culeagă ceva informații despre moartea lui Butcherboy, dar murmurul se stingea de cîte ori el se afla prin preajmă, ca să învie din nou, după ce, rece și furios, trecuse mai departe.

George Adams stătea într-o pală de umbră, cînd pisica închisorii călcă delicat peste picioarele lui, iar el se aplecă s-o ridice. Îi zîmbi și-i trecu palma peste spinarea mătăsoasă, observînd cum se ridică blana în urma mîinii.

Pisica, torcînd, îi linse braţul, cu limba ei caldă şi aspră.

Cineva rosti :

— Ce treabă ai cu pisica ?

Privind în sus, îl văzu pe Fatty, aţînîndu-şi asupra lui privirea glacială.

— Păi, mă jucam doar cu ea, răspunse blînd George Adams.

— Te joci ? Crezi că eşti aici ca să te joci ?

— Nu-i nici o nenorocire dacă am luat pisica în braţe, replică George Adams, păstrînd anume un ton indiferent.

— Tot îmi mai întorci vorba, ai ? Tot deştept ai rămas ?

— Mi-ai pus o întrebare, ţi-am răspuns.

Îi venea să rîdă, ştiîndu-l încolţit şi înfricoşat. „Chestia asta chiar că i-a pus capac bătrînului Fatty. E enervat ca dracu !“

— M-am săturat de obrăznicile tale, se răsti gardianul la el, băgîndu-i sub nas un deget roz, ca un cîrnat afumat. Ai să vezi tu cine-i mai deştept aici. Lasă pisica jos şi hai cu mine. Ai să vezi îndată.

George Adams puse pisica jos şi zîmbi slab printre ţepii care-i înegreau faţa. Porni după grăsun. Un hohot de ris se înalţă dinspre arestaţii care priveau mersul furios şi topăit al gardianului. Arăta ca o femeie durdulie care se grăbeşte să ajungă la timp la o întîlnire.

Gardianul deschise poarta şi făcu semn lui George Adams să intre în scuar.

— Nu te mişti de aici pînă nu trece maiorul.

Se adresa apoi paznicului :

— Să nu-l scapi din ochi pe cioroiul ăsta.

George Adams rămase timp îndelungat în soare, de cealaltă parte a grilajului, uitându-se la cei trei osîndiți din blocul de izolare, care făceau mișcare învîrtindu-se iarăși și iarăși, în mers trudit, într-un cerc. Unul dintre ei avea în lungul obrazului o cicatrice subțire, provenită de la o tăietură de cuțit, iar altul era foarte închis la culoare. Cel de-al treilea avea un aer nenorocit, era puțin la trup și șubred. Picioarele goale lipăiau pe asfaltul din scuar, pe cînd ei se tot învîrteau în cerc. Soarele ardea fără milă și după scurt timp toți erau learcă de sudoare.

Ceva mai tîrziu, un sergent ieși din clădirea administrației, bătut în triumghiul de fier și paznicii strigară :

— Formați rîndurile ! Formați rîndurile !

Deținuții din curte se încolonară și din nou se așternu tăcerea. Stînd singur în căldura zăpușitoare pe George Adams îl cuprinse somnul și ar fi dorit să se întindă.

Pisica închisorii se strecură printre barele grilajului și o porni spre bucătărie, traversînd scuarul. O urmări cu privirea somnuroasă zicîndu-i în gînd : „Pisicuță, pisicuță, ești frumoasă, dar m-ai băgat în bucluc.“

Directorul ieși apoi în curte și intră mai întîi în secția albilor de alături. George Adams îl urmări și pe el cum merge, înalt și ciolănos, cu trupul costeliv, plecat din talie, arătînd ca o sperietoare de ciori, gata să se răstoarne.

Își purta bastonul de trestie strâns sub braț și părea supărat.

După ce inspectă arestații albi, porni spre secția celor de culoare și dînd în drum peste George Adams, întrebă :

— Ce mai e și cu ăsta ?

Grăsunul care tocmai intra din curtea sectorului de prevenție, salută și spuse :

— Tipul ăsta îmi dă multă bătaie de cap. O face pe deșteptul. Tot timpul răspunde, domnule maior.

Se oțărî apoi către George Adams :

— Scoate imediat talonul !

Directorul citi ce scria pe carton și se întunecă și mai mult la față. Comentă :

— Da, văd, unul dintre ăia. Organizație ilegală.

Ridică fața încrîncenată spre George Adams.

— M-am săturat de prostiile voastre, m-ai înțeles ? Am și așa destule belele cu secția asta. Uite ce s-a întîmplat astă-noapte ! Mi-a-ajunge. Oamenii ăștia cred că-s la o întrunire publică. Vor să ne mai facă și greutate.

Se adresă apoi gardianului :

— Lasă-l fără mese restul zilei și transferă-l în blocul de izolare.

Trecu apoi mai departe, în curte, spunînd :

— Nici unul nu are habar de cele întîmplate. Mă așteptam. Absolut nici unul.

Lungit acum în celulă, cu Puștiul din Casbah în celălalt colț, George Adams, pe punctul de a adormi, auzi stîrnindu-se vîntul. Vîntul fluiera prin închisoare, se ridica în zbor printre galeriile și curțile pustii, se ciocnea

de zidurile de piatră, se dădea îndărăt, dezamăgit, văitându-se, bătea inciudat în streșini și porți. În cursul nopții avea să se întărească, să urle de furie împiedicându-se de piatra neclintită, să zgâlțîie ușile și zăbrelele, să se izbească în ciment și piatră, să se arunce zadarnic în ziduri și apoi să bubuie în drum spre oraș.

Odată cu glasul vîntului care creștea, picuratul șovăitor al țevei nevăzute se auzea ca un contrapunct plictisit și George Adams visă că stă în curtea casei în care locuia și că Butcherboy îi spunea :

— Cineva trebuie să repare robinetul ăsta.

Butcherboy purta un pachet de manifeste sub braț și vorbea cu Adams.

— Trebuie să le distribuim noaptea asta înainte să ne închidă.

— Ar putea să te ajute Jefferson și Yussy, își dădea cu părerea George Adams.

— Am de gînd să-i tai gîtul afurisitului de Yussy.

Apoi îl văzu pe Butcherboy întins pe targă, ținînd pachetul cu manifeste și spunînd :

— Cine a ucis prigorul ?

Și apoi doamna Isaacs, gazda, spunea :

— M-am săturat de prostiile tale. O să rămii așa spînzurat pînă o să fii mort, mort, mort ! Hai, trezește-te. Ți-am adus ceaiul.

Într-o mîină ținea un castron plin cu fasole și cu cealaltă mîină îl scutura pe George Adams spunînd :

— Hai, scoală ! O să întîrzii la lucru. Sus ! Sus ! Sus !

George Adams se trezi spunînd :

— Ce-i ?

Lîngă el era Puștiul din Casbah care îl apucase de umăr și-l scutura.

— E timpul să te scoli, nene, a sunat.

Vîntul murise și soarele începutului de vară care intra pe fereastra din spate, desena pe podea o rețea de umbre.

5

LIPA-LIPA, lipa-lipa.

De jur împrejur, în cerc, picioarele goale ale celor trei osîndiți loveau cimentul fierbinte al scuarului. În urma lor pășeau Puștiul din Casbah și George Adams. Deasupra, pieziș, atîrna soarele ca o monedă incandescentă. Deși un baldachin de nori prevestitori de ploaie se întindea nemîșcat de-a lungul crestei muntelui, în aerul dimineții nu adia nici o briză.

Lipa-lipa, lipa-lipa.

Cercul de oameni se rotea, se învîrtea mereu, iar umbrele lor, ca niște cîrpe negre legate de picioare, măturau lumina din față. Paznicul ședea în răcoarea de sub zidul blocului de izolare și părea plictisit. De cealaltă parte a grilajului de oțel, deținuții din curtea secției de prevenție stăteau în șiruri apatice, cu soarele care încălca neînduplecat umbra sub care se adunaseră, în așteptarea bătaii următoare a triumghiului care va vesti prînzul.

Un sergent trecu prin scuar și gardianul cel gros din curte strigă :

— Jos șepcile ! Jos șepcile !

Trecu și un funcționar cu un catastif gros și se opri să glumească cu paznicul din umbră. În bucătărie, pocneau capacele de oală și țeava crăpată tot mai picura monoton, făcându-ți poftă de apă rece.

Lipa-lipa, lipa-lipa.

În fața lui George Adams era spatele îngust al Puștiului din Casbah, cu blugii atîrnîndu-i prea largi și cu teneșii cu talpa de gumă, imitînd zgomotul picioarelor goale ale osîndiților din față. Pășea cu o apatie încăpățînată, înfășurat în armura lui de tăcere, ascunzîndu-și gîndurile tainice sub straturi invizibile de gol indiferent.

Pășind în urma lui, George Adams gîndea : „Și asta-i o metodă de slăbire.“ Transpira pe sub cămașă și se întreba ce s-ar întîmpla dacă ar ieși din cerc să se mai odihnească. Dînd ocol spațiului în jurul căruia se plimbau, zîmbi spre osînditul întunecat la culoare cînd se află în dreptul lui. Fața lată a acestuia se despică într-un zîmbet ce dezvelea dintele de aur și-i făcu semn din ochi.

Ceva mai devreme, cînd li se poruncise la toți să coboare, omul cu cicatricea îi mulțumise pentru tutun și George Adams gîndi că sînt o pereche destul de prietenoasă. Cel de-al treilea om era posomorît și nu spunea nimic.

Lipa-lipa, lipa-lipa.

Cei cinci tropăiau jur împrejur. Gus se tot uita spre curte, căutînd, dincolo de grilaj,

omul care urma să-i facă semn că totul a fost pregătit. Rotindu-se întruna pe sub soare, ochii lui, micșorați împotriva luminii, scrutau necontenit șirurile de arestați care ședeau în curte la taifas. Dar omul pe care îl căuta nu-i dădea atenție și el pășea înainte, gândind : „Sper că ticăloșii ăia au pregătit totul. Ar face bine să fi pregătit !“

Lipa-lipa, lipa-lipa.

Un convoi de osîndiți la muncă silnică ieșea din dreptul magaziiilor și George Adams îi privi uimit, căci fiecare dintre ei era încărcat cu un sac imens de mălai pe care îl purta în spate, iar picioarele goale tremurau de efort, sub greutatea neverosimilă. Aplecați ca niște Atlași purtînd fiecare Pămîntul, înaintau tremurînd spre bucătărie cu mușchi dureros de încordați și cu fețe chinuite.

Un paznic de culoare intră în scuar și ajungînd la grilajul sectorului de prevenție începu să le strige numele de pe o listă. Unul cîte unul, deținuții înaintau și ieșeau pe poartă. George Adams își auzi strigat propriul său nume, făcu semn gardianului din umbră și ieși să se alăture celorlalți.

Printre ei era mărunțelul Solly care îi zîmbi clămpănind :

— Hei, amice, ți-au dat cameră separată, nu ?

— Da, rîse George Adams, Grand Hôtel. Ce s-a mai întîmplat pe la voi ?

— Au fost ieri după-amiază să cerceteze, îl informă Solly.

Se uita cu ochii încordați dincolo de George Adams, încercînd să atragă atenția lui Gus care păsea mecanic în jurul scuarului.

— Nimeni n-a spus nimic, continuă el rînjind, dar fără să-l privească pe George Adams. O să tot întrebe una și alta, socot eu. Poate că vreo lepădătură o să le spună, poate c-o să se lase ei păgubași.

Ridică din umeri, apoi prinse privirea lui Gus și-și ridică ușor mina, într-un semn tainic, iar Gus făcu din ochi spre el, dînd din cap. Gus continuă să se rotească în jurul curții, zîmbindu-și sie însuși.

Gardianul termină de citit lista, le ordonă să formeze o coloană de cîte doi și astfel porniră în marș în urma lui, spre poarta vizitatorilor.

Alături de grilajul exterior, de unde George Adams își primise pachetul, era o poartă în zid pe care gardianul o deschise și, numărînd șase dintre ei, îi lăsă să intre într-un fel de cușcă. O cabină destul de mare încît să poată sta în ea șase persoane aliniate. În fața lor erau zăbrele pînă sus în tavan, iar cam la un metru distanță, în spatele altor zăbrele, stăteau vizitatorii.

Așteptînd așa în spatele grătilor, George Adams simți un val de emoție, asemeni unui curent electric. Inima îi bătea ca un ciocan. Se întreba cine venise să-l viziteze; o fi cineva de la comitet sau vreun prieten? Văzînd că este doamna Isaacs, proprietăreasa, îi dădură aproape lacrimile de bucurie.

Scundă și subțire, părea puțin nervoasă și îngrijorată și totodată era indignată că trebuie să viziteze pe cineva la închisoare. „George e băiat drăguț și cumsecade,” gândea ea, „deși s-a înhăităt cu indivizi suspecti care complotază împotriva guvernului. Autoritățile trebuiesc lăsate în pace să facă cum le e voia; Dumnezeu are grijă de toate, în cele din urmă. Dar dacă e cazul să-l aresteze pe George Adams pentru așa ceva, ar trebui cel puțin să-l pună într-un loc special și nu aici, alături de toți borfașii, huliganii și trîntorii.” Acum, văzîndu-l pe George Adams cu fața înegrită de țepi și pleoapele înroșite, simți că i se pune un nod în gît și-și căută batista ca să-și șteargă o lacrimă.

La rîndul său, George Adams zîmbi, făcîndu-i semn cu mîna de la distanța care îi despărțea și spuse :

— Vai, doamnă Isaacs, mă bucur că vă văd. Ce drăguț din partea dumneavoastră să vă deranjați pînă aici !

Se îmbrăcase în hainele bune de duminică ; recunoscuse rochia roză și pălăria neagră de paie, cu calota împodobită cu flori artificiale viu colorate.

Mai erau și alte femei și bărbați printre vizitatori și cum vorbeau toți deodată, le venea greu să audă, deci ridicară vocea și începură să gesticuleze ca să se poată face înțeles.

— Ești bine ? strigă doamna Isaacs, stînd alături de un zdrahon de femeie îmbrăcată într-o rochie țipătoare și mare cît un cort,

avînd mîinile groase ca niște mînuși de gumă umflate cu degetele împodobite de bijuterii false și care venise în vizită tocmai la mărunțelul Solly, cel care aducea a măscărici.

— Bine, bine, o asigură George Adams, prin babilonia celorlalte glasuri.

— duminică ! zbieră femeie cea grasă.

— Ar trebui să te bărbierești ! țipă doamna Isaacs, privind urît spre femeia grasă.

— Nu primesc comenzi pînă marțea viitoare, explică George Adams. Trebuie să cum-păr lame. Nu m-au lăsat să iau nici una.

— Spune-i că-i pentru duminică, chiui gră-suna.

Transpirase toată și pudra de pe față, devenită ca o pastă, începuse să curgă.

Alticineva strigă :

— Bani pentru cauțiune.

— Comitetul mi-a dat ceva pentru tine, îl informă doamna Isaacs pe George Adams. Am predat pachetul. Lucrurile celelalte le-ai primit miercurea trecută ?

— ...Mulțumesc.

— o mașină, zbieră gră-suna. Jos, acolo, pe stradă.

Făcu semn, cu o mînă umflată, spre răsărit.

— Duminică noapte. Ți-am adus și ție ceva bun, Solly.

Îi făcu din ochi.

— Mișto, mătușico, mișto, îi strigă Solly și cîrîi a rîs.

O altă voce țipă :

— Ai adus.....

— Ți-am plătit și chiria din urmă.

Doamna Isaacs, strigînd, o făcu în glumă pe supărata. George Adams rîzînd, îi făcu semn cu mîna și-i trimise bezele. Urlă apoi și el :

— V-am visat astă-noapte. Sînteți fata visurilor mele.

Doamna Isaacs rîse, arătîndu-și gingiile știrbe.

— Spune-i că-i aranjat, chiui femeia grasă.

— Aranjat ! Aranjat ! întări Solly, făcînd cu ochiul.

— Avocatul o să vină să stea de vorbă luni sau marți.

Doamna Isaacs strigă cu mîinile pîlnie la gură :

— Mulțumesc. Mulțumesc.

— Zi-i să n-aibă grijă.

— Îi zic. E aranjat.

— Ți-am adus pantalonii scurți, kaki, George. Trimite-i pe ăștia la spălat. Și ciorapii. Ți-am pus ciorapi și o batistă. Îți mai trebuie ceva ?

Zbierară astfel unii la alții, pînă cînd gardianul bătu de mai multe ori într-un clopot și-i obligă pe vizitatori să plece. Doamna Isaacs flutură din mîna și George Adams îi răspunse la fel. Grăsuna făcu iar cu ochiul lui Solly, luîndu-și rămas bun și ieși din cabină, legănîndu-se ca un elefant. Toți făceau semne cu mîna și se salutau printre zăbrele.

— CUM NAIBA o să deschidem piersicile astea ? întrebă George Adams.

— Poți să-i ceri paznicului un deschizător de conserve, îl sfătui Puștiul din Casbah. Au unul în magazie, chiar alături.

— Da, am să i-l cer. Deci putem mânca piersicile, iar aici se află o cutie cu biftec, patru mere, un pachet de caramele și țigări.

— N-am mai auzit de biftec în conservă, spuse băiatul.

Îl bătea gândul că ospitalitatea celui alt era o capcană și răspundea cam în doi peri.

— Putem să-i tragem o mîncare strașnică, se bucură George Adams.

— Dă-i drumul, nene.

— Avem castroanele de la cină. Nu le dăm înapoi pînă mîine dimineată, ne putem servi de ele să mîncăm conserva.

— Nu vreau să te lipsești de nimic. Doar le-au adus numai pentru tine.

— Fleacuri ! N-are importanță. E destul pentru amîndoi.

— Mulțumesc, nene.

Recunoștința părea străină de gura băiatului, ca gustul unui medicament.

— Uite, ia o țigară. Servește-te, băiete.

— Zău că ești cam sucit, nene.

Fața de copil, cu ochii bătrîni, amari, se încruntă.

— Spune, chestia aia cu oamenii noștri, să intre în guvern, crezi că ar fi de vreun folos și unora ca noi ? Adică celor din închisoare ?

George Adams răspunse băiatului bizar care mai era și ucigaș pe deasupra :

— Eu cred că da. Vor fi desigur mai înțelegători.

— O să vină oare și vremea aceea ?

George Adams spuse, întristându-se :

— Ai să vezi !

7

„CARAGHIOSUL ăla de Solly trebuie să se fi întâlnit astăzi cu cineva“, gîndi Gus, privind spre tavanul celulei, așa cum stătea lungit pe spate, deasupra păturii. „Cred c-au trimis pe careva să ia legătura. Poate pe Willy sau pe Baard. Poate o fi fost moș Koos sau chiar grăsună de Florrie.“

Era agitat și nerăbdător, acum cînd era sigur că treburile sînt pe calea cea bună. Odată ce au știut că el, Gus, a fost mutat la penitenciar, au aranjat astfel încît să fie închis și Solly, pentru o vină lipsită de importanță. Gus se gîdea la Koppe. Era speriat păcătosul, izmenitul ! S-ar fi putut să dea peste cap toată afacerea. În orice caz, nu-i va spune nimic pînă în ultima clipă. După ce-o să iasă pe fereastră, totuși o să meargă strună. Să treacă peste ziduri și acoperișuri era pentru el un fleac. Știa cum să se cațare pe o casă. Parcă se vedea :

...lunecînd pe partea ferită a parapetului, în timp ce ploaia îl biciuia și gerul părea că-l înțeapă. În josul străzii, un bloc de locuințe

strălucea ca un uriaș pom de crăciun iluminat, în mijlocul întunericului ud. O mașină trecea pe stradă dedesubtul lui, gîndac negru sub ploaie. Se ridică pe pantă, înaintînd dibaci pe tabla undulată. Rămase un moment încălecat pe creastă, scrutînd întunericul să vadă dacă nu-i nici o urmă de paznic. Dar în jurul lui nu era decît ploaia, pădurea rară de hornuri, capetele de țeavă și sfîrlezele de vînt. Coborî de cealaltă parte, unde nu mai era parapet din cărămizi, ci o streășină îngustă, pe tot lungul muchiei acoperișului. La un moment dat îi lunecă piciorul și rămase agățat de marginea tăblii ude, cu vîrfurile unuia paratrăsnet înălțat spre cer, ca un pește-sabie ieșit din marea de ploaie. Degetele lui puternice au fost cele care l-au salvat, piciorul dibui ulucul și se aburcă în partea de sus a jgheabului, ca să lunece apoi ușor, atent, spre fereastră. Nu, n-au să-l prindă! Nu pe unul ca Gus. La o treabă ca asta era maestru!

8

CU MÎINILE SALE ca niște gheare, Solly cercetă conținutul pungii de hîrtie pe care i-o trimisese femeia cea grasă. Chicoti vesel. Erau două conserve de pește în sos tomat, un pachet cu douăzeci de țigări, trei banane și o franzelă pe care controlorii o tăiaseră de-a lungul, în două. Fără să scoată alimentele din pungă, le examinează bucată cu bucată.

Din cealaltă parte a celulei, Brakes Peterson strigă, cu un rînjit de balaur :

— Ai ceva bun pentru noi, Solly ?

— Bun ! Chiar foarte bun ! clămpăni Solly.

Desprinse o banană și o aruncă spre omul cu obrazul ars.

Cercetă atent franzela. La un capăt, lîngă colț, mult mai jos decît tăietura făcută de controlor, era o crăpătură fină, aproape invizibilă. Băgă degetul, cu unghia lungă și neagră, și rupînd coaja, scoase trei lame noi de bomfaier. Cu grijă să nu fie observat, le înveli în hîrtia în care fuseseră bananele și țigările și dosi pachetul lunguiet sub o bucată mai mare de hîrtie. Îl puse în fundul pungii, împreună cu țigările, pîinea și conservele de pește, strînse punga făcînd-o pachet și o ascunse sub pătura făcută sul. Începu apoi să cojească o banană.

9

SÎMBĂTA DIMINEAȚA era de obicei mare zarvă în secție. Paznicii de serviciu plecau imediat ce se servea ultima masă și în consecință, micul dejun, prînzul și cina pușcăriașilor erau îngrămădite toate în cursul dimineții. Conducerea nu considera că-i o negliuire să țină niște oameni închiși fără nimic de mîncare de la ora prînzului pînă a doua zi dimineată.

Gardienii erau nerăbdători de cînd deschideau uşile dimineaţa. Se gîndeau fie la meciul de crichet din ziua respectivă, fie că-şi vor scoate familia la plimbare sau pur şi simplu că vor mai putea lenevi şi ei. Îi grăbeau deci pe deţinuţi, dădeau porunci, strigau la cei de la bucătărie să dea zor cu terciul, doar vor termina mai repede.

Solly se trezi la prima bătaie a clopotului. Se deşteptă brusc, ca animalul care simte prezenţa unui duşman şi privi în jur. Vîrî o mîină uscată sub pătura pe care o folosea drept pernă şi se asigură că pachetul este acolo. Nu-şi închipuia că cineva ar fi putut să-l sustragă, peste noapte, fără ca el să se trezească, dar dorea să fie sigur.

Peste tot, trupurile se răsuceau, luptau împotriva somnului, în lumina palidă a zorilor. Aerul era rînced şi greu de mirosul transpiraţiei şi al păturilor îmbîcsite. Afară, vîntul suflase toată noaptea şi acum se potolea, cu suspine gîfuite, ca o bătrînă care îşi dă duhul.

Solly se sculă, îşi trase pantalonii scurţi, pătaţi, înghemuind în ei cămaşa prea lungă şi strigă, glumind :

— Deşteptarea, copilaşilor ! E timpul să luaţi gustărica de dimineaţă. Doar nu-l puteţi lăsa pe majorul Scîndură să aştepte !

În jurul lui oamenii gemeau şi înjurau, frecîndu-şi ochii de somn, buimăciţi şi mahmuri.

— Gata ! Sus toată lumea, strigă Solly începîndu-şi parodia de balet.

Era nerăbdător să-și îndeplinească partea lui din planul de evadare și ochii strălucitori ca niște năsturași, în mijlocul ridurilor și al cutelor de pe fața stafidită, păreau să-l îmboldească.

— Doamne, se miră cineva. Parcă ai scăpăra azi scînteii, Solly.

— Scînteii! Ce-i aia scînteii? piui Solly. Eu nu-s trîntor puturos ca voi ăștia. Cînd lucram la țară, ne sculam la două noaptea ca să minăm cireada. Așa să știți! Scînteii! Auzi, scînteii!

Începu să împăturească cerga, vorbind și rîzînd.

— Azi e sîmbătă. După-masă mergem toți la meci. Hai, mai grăbiți-vă și voi. Vreau să fac curat aici.

— Să faci tu curat, măi Solly? Pînă azi nu s-a mai pomenit așa ceva, spuse un altul rîzînd.

Deținuții erau acum toți în picioare, scuturînd și strîngînd păturile, rulînd rogojinile. Brakes Peterson, Noor, Squinteye și alții de teapa lor, băgaseră mai demult spaima în cițiva mai slabi de înger, ca să le facă ei corvezile de dimineață. Stăteau deci pe de lături, aprinzîndu-și țigările și vorbind printre căscături. După moartea lui Butcherboy, luaseră ei conducerea în mînă. Rămînea de văzut care se va impune ca dictator, pentru aceasta fiind nevoie să se stîrnească un fel de revoluție.

— Ascultă, bă Solly, spuse Squinteye. Vezi că avem apă caldă azi-dimineață. Vrem să fa-

cem niște cacao. N-am mai băut o ceașcă de cacao de un veac.

Privi jur împrejur cu ochiul cel bun.

— Unde-i tipul ăla care avea o cutie de cacao ?

— Apă caldă ! **rînji Solly spre el.** Crezi am de gînd să-ți aduc eu ție apă caldă ? Drept cine mă iei ? Chelnerul tău ?

Scuipă.

— N-ai decît să-ți cauți slujnică !

— Bine, bine. Nu te mai ambala așa tare. Am vrut și eu să te încerc.

Nu-l terorizau pe omuleț. Își asumase rolul de bufon al curții.

— Să mă încerci ?! De ce naiba nu mai deschid ăștia ? Vreau să mă apuc de măturat.

Dar mai întii trebuiră să se alinieze și să fie numărați, apoi li se servi gustarea și numai după micul dejun, cînd toți din secție se porniră pe curățit curtea și celulele, reuși și el să se reîntoarcă înăuntru.

O echipă căra hîrdaiele să le deșarte și gălețile cu apă să le umple. Solly se așternu pe măturat dușumeaua. Mătura repede și bine, căci nu voia să trezească bănuieli, făcînd treabă de mîntuială, după ce arătase un asemenea zel.

Totuși era îngrijorat. Trebuia să-i ducă lui Gus lamele de bomfaier și știa că atît gardienii cît și conducerea preîntîmpină cu severitate orice comunicare dintre osîndiți și arestați care așteptau judecata.

Adunînd într-o căldare toate rămășițele din celulă — mucuri de țigări, coji de porț

cale, cutii de sardele, scame, chibrituri — se întreba cum va reuși să ajungă la Gus. Creierul său prăfuit, șubred ca un scaun vechi, nu era în stare să elaboreze vreun plan și, un timp, se simți înciudat împotriva lui însuși, pentru că luase asupra sa asemenea sarcină. Acum, că se apropia momentul critic, exuberanța lui obișnuită începuse să se poticnească asemeni unui motor oprit și se simțea desumflat, ca un balon spart.

Mormăind de unul singur, se duse la pătură, desfăcu punga de hîrtie și scoase pachetul care conținea lamele. Cu grijă să nu atragă atenția, îl puse deasupra gînoiului din găleată, își ascunse din nou punga cu alimente și purtînd găleata în față, ca pe o ofrandă, ieși din celulă.

Coborî în josul curții ude pe care deținuții o stropseau și o frecau, neținînd seama că se arunca apă și peste picioarele lui strîmbe. Lăzile de gunoi erau lipite de grilaj, de partea cealaltă, iar deținuții intrau și ieșeau prin poarta lăsată deschisă, ca să golească gălețile cu murdăria scoasă de prin celule.

De o parte a porții, unde nu erau lăzile de gunoi, se adunaseră cîțiva oameni să privească la ceva în scuar. Printre barele grilajului, Solly putea să vadă pușcăriașii din blocul de izolare : Puștiul din Casbah, tipul scund, ciudat, care părea prieten cu toată lumea, osînditul închis la culcare, cel tînăr și Gus. Alături de ei stătea Fatty, cu paznicul de serviciu din scuar și cu cel de la secția de prezenție a albilor.

Pe cînd mergea în jurul curții, Gus dădu cu ochii de Solly care îi făcu semn de la distanță, tot întrebîndu-se cum va reuși Gus să ajungă la el.

Apropiindu-se de poartă, văzu ce se petrece în scuar.

10

PISICA ÎNCHISORII prinsese un șoarece și se juca cu el, chinuindu-l ca să-l omoare și apoi să-l înghită.

Șoarecele cenușiu nu avea intenția să se lase înghițit, dar, cum aproape era orbit de lumina soarelui și amețit de loviturile de labă primite, nu prea erau speranțe să scape.

Stînd cu picioarele rășchirate în soare, privea spre pata mare care era pisica. Plămîinii mici tremurau în efortul de a respira. Stătea cu căpșorul ascuțit în sus, urechile ciulite, coada moale întinsă pe cimentul fierbinte și trupul cenușiu palpitînd.

Brusc, încercă să scape fugind pieziș. Trupul mic săgetă prin lumină, dar o labă îl pocni cu nepăsare și el se rostogoli, urmărit de pisica cu blana zbîrlită și coada ca biciul care continua să-i aplice lovituri cu ghiarele strînse.

Cei trei gardieni urmăreau fascinați chinurile șoarecelui, chicotind solidari cu sadismul felin. Dincolo de gratii, un grup de pușcăriași se delectau și ei urmărind spectacolul

Gus, văzînd distrasă atenția gardienilor, începu să pășească ușor, pe la spatele lor, spre grilaj. Ridică o bucată de hîrtie și o coajă aruncată și le ținu cu ostentație în mînă, astfel încît dacă ar fi privit careva în direcția lui, să nu i se pară suspect faptul că se îndreaptă spre lăzile de gunoi.

Pisica stătea pe burtă, cu labele întinse, urmărind șoarecele cu ochii ei gălbui, cruzi, scăpărători. Ghiarele curbate, de răpitor, ieșeau amenințătoare de sub blănița labelor, gata să înhațe. Dădea impresia spectatorilor că este plictisită și leneșă, dar tot corpul îi era încordat, alert, pîndind mișcarea următoare a victimei. Capul șoricelului zvîcnea întorcîndu-se dintr-o parte în cealaltă, în căutarea unui refugiu. Pe bot avea un firisor de sînge.

Solly intră în scuar, prin poartă și se îndreaptă agale spre lăzile de gunoi din partea dreaptă. Bucata de hîrtie în care erau împachetate lamele, se afla în găleată, deasupra gunoaielor. Și Gus pășea alene în aceeași direcție. Solly ridică bucata de hîrtie, făcînd cu ochiul. Gus făcu semn că a înțeles.

Șoarecele se hotărî să-și încerce norocul și brusc se repezi spre stînga. Pisica sări înainte, trase o labă, nu nimeri, iar șoarecele alergînd ca un jucător de rugby, traversă scuarul cu pisica după el. Toată lumea se răsuci să urmărească vînătoarea.

Solly și Gus ajunseră lîngă gunoi în același timp ; aplecîndu-se să-și golească găleata, Solly șopti :

— Mîine noapte. După ce se lasă întinericul. O să te aştepte în strada M... cu o maşină.

Gus înhăţă lamele care se făcură repede nevăzute sub cămaşa lui roşie. Le ţinea strîns sub braţ, cu inima bătîndu-i sălbatic şi gîtlejul uscat. Se întreba mirat: „De ce mă pierd aşa cu firea? Pe vremuri nu mi se întîmpla una ca asta.“ O porni totuşi aparent liniştit spre umbra blocului de izolare.

Calea şoarecelui fu blocată de zidul terasei din faţa blocului administraţiei. Goni în lungul lui, dar curînd pisica îl ajunse şi-l pocni cu laba, făcîndu-l să se rostogolească din nou în soare, zgîriind înebunit cu ghearele lui micuţe. Pisica se lansă ca un fulger şi-l înconjură cu labele din faţă, în timp ce micul animal rănit se ghemui înfiorat, simţind respiraţia pisicii şi mirosul pătrunzător de felină.

Gus se strecurase în sus, pe scări, în celula sa de la etaj. Apucă pachetul cu lame de sub cămaşă şi-l împinse sub sulul format de pătură. Se simţea uşurat ştiind că este sfîrşitul săptămînii. Era puţin probabil ca gardienii să se lanseze într-una din percheziţiile lor neaşteptate. Cît ai clipi din ochi, coborî apoi din nou scările, cu inima sărîndu-i din piept şi se opri brusc la uşa de jos. De aici, la momentul potrivit, lunecă înapoi în scuar.

Pisica urmărea şoarecele pitit între labele ei. Se lăsase din nou pe burtă, adulmecînd mica vietate cenuşie, cu ochi strălucitori ca

mărgelele și fălci mici, tremurătoare. Șoarecele devenise un ghem de mușchi încordați, pîndind altă ieșire, refuzînd să se dea bătut. O labă cu ghearele ascunse se întinse să-l întărite. Pentru șoarece, era ca provocarea unui rinocer. Durerea străfulgeră mănunchiul de mușchi și părțile moi, ascunse, dar rămase încleștat, așteptînd cu inima mică și înfrigurată alt prilej să scape de soarta care îl aștepta cu cumplită răbdare.

Și atunci pisica făcu o mișcare greșită. Se ridică pe toate patru labele. Fără șovăire, șoarecele se aruncă drept înainte, trecînd pe sub burta prelungă și ieșind pe lîngă coada sfichiuitoare. În urechi îi bubuia un imens zgomot rostogolit: era rîsul spectatorilor.

Pisica se răsuci; prea tîrziu. Timpul necesar pisicii să se întoarcă, dădu un avans de cîteva clipe șoarecelui. Ceva uriaș și lucitor, era cizma unui gardian care încerca să-i țină calea. Ocoli dibaci și se îndreptă spre umbră, mușchii lui mici acționînd cu disperare.

Pisica era doar cu cîțiva centimetri în urmă, coti din nou și atunci, cu coada unui ochi îndurerat, zări deschizîndu-se, undeva pe dreapta, gaura neagră a unei țevi de scurgere. Reușind să scape ca prin urechile acului de lovitură unei labe cu ghearele scoase, se aruncă spre gura țevii.

Labă mai lovi o dată, chiar în clipa în care șoarecele sărea înăuntru și zgîrie coada subțire, dar șoarecele dispăruse și afară spectatorii făceau haz de dezamăgirea pisicii care se așeză la pîndă, lîngă gaură.

Înăuntru, în întunericul răcoros și familiar, șoarecele se oprișe tremurînd să-și recapete răsuflarea.

11

PE LA ORA două jumătate, cina fusese servită și toți deținuții erau închiși în celule, luînd cu ei bucățile de pîine, gemul și cafeaua amară.

George Adams se gîndea cît de ciudat este faptul că te cuprindea plictiseala la sfîrșitul săptămînii. Faci planuri cît de bine ai să te odihnești. Apoi constăți că ai dori să te re-întorci la lucru. În afară de cazul că ai vreo sedință sau trebuie să dai o mîină de ajutor la aranjarea unei seri de dans pentru ridicare de fonduri sau dacă ți-ai luat angajamentul să umbli din ușă în ușă, prin noapte, ca să împarți manifeste.

Aici, în locul unde se afla acum, te puteai plictisi zi de zi. De la o vreme, pînă și o rază de soare care traversa podeaua celulei, devenea un eveniment major. Un gîndac negru, ieșit dintr-o crăpătură, putea să te distreze. Pic-picul picăturii de la țeava spartă, era un cîntec pe care îl ascultai.

Ca întîmplarea cu șoarecele și pisica. Într-un loc ca acesta echivala cu vizionarea unui film. Lumea se amuzase copios. „Erai de partea șoarecelui. Al oricărui șoarece“, gîndi George Adams. „Ființa mărunță în care se lovește tot timpul cu piciorul. Te ciomăgeau

și te pălmuiau ca pe șoricelul acela, iar tu trebuia să-i fentezi și să te strecorei, ca să te ferești de ghearele și colții care nu-ți îngăduiau nici un răgaz. Chiar și un șoarece se poate întoarce într-o bună zi ! Adică nu, viermele este acel care se întoarce. Ei, da! Dar erai bucuros că șoricelul câștigase în cele din urmă, că reușise să scape de lovitura ghearei. Erai de partea micilor viețuitoare, slabe și sfioase, care își petrec întreaga viață în frică și fereală.

Șoarecele fusese probabil beat turtă, ca de alcool, în urma loviturilor pe care le primise. Și oamenii sînt uneori beți de loviturile vieții și fac lucruri bizare. Ca Puștiul din Casbah, de alături. Mi-ar place să vorbească, să spună și el ceva. Ar mai ușura așteptarea asta. Dar e beat de lovituri. Ca și cum ar fi fost toată viața într-un ring de box și acum era amețit de pumni. E adevărat, omorîse un om ! Dar în fundul sufletului său poate nu avusese intenția să omoare pe nimeni. Beat, ca de alcool, s-a trezit cu cuțitul în mînă. În orice caz, de ce naiba nu spune amăritul nimic, de ce nu scoate o vorbă ? Plictisit de moarte și închis cu un băiat beat de lovituri, care vorbește în spasme ! Ar fi trebuit s-o rog pe doamna Isaacs să trimită zilnic un ziar. Deținuții care așteaptă judecata au dreptul să primească ziare. Va trebui s-o rog cînd mai vine.“

Puștiul din Casbah aștepta ziua de luni. Luni urma să fie dus din nou la Curtea Supremă ca să fie condamnat la moarte. Nu

avea nici o îndoială în această privință. I se fixase bine în minte. Nefiind în stare să desfășoare o gândire mai complexă, accepta o idee, bună sau rea, care apoi i se lipea de creier, ca o poză într-un album.

Avea nouăsprezece ani și toate amintirile lui despre viață erau o serie de imagini : fotografii ieftine, boțite, pătate, reprezentând întâmplări murdare. Erau toate acolo, în mintea lui, ca într-o carte pe care o putea răsfoli în taină ; putea da paginile înapoi, o putea frunzări ca să privească scene triviale, ca niște ilustrate obscene, luminate în treacăt. Dacă dorea, putea să se oprească la câte o pagină și să privească mai îndelung o anumită imagine, s-o analizeze și apoi să treacă mai departe sau să închidă cartea.

Nu vorbea despre cele văzute în paginile mînjite ale minții sale, dar din cînd în cînd, îl obseda câte o anumită scenă, ca și cum pagina s-ar fi îndoit din întâmplare sau s-ar fi boțit, deformînd cartea ; atunci îl sîcîia ca un furuncul sau ca un dinte bolnav. Acest lucru se întîmpla foarte rar — există disciplină și ordine chiar și în murdărie — și tainele rămîneau numai ale lui, ca să le rumege doar el singur.

Dar acum se formase o cută într-o pagină și ea revenea mereu. Inevitabilitatea acceptată a ștreangului îl necăjea într-o mai mică măsură. Puștiul din Casbah se întrebă șovăitor, dacă să vorbească cu omul de alături, din celulă, despre ceea ce-l preocupă. Urmărea

neatent zgomotul țevii sparte. Tipul era cumsecade, recunoscuse el în silă. Își împărțise mîncarea cu el, nu bombănea dacă se despărțea de cîte o țigară. Era deci un om sucit, dar totodată de treabă.

Gus aștepta noaptea de duminică. Aștepta nerăbdător, fiind el însuși surprins de această nerăbdare. Închisoarea îi măcinase încrederea în sine și trebuia să-și exerciteze voința ca să-și păstreze calmul care îi fusese de mare folos în cariera lui de hoț acrobat. Stătuse agățat de pereți abrupti și de țevi șubrede și nu se simțise atît de tulburat ca acum.

Se gîndi că după ce va împărtăși planurile sale celorlalți doi, se va simți mai bine. Dar trebuia să treacă tot restul zilei și întreaga zi următoare pînă să-și pună planul în aplicare și-i era teamă că s-ar putea să le scape vreo vorbă, sau chiar să-l toarne paznicului. Nu era îngrijorat în privința lui Morgan. Morgan era băiat bun, gata la orice. Koppe însă îi dădea bătăi de cap. Era speriat și ar fi putut să dea în vileag tot planul, ca să se pună bine cu gardienii.

Gus stătea tolănit pe pătură și se scărpină; dorînd ca timpul să treacă mai iute. Fusese bună ideea lor să aleagă ziua de duminică. La sfîrșitul săptămîinii, grupul paznicilor de serviciu era micșorat, iar șansele sporite. Țeava spartă continua să picure, undeva, afară.

Gus întrebă, încruntîndu-se :

— De ce v-a pierit așa piuitul ?

Morgan stătea în picioare, cu spatele sprijinit de perete. Spuse :

— Ar trebui să ne lase dracului liberi, sîmbăta. Să mergem și noi la film. Parcă te-ar apăsa ceva pe inimă, Gus ?

— Pe mine ? Nici gînd ! negă Gus.

— Crezi că ne mai dă un an sau doi pe deasupra, pentru că l-am mardit pe albul ăla ?

— Mie puțin îmi pasă, afirmă Gus și apoi, zîmbind în sinea lui, lepădă nerăbdarea ca pe un muc de țigară și se simți din nou plin de încredere.

N-o să facă el destui purici pe aici, ca să-i mai poată spori condamnarea.

— Ticălosul ăla cerea palme, zău așa, spusese Morgan, aducîndu-și aminte. Un porc ! Îmi pare rău că nu i-am tras cu cazmaua în cap.

Koppe privi în sus spre el.

— Drace, ar fi ieșit cu omor !

— Ei și ? Nu mori decît o dată, ripostă Morgan.

Se scărpină, găsi un păduche, îl omorî între unghiile degetelor mari. Trosni ca atunci cînd se rupe o creangă.

— Mi-aduc aminte de un banc pe care l-am auzit. Știi, Gus, olandezii ăia care dau vina pe om pentru tot ce se întîmplă. În blestemata aia de închisoare nu era nimic rău. Nu, tot răul l-ai adus tu cînd ai venit.

„Și uite așa, povesti el, profetul ăla Daniel pe care regele Egiptului sau al Babylonului sau mai știu eu care, a vrut să-l pună în groapa cu lei. Și pînă la urmă l-au și pus. Stă Daniel acolo peste noapte și lei n-îl ating. A doua zi dimineată, vine regele să vadă ce s-a întîmplat și dă de Daniel viu și nevătă-

mat, înconjurat de leii care nu-l băgau în seamă.

— 'Neața, Daniel, zice regele. I-a spune-mi tu mie cum ai petrecut noaptea ?

Și Daniel răspunde :

— Destul de bine, rege. Dar leii ăștia sînt cam neastîmpărați.

Și regele răspunde tocmai ca olandezii :

— Îmi pare rău de ce-mi spui, Daniel, dar tu trebuie să fii ăla care i-a adus aici !

Morgan izbucni în rîs la propria lui glumă, cu gura larg deschisă, lăsînd să se vadă dințele de aur, iar Gus chicoti și spuse :

— E bună, Morg. E grozavă !

12

AFARĂ SUFLA o briză țeapănă care promitea să devină vînt de răsărit în plină putere, înainte să treacă ziua. Lumina soarelui desena ca de obicei modelul barat pe dușumea și pe zugrăveala cenușie, pe care locatarii anteriori ai celulei mîzgălisera epitafuri, salutări, sfaturi.

Pike e un turnător. Domnul ne dă viața și călăul ștreangul. Băieții Buster au trecut pe aici. Adio, Molly, n-am să te uit niciodată.

Țeava spartă bătea mereu un morse neregulat. Cîntărețul de imnuri își începuse dimineața cu colinde și se afla în plin „Păstorul își veghează turma“, cînd ușa fu deschisă pentru gustarea de dimineață. Nimeni nu țipă la el să tacă ; duminica imnurile erau pare-se

îngăduite. Terciul pentru micul dejun era rece și o peliță, ca de plastic flexibil, se formase deasupra.

— Pariez că-i tot cel de ieri, mormăi Puștiul din Casbah. Leprele astea nu se îndeamnă la treabă duminica dimineața.

La izolare, pușcăriașii mîncau în celule.

— Mai este niște compot de ieri, îl îmbie George Adams.

Dar băiatul îndesa terciul în gură, înghițind posac.

— Bătrîna la care locuiesc îmi trimite azi cina, continuă George Adams. O să avem mîncare bună. Pe tine nu te vizitează nimeni ?

Puștiul din Casbah își îndreptă o clipă privirea spre el și apoi clătină din cap, concentrîndu-se din nou asupra castronului cu terci de porumb. „Numai azi și apoi e mîine“, reflecta el. „Azi e duminică și urmează mîine“. Destinul se apropia cu trecerea fiecărei clipe, cu fiecare picătură din țeava spartă, cu glasul vîntului care sufla afară. Dar goni gîndul, lingînd terciul care i se lipise de degete.

Auziră paznicul urcînd scările. Jos, arestații din sectorul de prevenție făceau curățenie, trîncănind, în timp ce vărsau gălețile. Gardianul deschise ușa primei celule și apoi veni la ei strigîndu-le :

— Așa, acum afară ! Curățenia !

Lăsă ușa deschisă și coborî fără să-și mai bată capul să-i aștepte.

George Adams și Puștiul din Casbah luară hîrdăul și găleata de apă și o porniră. Cei trei

osîndiți ieșeau tocmai din celula vecină, iar omul cu cicatricea zîmbi spre George Adams și spuse :

— Bună !

— Noroc bun și vouă !

— Ascultă, să nu mă socotești obraznic, șopti omul cu cicatricea. Dar n-ai putea să mă mai atingi cu un chiștoc ?

— Cum de nu ? zîmbi George Adams.

Cu mîna liberă scoase pachetul de țigări și i-l întinse. Osînditul privi prudent peste balustrada balconului și apoi luă patru țigări și dispăru cu ele înapoi în celulă. Se reîntoarșe, făcînd cu ochiul spre George Adams și spuse din toată inima :

— E duminică. Azi e duminică, amice !

Pușcăriașii deșertau hîrdaiele în canalul deschis din scuar. O mătură fișîia pe ciment și cineva strigă :

— La o parte ! La o parte !

Paznicul din curte își curăța unghiile cu un chibrit.

George Adams se duse la chiuveta de la parterul blocului de izolare și-și umple găleata. Osînditul cu fața turtită și neagră era și el acolo, pentru apă, și-i făcu cu ochiul, arătîndu-și dinții mari și lați, într-un zîmbet prietenos.

— Ce faci, gagiule ?

— Mă țin bine.

— Ce cauți aici ?

— I-am răspuns lui Fatty.

— Păi da, spuse negriciosul, ridicându-și găleata din chiuvetă. Albilor nu le place să le răspunzi.

Sufla greu sub greutatea găleții.

— Nu, nu, nu le place deloc să le răspunzi !

Urcă anevoie scările, lipăind pe trepte cu tălpile lui goale, îngălbenite.

George Adams se spală la chiuvetă și apoi își umplu și el căldarea.

La etaj, Puștiul din Casbah mătura dușumeaua celulei și după ce George Adams așează jos găleata, pe un suport de lemn, îi țină o bucată de hîrtie veche de împachetat, drept fâraș.

— Duc eu gunoiul jos, spuse el. Ia-o și tu mai încet, băiete.

— Nu te pune nimeni să-l duci, ripostă tînărul, bănuitor.

— Las-o naibii ! Nu le mai lua și tu așa pe toate. Stai jos și ia o țigară.

Îl servi pe băiat cu o țigară și strînse gunoiul în hîrtie.

Coborînd scările, se gîndea : „Amăritul ăsta nu crede că omul îi poate face un serviciu fără să urmărească ceva în schimb. Nimic pentru nimic. N-am mai întîlnit niciodată un ins atît de neîncrezător.“ Își aminti apoi că pe băiat îl mai desparte doar o zi de o condamnare aproape sigură la moarte și gîndi întristat : „Poate acesta-i motivul. Te porți bine cu omul pentru că are puțin de trăit ; e ca ultima dorință a unui condamnat“.

Intră în scuar, unde briza îl învălui, trăgîndu-l de haine. Aruncă pachetul cu gunoi într-o ladă de lîngă grilaj. Cineva îi spuse de dincolo de bare :

— Hei, profesore, nu te-am văzut de mult.

George Adams ridică privirea și-l văzu pe Yusef Turcul rîzînd spre el.

— Yussy, mă porc de ciine, ce mai faci ? șopti el, surprins să vadă de cealaltă parte trupul înalt și subțire.

— Destul de bine, răspunse Yusef Turcul. M-au dus la spital.

— Ce naiba au spus ?

— Nimic. M-au ciocănit peste tot, mi-au făcut o poză și mi-au dat niște unsoare să mă frec. Trebuie să trec și mîine pe acolo.

— Ți-am dus lipsa, măi banditule ! spuse George Adams, cuprins de fericire. Ce s-a întîmplat cu cealaltă chestie ?

— Ah ! Au tot cercetat, au pus întrebări. Poate au s-o țină așa înainte, pînă cînd unul n-are să-și mai țină gura. Dă-o naibii !

— Mă tot întreb, cine l-a ucis totuși pe Butcherboy, spuse George Adams.

— Și eu. Trebuie să fi fost unul din clica lui.

Yusef Turcul ridică din umeri și continuă :

— Cînd am venit de la spital, mi-au spus că te-au trecut dincolo.

— Mda. Drăguțului de Fatty i s-a făcut lehamite de mine.

— lui ! Te caut eu cînd te întorci aici.

— Bineînțeles, Yussy dragă.

— Ai grijă, omule !

George Adams era pe punctul să mai spună ceva, cînd auzi paznicul din scuar :

— Alinierea ! Alinierea ! Șepcile jos !

Se aflau toți în scuar, cei trei osîndiți, Puștiul din Casbah și George Adams. Intrară și ei în rînd, în fața blocului de izolare.

Pe ușa clădirii administrației ieși predicatorul. Sub un braț purta o biblie voluminoasă și neagră pe care o ținea cu grijă, de parcă ar fi fost o servietă care conținea secrete importante. Era scund și îndesat, cu o față uscată, îmbătrînită, iar părul alb îi stătea lipit ca paiele de țeasta trandafirie, în ciuda brizei care se întetise. Avea umeri înguști, o burtă revărsată, șolduri late și picioare scurte, așa că îți venea să-l asemeni cu un fus de tors. Învăluit în mantaua neagră ca smoala, cu pantaloni și cizme lucitoare, negre, se potrivea perfect cu porecla care circula prin toată pușcăria : „Skoppennaas“, Asul de Pică.

Clătină capul spre paznic, să-i mulțumească pentru că i-a ținut poarta deschisă ca să treacă și săltă ca o minge spre deținuții care așteptau în rînd. În fața lor, magazionerul așezase ceva care semăna cu un pupitru și pe jos întinsese o rogojină pentru dormit. Luîndu-și locul pe rogojină, preotul deschise biblia la o pagină însemnată cu o panglică. Arăta ca un capelmaistru, gata să dirijeze un oratoriu.

Dar contrar așteptărilor, înclină capul, așteptînd ca și rîndurile îndesate de pușcăriași să-i urmeze exemplul și începu să intoneze o rugăciune. Puțini erau cei care înțelegeau ce spune, deoarece briza prindea cuvintele și le purta aiurea. După ce pronunță un „Amin“ sonor, indică pe scurt imnul „Cînd vom fi chemați toți dincolo“.

Deținuții, care așteptaseră plietisiți să se termine rugăciunea, erau bucuroși să cînte. Serviciul religios de duminică aducea o variație în rutina existenței lor din interiorul zidurilor și ei ar fi cîntat și toată ziua, cu condiția să nu li se vorbească și să nu li se predice prea mult în pauze. Începură să cînte din toată inima, vocile lor știind să se unească într-o armonie entuziastă, în timp ce popa bătea ritmul cu un deget. Urmașii fostului Butcherboy erau cei care, zîmbind cucernic, dominau cu vocile lor corul.

După ce terminară imnul, preotul își puse ochelarii și privind la pagina din biblie unde lăsase semnul, începu să citească cu voce monotonă : „...dis-de-dimineată, preoții cei mari ținură sfat cu bătrînii și cărturarii și tot soborul și-l legară pe Isus și-l purtară ca să-l predea lui Pilat....“

Mulțimea asculta apatică, prinzînd cîte un fragment de predică sau cîte un citat care scăpase vîntului și aștepta ca vocea predicatorului să ajungă la capătul dizertației. Era greu de hotărît dacă preotul venea acolo din devotament pentru misiunea sa de a converti, sau dacă îi frecventa cu regularitate,

duminică de duminică, pentru că fusese însărcinat de superiorii săi. În orice caz, pușcărișii așteptau să termine, cu aerul plictisit al unor canibali care din politețe au acordat o audiență unui misionar în trecere și care ascultă mesajul ciudat, silindu-se să nu-și anate nerăbdarea.

Cînd preotul ajunsese la sfîrșit, toată adunarea intonă „Cîndva, în cetatea regală a lui David“, cu entuziasmul anterior, iar la sfîrșit, Brakes Peterson păși înainte, să exprime dorința unanimă de a mai cînta o dată. „Cînd vom fi chemați“, acesta fiind imnul preferat al pușcărișilor.

În timp ce cîntau, sosi și echipa de la bucătărie, purtînd tăvile încărcate de castroane cu orez, fasole și o bucătică de carne cît un deget.

Gardianul privea mereu la ceas, așteptînd ca preotul să-și strîngă biblia și să plece din curte. Zîmbind, popa clătină din cap spre el și apoi porni săltat spre arcada care ducea la secția celor condamnați la muncă silnică, în timp ce deținuții, aliniîndu-se să-și primească hrana, îi traseră încă un imn.

13

MORGAN PRIVEA UIMIT. Cîteva secunde falca de jos îi atîrnă moale, ca o balama desprinsă, apoi își reveni și strigă :

— Ce zici ?

Koppe spuse și el, bilbiîndu-se de frică :

— Ești ne-nebun, om-mule ?!

— Vă mai spun o dată !

Gus rînji de plăcere văzîndu-i atît de surprinși.

— La noapte o ștergem de aici, ați înțeles ?

Morgan fu primul care să-și dea seama că Gus vorbește serios și întrebă liniștit :

— Cum o să facem ?

— Tu ești gata pentru așa ceva, nu, Morgan ? întrebă Gus privind atent spre chipul întunecat.

Morgan dădu din umeri.

— Omul trebuie să încerce. Dacă ne merge, foarte bine ! Scăpăm. Dacă ne prind, ne întorcem iar aici. Asta-i tot. Condamnarea se mai lungește puțin. Ei și ?

Privi spre Gus și repetă întrebarea :

— Cum o să facem ?

— O să ne prindă, interveni Koppe înfuriat. O să ne prindă. Nu, eu nu vreau. O să ne prindă.

— Liniște ! Tacă-ți gura, se stropși Morgan spre el.

Gus privi spre Koppe și spuse.

— Ascultă bine ce-ți spun, băiete. Vii cu noi, m-ai înțeles ? Dacă rămii aici or să te întrebe de ce n-ai dat alarma cînd ne-ai văzut fugind. Și pentru asta, în orice caz, te mai țin cîțiva ani în plus. Așa că e mai bine să te hotărăști. Mergi, nu-i așa ?

Vocea lui nu prevestea nimic bun.

— Nu vreau să merg, mormăi Koppe.

Părea gata să izbucnească în plîns.

— Nu vreau și gata !

Gus îl întrebă amenințător :

— Și ce-ai de gând să faci ? Nu cumva vrei să chemi paznicul, cînd o să ne vezi că ne-am apucat de treabă ?

Koppe se holbă la el, încolțit și speriat, citind amenințare pe chipul cu cicatrice. Afară vîntul creștea, fluierînd prin închisoare. Privi pieziș și răspunse :

— Au să ne prindă ! O să vedeți voi !

— Ahă ! merge deci, îi zise Morgan lui Gus. Cînd vine momentul nu se dă el în lături.

Își supse dintele de aur.

— Cum o să facem, Gus ?

Gus îi explică :

— Am lame de bonfaier. Începem să pilim îndată ce paznicul și-a terminat inspecția.

— Lame de bonfaier ! Cum naiba ai făcut rost de ele ?

— Nu-i treaba ta. Le am și gata. Avem toată după-masa la dispoziție, să tăiem sîrma și apoi una dintre zăbrele. O să fie loc destul să ieșim. De pe fereastră trecem pe acoperiș. E ușor. Lăsăm sîrma și zăbreaua la locul lor, pînă la noapte, cînd trece gardianul să privească. Înțelegi ? El n-o să intre înăuntru și prin ușă nu se observă nimic neobișnuit. Pe urmă, cînd a plecat, o ștergem cît mai iute. Pînă să se întoarcă din nou, sîntem departe.

Morgan începă să chicotească.

— Gus, spuse el încet, măi Gus, deștept ai fost să faci rost de lamele alea. Și zi avem lămișoare ? Ai lucrat grozav. Chiar grozav.

Încîntat, se pocni peste genunchii goi.

Koppe stătea înfricoșat în colțul lui. Se ciupi nervos de buza inferioară și apoi își încleștă palmele. Spuse speriat :

— Au să tragă. Sînt sigur c-au să tragă !

— Ține-ți gura, se oțărî Gus la el. Crezi c-o să ne lăsăm păgubași din cauza ta, fătă-lăule ?

Îl fulgeră cu privirea.

— Uite ce-i, dacă nu te aruncai asupra gardianului odată cu noi, n-ai fi aici. Nu te-am rugat noi s-o faci. Ne-am repezit spre albul ăla și hop și tu. Acum trebuie să mergi pînă la capăt. N-ai ce alege.

Zîmbi vesel :

— Am lucrat bine. Am sărit să-l batem pe albul ăla și ne-a adus aici. Chiar așa cum am vrut !

Morgan îl privi încruntat. Întrebă :

— Vrei să spui că tu ai pus la cale să ne luăm de gardianul ăla, pentru ca să ne acuze și să ne mute aici, să așteptăm judecata ? Deci oamenii tăi ți-au trimis lamele.

— Bineînțeles, afirmă Gus radios.

Își frecă mîinile într-un gest de bucurie și încredere.

— Drace ! Ai fi putut să-mi spui și mie. Să fi știut și eu.

— Ei las' că știi acum, rîse Gus încetișor.

— O să ne audă pilind barele, spuse Koppe brusc, sperînd că a găsit o scuză să abandoneze planul.

— Hodoronc tronc, îl ironiză Gus. Sîntem la etaj și o să cîntăm tot timpul. Au să audă cîntecul. Doar știi să cînți imnuri, nu ?

— E duminică, se veseli Morgan. Albii ne lasă să cîntăm imnuri duminica.

Începu să fredoneze încet „Ne străduim pentru Isus” și-i făcu cu ochiul lui Gus.

Omul cu cicatricea începu să rîdă, bătîndu-l fericit pe celălalt pe umăr. Apoi se așezară să aștepte turul paznicului. Dincolo de celule, vîntul șuiera și țipa, lovindu-se de pia-tra care îi opunea rezistență.

14

DOAMNA ISAACS îi trimise lui George Adams cina de duminică ; jumătate de plăcintă făcută în casă, legume fierte, macaroane cu brînză, felii de castravete, toate învelite în hîrtie cerată. George Adams împărți bucatele cu grijă între ei doi și mîncară totul, în afară de fructele care fuseseră trimise pe lîngă celelalte alimente, iar la sfîrșit băură lapte dintr-o cutie de carton. Nu acordară nici o atenție rației date de închisoare. Puștiul din Casbah recunoscu față de el însuși că fusese una dintre puținele mese bune de care avusese parte în cei nouăsprezece ani ai săi.

După ce sfîrșiră cina, se tolăniră pe păturile lor, „ca patricienii romani după o orgie”, gîndi George Adams. În timp ce el se simțea puțin somnoros, Puștiul din Casbah fu cu-

prins de un sentiment chinuitor că a venit momentul...

Puștiului din Casbah cina aceasta îi aducea foarte mult aminte de cea care se servea unui condamnat la moarte și el însuși se considera condamnat la moarte.

Cînd un zăgaz se rupe, se eliberează un șuvoi puternic. Dacă un om este de obicei reținut, alcoolul îi dezleagă limba. Cînd un om tăcut din fire se hotărăște să vorbească, te poți aștepta să spună multe. Unii oameni vorbesc cînd sînt torturați, alții cînd delirează, iar alții, doar cînd sînt siguri că moartea bate la ușă.

Afară sufla vîntul și după-amiaza înainta prudentă spre un apus majestuos. În celula de alături, cei trei osîndiți tot mai cîntau cît îi ținea gura, acoperind glasul vîntului. Cîntaseră imnuri toată după-amiaza.

— Tipii ăștia sînt religioși, nu glumă, remarcă George Adams căscînd.

— Parcă-s la înmormîntare, mormăi băiatul, mușcîndu-și unghia.

— Se zice că nu poartă noroc să vorbești despre înmormîntări.

— Cine are noroc? zise Puștiul din Casbah, scrișnind din dinți. Eu nu.

— Nu te mai gîndi, băiete, îl rugă George Adams. Poate că n-o să iasă așa de rău. Vrei o țigară? Omul nu trebuie să-și poarte ne-cazurile ca pe o manta.

Scoase un chibrit și-l ținu să-i aprindă țigara.

Puștiul din Casbah spuse :

— Nu ești tu ăla pe care o să-l spînzure, nene.

Adăugă, scoțînd un rotocol de fum :

— Nu, nu mi-e frică de asta.

— Poate o să se sfîrșească totul bine, spuse George Adams, încercînd să-și ascundă mila. Poate te trimit doar la muncă, pentru cîțiva ani.

— Nu, spuse băiatul. O să mă spînzure și pe mine, ca pe tata.

Se încruntă.

— Exact ca pe tata.

Oamenii din cealaltă celulă cîntau din fundul rărunchilor.

— Am să-ți spun, se hotărî Puștiul din Casbah, săltîndu-se pe o rină. Pe tata l-au spînzurat pentru că o omorîse pe mama.

George Adams privi lung și neliniștit spre băiat, de parcă atunci îi descoperise pentru prima dată prezența amară și înfricoșătoare. „Doamne, nu-i de mirare că nu-i place să vorbească, gîndi el. Cu greutatea asta pe suflet !”

— Tatăl tău a omorît-o pe mama ta ? Și a fost spînzurat ? murmură el, sub privirea de marmură a băiatului.

— Pentru asta a fost spînzurat, spuse băiatul și gura rănită se răsuci într-o parodie de zîmbet.

Adăugă după un timp :

— Și așa fi putut să-l scap.

— Dumnezeuule, îl întrerupse George Adams. Nu-i nevoie să vorbești despre asta, măi băiete.

— Lasă-mă să-ți spun, insistă Puștiul din Casbah, ignorînd sugestia. Cînd a năvălit poliția, totul era clar, clar ca o poză. Una care locuia jos, sub noi, a văzut sîngele întinzîndu-se pe plafon. Sînge din camera, în care locuiam noi, pricepi? Așa că și-a chemat bărbatul și ăla a chemat poliția.

Ce găsisese poliția cînd forțase ușa? Pe dușumeaua camerei ponosite, unde stăteau cu chirie, o cameră cu tapet jupuit, pat muced, fereastră spartă și miros de băutură, o femeie zăcea moale, într-o poziție nefirească. Era moartă, fusese înjunghiată în beregată, cu un cuțit obișnuit care îi rămăsese împlîntat în gît. Zăcea într-un lac de sînge și, dacă nu murise imediat, sucombise probabil din cauza hemoragiei.

Așezat, sau mai degrabă tolănit pe un scaun de bucătărie, sprijinit de masă, era un om. Cufundat într-un somn adînc de bețiv, cu capul pe un braț și celălalt braț atîrnînd moale, alături cu fața nerasă și buhăită, sforăia pe gura larg deschisă. Pe masă se vedea o sticlă goală, altă sticlă se rostogolise pe dușumea, oprindu-se lîngă perete. Într-un colț, aruncat ca o păpușă de cîrpă, stătea trupul maltratat și sfrijit al unui băiat.

Acesta nu era mort, dar fusese lovit în cap, avea un braț rupt, un ochi învinețit, numeroase răni și vînatăi pe tot trupul, semne de malnutriție și probabil de tuberculoză. Era de asemeni vizibil că femeia răbdase de foame și îmbătrînise prematur, fusese bătută cu cruzime, avea ochii umflați și hainele rupte.

În ceea ce-i privea pe polițiști, situația era limpede. Omul venise beat acasă, aducînd două sticle de vin ieftin și tare pe care le golise în cameră. Luase la bătaie femeia și, cînd aceasta încercase să i se opună, apucase cuțitul care îi era la îndemînă și i-l înfipsea în gît. În timpul bătaii sau poate înainte, lovise în băiat cu mîinile și picioarele, lăsîndu-l leșinat și pe jumătate mort, într-un colț.

— Judecătorului i-a fost destul, spuse Puștiul din Casbah. Cazul era clar, cum se zice.

Osîndiții de alături tot mai urlau imnuri.

— Așa se pare, afirmă George Adams, clătînd cu simpatie din cap. N-au fost martori, așa-i ?

— Păi a fost un martor, nene, replică băiatul. Eu. Am văzut totul, de la început la sfîrșit.

— Deci ți-ai fi putut salva tatăl, șopti George Adams, privind spre băiat. Drace, ai fi putut să minți ca să-l salvezi, cred eu. Ce treabă afurisită ! Ai fost silit să depui mărturie împotriva lui ?

Puștiul din Casbah ridică genunchii spre gură. Își mușcă pielița unei unghii. Afară lumina pălise și vîntul, năpustindu-se dinspre sud-est, lovea mînios pereții de piatră, chiuind și fluierînd în trecere.

— La tribunal, tata se văita cerînd îndurare și strigînd că nu-i el de vină. L-a luat martor pe Cel de Sus, că habar n-are de nimic. Zicea că era beat cînd l-a găsit poliția și chiar dacă a făcut-o, fusese prea beat ca să

fie tras la răspundere. Ca și cum n-ar fi fost în toate mințile.

Pe urmă a spus că nu putea să nimerească drept în beregată, fiind beat mort, cum văzuseră toți. Dar judecătorul l-a întrebat cum poate dovedi că n-a omorât-o întâi și apoi s-a îmbătat.

Și atunci mi-a venit mie rîndul.

Tata a cerut avocatului, care fusese numit să-l apere, să mă cheme pe mine drept martor. M-au ascultat, dar n-am spus totul.

Am spus așa : de cînd mă știu, tata se îmbăta și sărea la bătaie. L-am văzut de nenumărate ori lovind-o pe mama fără milă, cu cureaua sau cu pumnii, uneori arunca după ea cu scaunul, dintr-o lovitură o lăsa lată și pe urmă-i trăgea cu piciorul, văzînd-o la pămînt. Și pe mine m-a biciuit de multe ori. Cel mai des degeaba, fără nici o vină. Nu știu cum făcea rost de bani, dar cheltuia totul pe băutură. Aproape niciodată n-aveam de mîncare. Mama mă trimitea să cer de pomană la ușile oamenilor.

În noaptea în care a murit mama, a venit iar acasă amețit, dar încă mai putea să umble și să vorbească. Avea cu el două sticle, dar nimic de-ale gurii.

A cerut mamei de mîncare. Cînd i-a spus că nu-i nimic în casă, a trîntit-o jos și i-a cărăbănit la picioare, pînă a lăsat-o leșinată. Pe urmă m-a amenințat că-mi face la fel.

Cînd am încercat să fug din cameră, mi-a tras un picior cît a putut de tare, m-a luat în pumni și m-a aruncat de perete. Apoi și-a

scos cureaua. Mama încerca să se ridice și să se arunce între noi, dar el a lovit-o din nou.

— Ce-am mai văzut după aceea, am spus eu judecătorului, n-am de gând să le spun, nici dacă mă torturează.

Jurații au înțeles că nu vreau să aduc dovezi ca să-l trimit pe tata drept în ștreang și le era un fel de milă de mine. Au rămas la ideile lor în privința omorului, înțelegi? Tot strigînd că n-a făcut-o el, pe tata l-au scos afară și l-au trimis la beci, cît timp s-au oprit să ia masa.

Puștiul din Casbah tăcu, mușcîndu-și unghiile și privind în gol. Auziră cum se deschide jos ușa, cum urcă gardianul pe scările de piatră. Osîndiții nu mai cîntau și afară, vîntul urla. Paznicul străbătu galeria, privind în celule și apoi coborî din nou. Ușa fu trîntită și lacătul închis, în scrișnet de fiare.

— Uite ce e, dragă băiete, spuse George Adams încet. Nu trebuie să-mi mai spui nimic, dacă n-ai poftă. Încearcă să dormi și să uiți totul.

— Nu, nu, se împotrivi băiatul. Trebuie să spun. Mîine alt judecător mă trimite și pe mine după tata. Trebuie să spun acum.

Privi spre unghiile lui roase și cu bărbia sprijinită de genunchi, vorbi :

— Așa. I-am rugat să mă lase jos, să-l văd pe tata în beci. Le era milă de mine și mi-au spus că-mi dau voie. Așa că m-am dus să-l văd pe omul care făcuse un iad din viața maică-mi și n-avusese o vorbă bună pentru mine. Cureaua și nimic altceva.

Atunci îi părea rău. Plîngea și mă ruga să-l iert pentru tot ce mi-a făcut, și mie și mamei. Plîngea și se smiorcăia și mă ruga să-l scap. Doar văzusem tot ce s-a întîmplat, pleda el. De ce nu le spun și lor. Era beat mort, scos din joc, nu făcuse nimic. L-am văzut eu uci-gînd-o ? Eu, cu ochii mei ?

— Spune-mi, băiete, striga el. Spune-mi ce s-a întîmplat în noaptea aceea.

Tremura și lăcrima și mă ruga să nu-i las pe albi să-l spînzure.

— Ascultă, am spus eu. Chiar vrei să știi ce s-a întîmplat în noaptea aceea ? Foarte bine.

Omul dormea beat, culcat peste masă și sfoc-răitul lui puternic de om bețiv cutremura aerul stătut al camerei. Pe dușumea zăceau trupurile vlăguite ale victimelor : fiu și nevastă. Femeia își reveni prima, privi în jurul ei cu ochii storși de suferință și văzu corpul ce părea neînsuflețit al băiatului.

— Mort, șopti ea, copilășul meu e mort !

Apoi se întoarse să privească spre nenorocitul care stătea lăbărțat peste masă, prostit de beție.

— Am văzut totul, mormăi Puștiul din Casbah. Nu eram mort, bineînțeles. Amețit poate, dar începusem să mă dezmeticesc. Am văzut-o pe mama tîrîndu-se spre masă pe mîini și pe genunchi. Picioarele îi fuseseră prea rău lovite. Lîngă corpul tatei era cuțitul de pîine, cu care ar fi trebuit să ne taie pîinea, dar nu știu să-mi fi dat vreodată o coajă de pîine.

Am văzut-o întinzându-se și luînd cuțitul. Aș fi putut striga la ei, nu eram mort.

— Și atunci de ce, de ce n-ai strigat? întrebă tata tremurînd de frică, acolo, în beciul de sub clădirea tribunalului. De ce?

— Vrei să știi de ce? Pentru că credeam că te omoară pe tine, i-am spus eu porcului care se întîmplase să-mi fie tată. Că vrea să te omoare pe tine, crezînd că tu m-ai ucis pe mine. Îți închipui că aveam de gînd s-o o-presc? Crezi așa ceva? Am tăcut chitic, făcînd-o pe mortul într-un colț, urmărind-o ce face.

Așteptam să bage cuțitul unde trebuie, la el în gît. Ea plîngea. Poate că tot îi mai era drag. Cine știe? Dar în loc să-l înjunghie de-a dreptul, ea îl apucă de mîna dreaptă, i-o deschise și-i puse în palmă mînerul cuțitului. Mă zgîiam, întrebîndu-mă ce vrea să facă, întrebîndu-mă dacă trebuie să strig sau nu. Nu, am stat molcom. Îmi închipuiam, fericit, că vrea să-l ajute să se înjunghie singur. O să pară că s-a omorît el singur. Ideea era strașnică.

Îi închise mîinile în jurul mînerului și cu degetele ei le ținea cît putea de strîns. Ridică apoi cuțitul, ținîndu-l cu mîna lui și puse vîrful pe gîtul ei.

Chiar în momentul în care am sărit strigînd „mamă, stai!” îl înfipse adînc, ținîndu-i mîna într-ale ei și apăsîndu-i degetele pe mînerul cuțitului.

— Afurisita dracului, căteaua blestemată, țipa tata, acolo, în beci. S-a sinucis de-a dra-

cului, ca să cadă vine pe mine. Căteaua ! Domnul o s-o pedepsească și o să mă scape pe mine, că-s nevinovat.

Uite așa. Crezînd că-s mort, mama s-a gîndit să vină după mine și să-l lase pe tata, uci-gașul copilului ei, să dea socoteală pentru două cadavre.

— Fiule, doar ești fiul meu, striga tata. Ai să mă scapi, nu-i așa ? Ai să le spui totul ? Am zîmbit înspre el.

Și așa, cînd l-au adus din nou la judecată, era beat de fericire. Stătea acolo în boxă și biiguia povestea pe care o auzise de la mine. Era nevinovat. Am să le spun eu totul ! S-a întors spre mine și mi-a strigat să le spun și eu dacă nu-i ăsta adevărul-gol goluț. Era nevinovat, îngăima el, și eu sînt ăla care pot să dovedesc.

— Și tu ce-ai spus ? întrebă George Adams, îngrozit, în timp ce Puștiul din Casbah își ro-dea o unghie cu dinții.

— Stăteam acolo, în sală, nene, și parcă o vedeam pe mama înălțîndu-se în spatele judecătorului. M-am uitat spre el și am clătinat din cap. „Nu știu ce vrea să spună“, am zis eu.

— Așa că l-au spînzurat pe taică-tău, murmură George Adams.

Nu știa dacă să-l privească pe Puștiul din Casbah cu uimire, dispreț sau milă.

— Judecătorul a spus că nu acceptă beția drept scuză, răspunse băiatul încruntat.

— Dar... dar... întrebă George Adams, bil-bîindu-se. Să fie oare adevărată povestea asta ?

Puștiul din Casbah privi lung spre el, ro-zîndu-și unghia.

15

TOATĂ DUPĂ-AMIAZA piliseră sîrma și una dintre bare. De îndată ce paznicul plecase, după prima rundă, Gus sări în picioare, nerăbdător ca un cîine de vînătoare. Gardianul nu avea să mai vină decît peste o jumătate de oră.

— Grozav, șopti el cu vocea scăzută, temîndu-se ca oamenii de alături să nu-i audă cuvintele. Acum putem să-i dăm drumul.

Se întoarse spre Morgan care și el se ridicase în picioare.

— Morgan, mă ridic pe umerii tăi și încep eu primul, bine ?

— Bine !

Morgan avea îndoielile lui în ceea ce privește întreaga operație, dar era dispus să-și asume riscurile. Morgan nu era nici nepăsător, nici precaut, ci lua lucrurile așa cum erau, tratîndu-le cum se cuvine.

Pe de altă parte, cel de al treilea osîndit, Koppe, înghețase de frică. N-ar fi vrut să se amestece în povestea cu evadarea, dar ceilalți doi, mai tari, îl intimidau și știa că va trebui să-i urmeze. Îi privea, mușcîndu-și buza de jos, să nu-i tremure. Inima îi bătea în piept, ca un resort monstruos care s-ar fi desprins.

La început se împotrivise cu tărie.

— Voi doi sînteți nebuni. Au să vă prindă, ascultați ce vă spun.

— Pe dracu, ripostase Gus, mergînd la pătura lui și dînd-o la o parte ca să scoată lamele învelite în hîrtie.

Îndepărtase hîrtia și vesel, încerca flexibilitatea pînzelor de bonfaier.

— Fii atent, măi omule, șoptise Morgan. Ai să le rupi și ce-o să ne facem ?

Gus chicoti vesel. Revenise la vechea lui încredere și nu se îndoia de succes. Înfășură un capăt al lamei de oțel în hîrtie, să aibă de unde să apuce și-i zise lui Morgan :

— Hopa, sus !

Negriciosul se lăsă pe vine și Gus, încăle-cînd pe umerii lui, fu ridicat pe lîngă perete, pînă la fereastră. Privi în jos spre ei.

— E bine ! Dați-i drumul la cîntec.

Morgan rîse intimidat și-și dresе glasul.

— Mai bine dă tu tonul.

— Ce să fie ?

— Drace, habar n-am. Încearcă „Înainte soldați creștini“.

Gus începu să cînte puțin cam fals, dar apoi se corectă și Morgan i se alătură, cu basul lui profund. Koppe se holba la ei, tresărind mereu de teamă. Teamă avea asupra lui un efect paralizator și se cutremura ascultîndu-i pe cei doi oameni cîntînd. Gus privise în jos spre el, bruftuluindu-l fără să se oprească și atunci începu și Koppe să cînte, cu vocea subțiată de groază, gata să izbucnească în lacrimi.

În fața ferestrei, vîntul urla, zguduind plasa de sîrmă. Gus introdusese lama îngustă de

oțel printr-un ochi, în colțul de sus și începuse să pilească.

Dinții mici ai pînzei de bonfaier tăiau metalul scrișnind odată cu vocea vîntului și cu zbieretele lor. Cînd terminară imnul, lama tăia-se doi țoli de sîrmă. Fiecare rupere de sîrmă groasă era ca un orgasm metalic. Gus trecuse la „Ridicați-vă, ridicați-vă, pentru Isus“ și brațul lui se mișca în ritmul de marș al acestui imn.

Mai tîrziu se dădu jos și trecu Morgan la rînd. Nu-și mai bătură capul să-l includă pe Koppe în operația de pilire, dar îl obligară, cu amenințări și blesteme, să cînte mai tare și vocea lui tremurătoare o acompania slab pe a lor.

De fiecare dată cînd auzeau că se deschide ușa de jos, se repezeau spre așternut și, de fiecare dată, paznicul care patrula îi găsea culcați, cîntînd imnuri.

La un moment dat, în timp ce intonau „Cînd vom fi strigați dincolo“ prima lamă se rupse și se opriră din cîntat, în timp ce Gus, înjurînd, scoase o pînză nouă. Arătătorul de la mîna dreaptă i se rosesă pînă la sînge în contact cu oțelul subțire și îl tot sugea în pauzele pilitului.

Era tot timpul îngrijorat că și restul de lame se va rupe, înainte ca ei să ajungă la bară, dar cea de a doua fu mai rezistentă și pilind cînd unul, cînd altul, ajunseră jos la tocul ferestrei.

Din momentul acela nu mai fu nevoie să se ridice unul pe umerii celuiilalt. Mutară căl-

darea cu apă și suportul ei lângă zidul de sub fereastră și, stînd pe capac, lucrare cu schimbul, tăind orizontal, de-a lungul tocului.

Sorbeau cîteva înghițituri de apă de cîte ori răgușeau de atîta cîntat și pileau fără pauză. Lama își croia drum printre pătrățelele de sîrmă, zgomotul înaintării ei fiind înecat în cîntec de imnuri și geamăt de vînt.

Koppe nu-i urmărea cum lucrează. Stătea pe așternutul său de pe podea și cînta, trecîndu-l toate sudorile de frică. O dată, cînd vocea începuse să-i piară ca un izvoraș care seacă, Gus îi trase un picior zdravăn între coaste. Koppe spera că paznicul va veni pe furiș și va descoperi complotul. Poate că n-o să-l pedepsească prea rău, văzîndu-l stînd doar acolo, neparticipînd activ la evadare.

Dar paznicul nu sosi, iar Gus și Morgan transpiraseră în urma îndeletnicirii lor de la fereastră.

Apoi Morgan strigă :

— S-a făcut ! S-a făcut !

Privind în sus, Koppe constată că piliseră sîrma în tot latul ramei. Dintele de aur al lui Morgan strălucea metalic într-un zîmbet satisfăcut. Gus îl bătea jovial pe umăr, făcîndu-i cu ochiul și chicotind.

Apoi Gus își aminti de cele patru țigări care îi fuseseră date de tipul de alături ; le scoase și-i oferî cu generozitate una întreagă lui Morgan care avea cîteva chibrite despicate, ascunse în haină. Într-o pauză le aprinseră.

Gus își privi mâinile cu degetele bătătorite de la munca în carieră, subțiate acum de lamele de bonfaier.

— Astea zic și eu că-s răni care se merită să ți le faci.

Zîmbi și cicatricea i se încreți pe față, ca o sfoară neîntinsă.

După cîteva fumuri, Gus își stinse țigara, dar Morgan o trecu pe a sa lui Koppe, spunîndu-i.

— Să ai grijă să împrăștii fumul. Și nu mai fi și tu așa plouat.

— Slăbănog, zise Gus. Fătălău afurisit.

Privi disprețuitor spre omul mărunț care pu-făia nervos într-un colț.

Apoi se așternură din nou pe lucru, la fe-reastră. Gus ridică aripa de sîrmă cu grijă să nu se îndoie sau să lase vreo cută vizibilă, iar Morgan își trecu mîna prin deschizătură să lucreze la bară. Erau patru bare înguste de fier, așezate vertical și fixate în ciment, și socoteau că dacă vor scoate pe cea din capăt, va fi loc suficient pentru un om să se stre-coare afară.

Începură iar să cînte, iar Koppe, cu o fi-gură nenorocită, îndepărta cu pătura fumul, în timp ce îngîna imnul. Afară vîntul biciuia și rodea zidurile, iar ziua se topea în amurg.

Cînd pălră ultimele raze de lumină de pe cerul măturat de vînt, bara era în sfîrșit tă-iată cam de un țol, în punctul unde era în-fiptă în perete. Gus și Morgan lăsară neatinsă bara și aranjară cu grijă plasa de sîrmă, ast-fel încît, de la ușă, să nu poată fi observată

nici o urmă. Fără o cercetare atentă, faptul că fereastra fusese forțată, putea rămîne nedescoperit.

Gus își freca mîinile, zîmbind triumfător. Erau gata de plecare. Nu pomenise nimic despre mașina care aștepta în capul străzii, în partea de răsărit a închisorii. Era mașina lui și, după părerea sa, ceilalți doi trebuiau să se descurce singuri, odată ce au ajuns pe acoperiș.

— Ei bine, băiete, spuse fericit. S-a făcut.

— Gus, rîse Morgan, măi Gus, ești cineva. Să faci tu rost de lamele alea ! Zău că ești deștept.

— Putem să ne liniștim acum, pînă vine timpul.

Se retraseră pe păturile și rogojinile lor, să aștepte garda de noapte.

16

CHEIA GREA DE FIER se răsuci în lacătul ușii blindate de jos, lanțul solid de siguranță se închise cu un zăngănit, iar paznicul plecă, traversînd scuarul slab luminat.

Gus și Morgan săriră în picioare, repezindu-se la fereastră. Aveau la dispoziție o altă jumătate de oră pînă la turul următor al gardianului și în acest răstimp trebuiau să iasă nu numai din celulă, dar dincolo de zidurile închisorii.

Gus se urcă pe găleata de apă, pe care o mutaseră din nou lîngă fereastră de îndată ce

plecase gardianul și, trăgînd plasa de sîrmă, o îndoi în sus, ca să lase un triunghi gol. Apucă apoi bara tăiată cu amîndouă mîinile și împinse.

Koppe îl urmărea cu o expresie vecină cu groaza. Ar fi putut totuși face ceva, gîndi el. Ar fi putut să țipe, să cheme gardianul și să-i spună că ceilalți doi încearcă să fugă. S-ar fi putut să-i reducă condamnarea, pentru că dăduse ajutor autorităților. Dar Koppe mai știa că, după un asemenea act de trădare, erau puține șanse că-l vor lăsa să trăiască, să mai vadă lumea de dinafară.

Lumea închisorii își avea propria ei justiție. Aici, în această țară de piatră și fier, agenții subtili ai răzbunării se mișcau cu infinită răbdare și sentințele erau expediate prin misterioasele serviete diplomatice ale bîrfei, din celulă în celulă, din post în post, din închisoare în închisoare. Așa că, chiar dacă ar fi fost ferecat în cea mai adîncă temniță, știa el bine că mai devreme sau mai tîrziu or să-l ajungă. Chiar dacă ar fi fost pus în libertate teafăr, nu va mai putea fi niciodată în siguranță.

Stăteau deci acolo, tremurînd de teama pe care o simțea ca pe un pietroi în stomac, în timp ce Gus își încorda umerii și bicepsii să împingă bara înapoi. Fierul se îndoia sub forța mușchilor oțeliți în munca din carieră și după cîteva secunde, fereastră oferea un gol liber.

Gus împinse bara astfel încît să poată fi folosită drept treaptă, cînd se vor aburca pe

acoperiş. Privi în jos, spre Morgan şi-i făcu cu ochiul, spunînd :

— Eu plec primul. Trimite Fătălăul după mine şi ieşi tu ultimul, Morgan. Aşa-i cel mai bine. Nu vreau să-l las pe prăpăditul ăsta la urmă, să stîrnească scandal.

— Foarte bine, acceptă Morgan.

Ca iniţiator al evadării, Gus avea dreptul să plece primul şi era de la sine înţeles că nu puteau avea încredere în celălalt, să-l lase ultimul:

— Dar ar fi bine să te grăbeşti. Hai !

Gus se şi ridicase în golul dintre tocul ferestrei şi zăbrelele intacte. Se ghemui o clipă în spaţiul îngust, sprijinindu-se de bara îndoită.

În faţa lui, dincolo de curtica întunecată a bucătăriei, era dosul clădirii administraţiei, cu ferestrele întunecate. În partea dreaptă, locuinţa personalului. La etaj, ceva mai sus de blocul de izolare, în spatele unor perdele, strălucea o lumină.

Lui Gus îi stătu inima-n loc privind-o. Dar nimeni nu se ivi la fereastră. Dedesubtul lui, curtea bucătăriei era întunecată şi tăcută.

Îl auzi pe Morgan şuşotind în spatele lui şi-şi îndreptă şpinarea cu grijă, aplecîndu-se într-o parte spre exteriorul ferestrei. Privi cercetător în sus. Vîntul se năpusti asupra lui trăgîndu-l de cămaşa veche, roşie şi el se ţinu de bară. Ceva mai sus era parapetul din jurul acoperişului blocului de izolare.

Se simţea bine acum. Din nou la vechea meserie, un drumeţ reîntors acasă. Zîmbi spre

întunericul bătut de vânturi și apoi, sprijinindu-se cu o mână de bară, o întinse pe cealaltă în lungul peretelui jupuit, aspru, căutînd să-și păstreze echilibrul. Ridică un picior și așează cu grijă talpa goală în curba formată de bara îndoită. Apoi se săltă iute în sus.

Gus simți bara cedînd puțin, dar înainte ca întreaga lui greutate să o îndoiaie, mîna liberă ajunsese la marginea parapetului, de care se agăță cu degetele lui tari, puternice, ca ghearele unei ancore. Își desprinsese cealaltă mîna de fereastră, apoi se aruncă în sus, astfel încît o clipă toată greutatea îi fu susținută într-o singură mîna în care simțea o durere ascuțită, deoarece mușchii brațului și ai umărului erau întinși pînă la limită. Curînd se prinse și cu cealaltă mîna de parapet și se ridică, cățărîndu-se cu îndemîinare pe acoperiș.

Vîntul urla și vuia pe acoperiș, pălmuindu-l și înțepîndu-l în ochi. Se ghemui și privi în urma sa. Prin fereastră închisorii tocmai ieșeau capul și umerii lui Koppe. Așa cum stătea codindu-se deasupra curții de la bucătărie, Gus îi văzu ochii terorizați, strălucind în pata de lumină venită dinspre fereastră. Morgan îl grăbea probabil, înjurîndu-l în șoaptă. O clipă Gus se simți îndemnat să-i lase în plata domnului și să pornească de îndată singur mai departe.

Dedesubtul lui, Koppe tremura de frică, cu un picior pe bară și o mîna bîjbîind în sus. Vîntul se lupta cu el, încercînd să-l smulgă

de pe zid și să-l sufle, ca pe o bucată de hîrtie, în curtea întunecată de dedesubt. Îi venea să țipe de spaimă. Să se desprindă de bară și să se arunce jos în întuneric, să pună capăt la toată această groază și panică. Închise ochii. Dinții îi clănțăneau în gură. Atunci simți cum Gus îl apucă ferm de mîna întinsă și se simți ridicat cu furie în sus.

Degetele de la picioarele goale se freacă de suprafața răpciugoasă a peretelui exterior. Ajunse la parapet și se agăță de el cu mîna liberă. O proeminență de beton îi intră în stern, zgîriindu-l pînă la sînge. Oftă de durere. Apoi se zbătu să se ridice pe acoperiș, ascultîndu-l pe Gus care îl înjura printre rafalele de vînt.

— Vino sus ! Hai odată, javra dracului !

Cuvintele se risipiră în noaptea furtunoasă. Koppe se ghemui, tremurînd, în spatele parapetului.

În momentul următor îl văzură pe Morgan cățărîndu-se în sus, pe zid, cu albul ochilor ca de cretă pe fața întunecată.

Gus începuse să traverseze denivelările acoperișului, în întunericul vijelios. Se lăsase jos, înaintînd ca o pisică, pe mîini și pe degetele de la picioare. Se îndreptă spre colțul în care arcada îngustă se unea cu acoperișul secției de prevenție. Dincolo de acestea erau alte acoperișuri, un vast desen de pătrate și dreptunghiuri formate din subdiviziunile înghesuite ale închisorii.

Ajunse la colț și privi dincolo, cu ochii micșorați împotriva biciuirii vîntului care bubuia

dinspre sud-est, încercînd să sfarme zidul închisorii, crestele acoperișului, trupul lui. Spre dreapta era scuarul în care își făceau plimbarea, iar în stînga curtea mai mare a celor condamnați la muncă silnică. Luminile, fixate în ziduri, sub placă de sticlă, aruncau o strălucire palidă pe cărări. Curțile erau goale, paznicii fiind probabil plecați să patruleze în altă parte a închisorii. În fața lui, vîrful dreptunghiular al arcadei se întindea deasupra golului, între două clădiri.

Gus se ridică cu prudență, privi iute în stînga și-n dreapta, apoi se trase peste pasajul îngust. Stînd culcat, se tîri încet în lungul lui. Vîntul îl apuca, îl ținea, îl împingea, îl trăgea și o clipă crezu, îngrozit, că va fi aruncat în gol. Totuși, după un răstimp care păru nesfîrșit, ajunse de cealaltă parte. Lunecă peste parapet, pe acoperișul următor.

Privi îndărăt. În spatele său Koppe se bălăbănea înnebunit deasupra arcadei, cu gura căscată și ochii bulbucați. Gus îl înjură profitînd de zgomotul unei explozii de vînt, făcîndu-i semn cu mîna să se lase jos, cît mai jos. Dar Koppe mergea înainte, expus la vînt ca o corabie cu toate pînzele sus și ajunse de partea cealaltă.

Koppe văzu gura lui Gus deschizîndu-se și închizîndu-se, pe cînd înjura, dar cuvintele fură rostogolite în altă parte. Apoi Gus se întoarse și dispăru, ghemuit după parapetul scund al acoperișului secției de prevenție.

Koppe se trînti pe acoperiș, simțind cum îl injunghie durerea acolo unde ieșiturile de fier îi înțepau pieptul jupuit. Riscase mînat de frică și acum tot frica îl îmboldea să fie precaut și se ținea lipit de metalul ondulat, tîrîndu-se încet, pe burtă, prin mirosul de găinaț și de fier coclit, tot trupul tresărindu-i de frică, în timp ce vîntul vîjiia deasupra lui. Știa că odată ce acceptase proiectul, trebuia să meargă înainte.

Morgan traversă arcada fără accidente și se ghemui la adăpostul zidului. Privi în jurul său prin întuneric. Gus nu se mai vedea, iar pe Koppe îl zări tîrîndu-se anevoie prin beznă, o pată neclară, ca umbra unui crab uriaș.

Lui Morgan nu-i era frică și nu era emoționat. Fire tare, înzestrată cu darul de a accepta situațiile așa cum se iveau, înainta pe acoperiș cu unicul gînd de a scăpa cu fața curată.

Deasupra lui, întunericul se zvîrcolea și se involbura sub mîngîierea vîntului de sud-est și cerul, presărat cu stele, de un violet întunecat, strălucea ca un covor luminat de ștrăsuri. Departe, dincolo de zidurile exterioare ale pușcăriei, orașul strălucea ca un foc de artificii care se stinge în aburul nopții, iar în dreptul portului, siluetele macaralelor se înălțau ca niște forme dezgolite de munți pietrificați.

Spatele blocului forma o latură a scuarului. Celelalte trei erau formate din clădirea cu etaj unde dormeau condamnații la muncă silnică, mai multe magazine și un șir de latrine și dușuri.

O poartă cu gratii de fier, într-un colț al scuarului, ducea spre altă parte a închisorii.

Uitându-se peste zidul după care se furisase, Gus văzu paznicul deschizînd poarta și intrînd în curtea sectorului de muncă silnică. Incuind poarta după el, coborî cele patru trepte pînă la platforma de asfalt. Paznicul purta manta lungă și șapcă, iar pe umăr avea agățată o pușcă. Gus îl urmări mergînd prin lumina palidă a becurilor din perete, lovindu-se cu cheile de pulpana hainei.

Paznicul se opri în mijlocul curții și privi împrejur. Într-un colț se afla un rezervor mare cu dezinfectant. Alături era poarta zăvorîtă a blocului celor condamnați la muncă grea. Gardianul se opri în fața ei și verifică închizătoarea. Apoi se întoarse și privi în sus, în lungul profilului acoperișurilor de deasupra.

Gus nu-și putea da seama dacă a fost zărit sau nu. Dar cînd se trezi cu fața paznicului întoarsă spre el, își pierdu capul, nervii vibrară ca o coardă ruginită și înainte să știe ce face, sări în picioare și o zbughi în lungul acoperișului, pradă panicii.

Paznicul îl văzu și strigă. În aceeași clipă, își desprinse pușca, o ridică și trase. Rafala armei de calibrul 303 izbucni cu o lumină roșiatică care străluci o secundă în semiîntunericul curții, iar zgomotul detunăturii, gonit în parte de vînt, fu doar un tăcănit sec și rapid. Paznicul strigă din nou și apoi fugi spre semnalul de alarmă aflat pe peretele din fața lui.

— SĂ FIE ADEVĂRATĂ oare povestea asta ?

George Adams, îl contempla curios pe Puștiul din Casbah care stătea cu genunchii strinși la gură, rozîndu-și unghiile tocite.

Era prima dată cînd băiatul consimțise să dezvăluie o pagină din cartea sumbră a vieții sale. Simțise nevoia să se destăinuiească cuiva, înainte de a i se da pedeapsa capitală și de a fi spînzurat. Îl frămîntase mult acest gînd. Ca atunci cînd cineva șovăie dacă să se spovedească unui preot, mărturisindu-i un păcat monstruos, sau să recunoască cîteva greșeli banale și s-o șteargă, cu iertarea obținută prin înșelăciune. Dar acum, retrăgîndu-se din nou în sine, după ce dăduse în vileag acea pagină a vieții sale, înclina să-l acuze pe tipul din fața lui că vrea să-l tragă de limbă. Privea deci spre el cu ochi posaci și vicleni.

„Băiatul ăsta este fără îndoială o enigmă“, se gîndea George Adams îndurerat, „îneebunit de bătaie, asta-i explicația.“

Timp de o secundă ochii Puștiului din Casbah se luminară, ca și cum ar fi fost pe punctul să dea răspuns întrebării, dar se auzi ceva care îl întrerupsese. Ciuliră urechile și ascultară.

De undeva, din întunericul de dincolo de bloc, se auzi un strigăt, apoi un foc de pușcă și imediat sirena închisorii despică noaptea vijelioasă cu lama stridentă a sunetului ei.

Într-o clipă, George Adams sări în picioare cu ochii măriți de emoție.

— Doamne, strigă el. Cineva a încercat să scape.

Se repezi la ușă, lungindu-și gîtul ca să privească prin fereastra din cealaltă parte a coridorului, dar tot ce putu să vadă fu un pătrat de întuneric.

Sirena se văita în continuare, tînguirea ei metalică înăltîndu-se și coborînd odată cu vîntul. Auziră paznicul trăgînd încă un foc. Apoi strigătele altor gardieni, fugind prin scuarul de dedesubt, ajunse prin fereastră pînă la ei. Se mai auzi un foc de pușcă, urmat de răpăitul sacadat al unor salve și George Adams gîndi : „Parcă bate cineva cu bastonul într-o masă“. Apoi percepse un sunet nou.

Era vacarmul cauzat de sute de strigăte și îndemnuri, subliniat de zgomotul nenumăratelor căni de tablă, lovite de ușile de fier și de zidurile de piatră, formînd un cor cacofonic. Pușcăriașii îi înjurau pe temnicheri, cîntînd și aclamîndu-i pe evadați.

„Solidaritatea lumii interlope“, gîndi George Adams cu un zîmbet. Ascultă vuietul și-i auzi pe gardienii hărțuiți alergînd care încotro și amenințînd să le taie toate mesele, dacă nu pun capăt demonstrației.

Cineva trase din nou un foc și apoi altul, vocile gardienilor strigau isterice pe deasupra vîntului și a înjurăturilor. Sirena continua să se lamenteze.

George Adams observă dintr-o dată că din celula de alături nu se auzea nimic. Își în-

cordă urechile, dar nu prinse nici un zgomot de pe coridorul de sus. Își spuse uimit : „Zău dacă n-au fugit chiar tipii de alături !“

Se întoarse emoționat spre Puștiul din Casbah :

— Drace, tipii de alături ! Ei au scăpat ! Chiar de sub nasul nostru.

— Mare noroc pe ei, admise băiatul cu pizmă.

După un timp sirena se mai potoli, șovăi și apoi încetă complet, lăsând larma vântului să acompanieze tărăboiul din celule.

Gardienii tot mai strigau și apoi un om trimbiță o provocare și altă voce țipă și un alt glas îi răspunse. Ușa de jos fu trântită de perete și se auziră pași urcînd scara. Privind pe coridor, George Adams văzu trei bărbați îmbrăcați în uniformă și încă unul în haine civile, pantaloni scurți și haină sport. Cel de-al patrulea era directorul. Era îmbrăcat cu cămașa de pijama pe sub surtuc și arăta roșu și înfuriat, iar trupul ciolănos îi tremura de mînie.

Un paznic deschise ușa celulei din mijloc și intrară toți înăuntru. Se reîntoarseră după cîteva minute. Directorul privea bucățile de lame de bonfaier pe care le ținea în mîna sa scheletică, spunînd furios :

— de negri ! Cum dracu au făcut rost de ele ?

Coborîră din nou, cu toții, fără să privească spre George Adams care era la ușă.

Jos, undeva, un om țipa cerînd îndurare și apoi țipătul se auzi de la parterul blocului de izolare. Un gardian striga :

— Diavol negru ce ești !

Se auzi apoi un zgomot de palme, șuturi și sunete înfundate de cizme ce loveau într-un trup. Cineva gemea în agonie și o altă voce zbiera și implora.

Un paznic strigă :

— Unde-s blestematele alea de lanțuri ?

De jos, dinspre alte celule, veneau înjurăturile mînioase ale deținuților.

George Adams plecă de la ușă și se îndreptă spre culcușul său. Privi spre Puștiul din Casbah și spuse :

— I-au prins..... lor de gardieni ! I-au prins !

Băiatul se și acoperise cu pătura, pregătindu-se pentru somnul său agitat.

18

„S-A TERMINAT CU NOI“, gîndi Morgan, sus pe acoperiș, în întuneric, cu vîntul care trăgea de el ca o femeie isterică. Auzi paznicul de jos, din scuar, trăgînd din nou după Gus care încerca să fugă și apoi țipătul sirenei despică noaptea în imediata lui apropiere.

În spatele său, o fereastră de la camerele personalului, aproape la același nivel cu acoperișul, era deschisă și un gardian se apleca în afară, ținînd în mînă o pușcă și scrutînd întunericul.

Mai jos, alți gardieni treziți brusc din somn strigau trăgîndu-și hainele pe ei și apucînd

pistoalele și puștile. Nebunia pusese stăpînire pe toată închisoarea.

Gardianul din fereastră îl văzu pe Morgan, își ridică pușca, ținti prin întunericul care îi separa și trase. Fixă cătarea și trase din nou, strigînd :

— Stai pe loc, ticălosule ! Stai pe loc !

Se auzeau voci.

— Sînt pe acoperiș. Aduceți o scară ! Iute o scară !

Oameni înarmați se cocoțau pe dependințe și pe aripile clădirilor atît de numeroase în vechea închisoare.

Morgan auzi glonțul șuierîndu-i deasupra capului. Știa că fiind proiectat pe cer, era o țintă ușoară pentru gardianul din fereastră și nu dorea să moară. Astfel că se ridică drept, întorcîndu-se pe cînd paznicul trăgea din nou. Tresări de frică cînd glonțul îi zdreli umărul obrazului și-i trecu pe lîngă ureche, dar își reveni pe loc, ridică mîinile sus, rămînînd nemîșcat, ca împietrit.

— Am înțeles, nu mai trage, javră împuțită, strigă el destul de sfidător.

Vocea lui adîncă bubui prin vînt și prin vârcamul alarmei.

Ceva mai departe, înmușcăturile răpăiau ca un șir de petarde și el se întrebă dacă reușiseră să pună mîna pe Koppe și pe Gus. Gardianul din fereastră strigă :

— Pășește înainte pînă la marginea acoperișului. Încet sau îți zbor creierii !

Morgan nu prinse decît fragmente din poruncă, în zgomotul vîntului și al sirenei, dar

ghici restul și înaintă încet, cu brațele sus. Obrazul îi ardea în punctul în care glonțul îi zdrelise pielea și simțea singele cald scurgându-i-se pe gît.

Ajunse la parapet și privi în jos, vegheat de gardianul din fereastră. În curte, cîțiva paznici se luptau să potrivească o scară, alții fluturau revolvare și bastoane de cauciuc.

— Jos, porcule, jos, dă-te jos, îi strigă cineva.

— Bine, bine, am priceput, vin, urlă el, legănîndu-se ca un copac negru, bătut de vînturi.

— Mama voastră de javre împuțite și ticăloase.

Îi înjură tot timpul cît coborî pe scară, descărcînd insultele asupra lor cu indiferența cu care un fermier împrășteie gunoiul. Drept urmare, cînd le căzu în mînă, gardienii începură să-l lovească cu bastoanele și patul puștilor, să tragă în el cu vîrful întărit al cizmelor, în timp, ce ghemuit la pămînt, trupul lui robust încasa ploaia de lovituri și el continua să-i înjure, pînă cînd, odată cu lumina veștedă a zorilor, își pierdu cunoștința.

„Te rog, Doamne, nu-i lăsa să mă omoare“, se ruga Koppe, pe acoperișul închisorii. Frica îi ținea măruntaiele ca într-un clește și asuda în bătaia rece a vîntului. „S-au suit pe acoperiș și au să mă omoare. Nu-i lăsa, Doamne. să mă îpuște ! Te implor !“ Te implor !“

Groaza îl ținea paralizat, jos pe acoperiș, și nu era în stare să se ridice pentru a se preda.

Gonise ca nebunul, peste acoperișuri, prin beznă, pînă cînd începuse să sune sirena și acum, încremenit de frică, se tupilase lîngă un parapet. Nu auzea sirena, nici vîntul, nici țipetele, nici focurile de pușcă, nu mai simțea nimic altceva decît spaima. Nu dorise să evadeze, gîndea el. Ceilalți doi, Gus și Morgan l-au forțat să o facă. O să le spună că ei l-au pus s-o facă.

Plîngea, pradă unei jalnice terori. Voia să fugă, să se ascundă, să dispară, să se predea, să moară și să dea uitării toată frica groaznică, insuportabilă, care-l făcea neputincios.

După un răstimp, Koppe se ridică tremurînd și privind peste parapetul de care era lipit, constată, spre surprinderea lui, că ajunsese la zidul exterior al închisorii. Dedesubt, cam la vreo șase metri, era strada întunecoasă și goală.

Și Gus atinsese zidul exterior, într-un alt punct al închisorii. Trecuse din acoperiș în acoperiș, sărind peste zidurile de legătură, într-o goană disperată după libertate.

Paznicii aduceau scări să escaladeze zidurile și el le auzea strigătele. La un moment dat, dădură cu ochii de el, mișcîndu-se ca o suveică și o pușcă se descîrcă în direcția lui. Auzi gloanțele biciuind aerul din jurul său și inima dădu să-i sară din piept de spaimă. Dar gîndul la prietenii care îl așteptau pe aproape, să-l poarte la loc sigur, îl înnebunea și-l mîna înainte.

Vîntul trăgea să-l smulgă, i se agăța de haine, urlînd ca un duh rău care urmărea să-l

doboare. Se desprinsese și goni mai departe, lăpăind cu picioarele goale pe tabla acoperișurilor.

Ajunsesese acum în punctul cel mai înalt; dincolo de o alee îngustă se ridica creasta zidurilor exterioare. Se ghemui gîfîind, la marginea acoperișului, trăgîndu-și o clipă răsuflarea și apoi sări.

Mîinile sale se întinseră spre vîrfurile tăioase al zidului: îl apucă și rămase agățat. Picioarele se agitau disperate, ca să-și ia vînt, să se salte sus. Reuși să se sprijine pe coate, simțind cum le jupoaie creasta aspră a zidului. Aruncă un picior în sus și trase și genunchii alături de coate. Se afla deasupra zidului. Se ridică pe picioarele îndurerate, în întuneric, căutîndu-și echilibrul, gata să sară jos în stradă.

Cîteva secunde se clătină pe zid și apoi o rafală de vînt se năpusti asupra lui și-l mătură ușor ca pe o frunză, jos, înapoi, în incinta penitenciarului.

Gus căzu cu un urlet de disperare, ca apoi, cînd își simți șoldul strivit de pămînt, să țipe zguduitor de durere. Era conștient că în jurul lui se adună oameni și țipă din nou cînd un gardian îl lovi răutăcios cu cizma între coaste. Altul începu să-i cărăbănească lovituri de baston pe spate și el țipa mai departe, ghemuindu-se și tirîndu-se la picioarele lor.

— Asta-i numărul doi, strigă paznicul. Unde-i celălalt, bă cioară? Unde-i celălalt?

Și îl bătură mai departe, nesinchisindu-se de țipetele lui.

— Unde-i celălalt?

— Nu, nu, nu, se văita Gus, plîngînd. Nu ştiu, şefule, n-am habar. Zău că nu ştiu.

Îl traseră să-l salte în picioare şi un pumn îi strivi faţa. Lovituri de baston, de palme, de cizme cădeau ploaie asupra lui şi el se căina şi lăcrima. Tot milogindu-se să nu-l mai bată, îl tîrîră din locul acela.

La blocul de izolare deschiseră poarta de fier a „gropii“. Morgan zăcea gemînd pe ciment, în timp ce un temnicer îi puneă cătuşele, încuind fiarele de la încheieturile mîinilor şi strîngînd bine lanţurile de la glezne. Pe cînd îl legau pe Morgan, alţi gardieni îl aduseră în palme şi şuturi pe Gus care se ruga şi plîngea. Îl încătuşară şi pe el, grăbiţi şi furioşi, iar el bolborosea şi se văicărea, îngenuncheat sub povara fiarelor care îi atîrnau grele de la talie pînă la glezne.

În cele din urmă, gardienii le făcură vînt la amîndoi în temniţa întunecată numită „groapă“ şi o închiseră, trîntind uşa.

După mult timp, Morgan îşi reveni din bezna nesimţirii, într-o altă beznă : aceea a unui mormînt sigilat. Îşi reveni încet, gemînd din cauza durerii care îi tortura trupul. Avea sînge în gură şi pe faţă, ochii i se transformaseră în nişte umflături dureroase şi oasele îl chinuiau. Zăcea aşa, în bezna temniţei şi lăsa timpul să-i mai ogoiască suferinţa. Ceva mai tîrziu, îşi băgă degetul în gură, desprinsese cheagul de sînge de pe gingii şi-l scuipă. Era de mirare că dintele de aur rămăsese intact. Hî-

rîi și sculpă din nou și apoi strigă, răgușit, prin întuneric :

— ...pe voi, pe toți, javre afurisite !

Se mișcă cu prudență, strîngînd din dinți și lanțurile zăngăniră. În bezna de nepătruns, cineva plîngea cu suspine. Morgan se răsuci anevoie în direcția aceea și gemu. Ținea ochii închiși, căci deschiși îl dureau prea tare și tot nu-i foloseau la nimic, în întunecimea ca de pîntec a „gropii“.

Bolborosi stins :

— Gus ? Ești tu, Gus ?

Niște lanțuri zăngăniră odată cu scîncetele ude. Morgan mai întrebă o dată, tresărind de cîte ori își mișca buzele ca să vorbească.

— Gus, ești acolo, Gus ? Unde o fi Koppe, nu știi ?

Nu era nici măcar sigur că este Gus, acolo în întuneric, împreună cu el. Putea fi izme-nitul de Koppe care se vaită.

Dar vocea lui Gus se auzi printre suspine, încărcată de suferință și obidă :

— Nemernicul a scăpat ! A scăpat..... lui.

— A scăpat ? se miră Morgan. Tocmai el a scăpat ?

Rămase tăcut un timp, ascultînd plînsul lui Gus. Apoi chicoti. Chicoti din nou și treptat chicotul se transformă într-un rîs dureros.

Morgan rîdea și rîdea nemaiîținînd seama de durerea pe care i-o producea rîsul ascuțit, isteric, ca un nechezat, care-i scutura trupul și făcea să-i zornăie lanțurile. Stătea acolo, în întuneric și rîdea într-un amestec de veselie și isterie.

— De ce naiba te-a apucat râsul? scinci Gus. De ce naiba rîzi, timpitule?

— A scăpat, sughiță Morgan. Toomai Koppe a scăpat! Izmenitul ăla!

Se cutremură de râsul care făcea să-l săgeteze durerea în tot trupul.

— Păi omule, prăpăditul acela nici nu voia să fugă!

Și stînd așa, în groapă, Morgan făcea să răsunе întunericul de râsul său nebun și dureros.

19

UN PAZNIC IEȘI din sediul administrației și bătu în triumghiul de fier. Vîntul se potolise și se anunța începutul unei alte zile fierbinți. Cerul era palid, spălăcit, brăzdat de un stol neregulat de porumbei care zburau spre răsărit.

La etajul blocului de izolare, George Adams se trezi dintr-un somn fără vise. Era mirat, căci se aștepta să fie chinuit de coșmaruri, după toată agitația și cruzimea acelei nopți. Se ridică în capul oaselor și căscă cu pumnul la gură, privind de cealaltă parte, unde Puștiul din Casbah arunca și el învelitoarea la o parte. Apoi George Adams își aminti, cu un val de remușcare, ce zi era aceea. Își zise: „N-am de gînd să mai insist asupra poveștii ăleia de ieri seara. Să-l las mai bine în pace cu necazurile lui“. Privi trist spre tînărul ciudat și nu spuse nimic.

Se sculară și-și strinseră păturile. „E cam palid în dimineața asta“, gîndi George Adams. „Sau mi se pare mie. Poate îl văd eu așa, știind ce-l așteaptă.“

Puștiul din Casbah tăcu tot timpul cînd coborîră să fie prezenți la numărătoare și să se spele. Așteptă posomorît castronul cu terci.

Autoritățile nu-și puseseră în aplicare amenințarea de a le tăia la toți masa de dimineață și deținuții din curte se aliniau să-și primească rația. Toți discutau aprinși despre evenimentele nopții precedente. George Adams îl văzu pe Yusef Turcul și-l salută ridicînd în sus degetul mare.

În timp ce toată lumea aștepta, o echipă de gardieni veni la blocul de izolare. Descuieră temnița și porunciră celor doi oameni să iasă.

Toți cei din curte priveau tăcuți la cei doi osîndiți care ieșeau afară șchiopătînd, cu lanțurile zăngănindu-le la talie și glezne, flancați de gardieni. Capetele și fețele le erau umflate, hainele pătate de sînge. Negriciosul avea un obraz sfîrtecat și sîngele i se uscaseră pe haine. Dar rînjea spre paznici, cu buzele sale umflate, arătîndu-le dințele de aur ca pe un stîndard al nesupunerii.

Gardienii îi dirijară spre infirmerie și deținuții prezenți îi urmăreau cum pleacă. Pe acoperișuri se vedeau acum paznici înarmați și zăbind unul cu pușca îndreptată spre scuar, George Adams gîndi : „E ca atunci cînd zăvorăști grajdul, după ce a fugit calul!“ Unul

dintre osîndiți scăpase și el își aminti de un om slab și abătut cu aer de cîine plouat.

Înainte să urce cu terciul în celulă, George Adams făcu rost de ceva apă fierbinte cu care făcu cacao. Împărți băutura, turnînd-o în cele două cești și spuse :

— O să se răcească cît timp mîncăm terciul.

— N-am chef să mîncîc nimic, spuse băiatul, răzgîndindu-se în privința mesei de dimineață și George Adams văzu din nou expresia dîrză ca pe chipul unui prizonier de război.

— Ia măcar puțină cacao. Uite, am făcut-o tare și bună.

— N-ai un chiștoc pentru mine, nene ?

— Bineînțeles, prietene.

George Adams scoase pachetul și-i dădu o țigară. Apoi spuse :

— E bine să iei mai multe. E tare greu să stai degeaba, cît e ziua de lungă, fără tutun.

Cîntărețul de imnuri începuse să cînte „Totul e senin și frumos“.

— Mulțumesc, spuse Puștiul din Casbah și mai luă trei țigări.

Le puse în buzunarul cămășii și o aprinse pe prima cu un chibrit din cutia pe care i-o dăduse tot George Adams.

— Ține și chibriturile. Am altă cutie în buzunarul hainei.

— Bine.

„Doamne, gîndi George Adams, iar mă simt de parcă aş vedea plutonul de execuție.“ Privi spre băiat cît timp se așeza peste rogojina și

păturile strînse. Puștiul din Casbah lua cîte o înghițitură de cacao, pufăind din țigară. Fuma puțin nervos, dar mîna subțire nu-i tremura pe ceașcă și fața îi rămînea împietrită.

Afară, funcționarul începuse să strige numele celor care urmau să fie judecați în ziua respectivă. Ascultau numele și Puștiul din Casbah, în așteptare, își lega șireturile la vechii săi teniși.

Se ridică apoi și merse la ușă, strigînd în dreptul plasei de sîrmă și a zăbrelelor.

— Asta-s eu. Sînt aici, sus.

George Adams se ridică și el în picioare. Băiatul se întoarse spre dînsul. Gura lui amară, cu mustața răsucită deasupra buzei de sus, care nu mai era prea umflată, zîmbi cu obișnuita șovăială. Își linse buzele, păru că se gîndește la ceva, apoi își șterse palma mîinii drepte de fundul pantalonilor și o întinse smucit înainte, cu un fel de jenă, ca și cum a da mîna era un gest care îi era străin.

George Adams i-o luă și zîmbi.

— Noroc bun, prietene !

— Noroc, nene !

Ușa de jos fu deschisă și gardianul urcă scările spunînd :

— Albert March, Albert March.

Fără să dea drumul mîinii lui George Adams, Puștiul din Casbah privi peste umăr și răspunse :

— Da, sînt aici. Aici înăuntru.

Privi apoi din nou spre George Adams, ezită și spuse repede :

— Acum trebuie să plec.

Gardianul deschise ușa celei și Puștiul din Casbah lăsă mina celuiilalt și păși pe lângă paznic. George Adams rămase în celulă, singur cu pereții mîzgăliți și cu pic-pic-picul țevei care pe undeva era spartă.

20

FIIND CONDAMNAT la moarte, Puștiul din Casbah se înfășură stins în armura lui de tăcere. Stînd acolo, în boxa acuzaților cu mirosul de lemn de mahon și zbirnîitul ventilatoarelor electrice, se închise în el însuși față de toate chipurile străine care îl înconjurau. Privea fața albă și solemnă a judecătorului, așezat sub stema țării, fețele roșii ale polițiștilor, îmbrăcați în uniforme albastre și fețele procurorului și a avocatului care îl apăra din oficiu și care aduna liniștit niște foi de hîrtie. Nu era locul lui aici, în mijlocul acestor fețe albe, a hainelor corecte și a cămășilor imaculate; doar clinchetul cheilor dinspre treptele care duceau la carceră îi era familiar.

Judecătorul, condamnîndu-l pe Albert March la moarte, consideră că-i momentul potrivit să rostească cîteva cuvinte :

„Domnia terorii, datorată bandelor de cuțitari atît de răspîndite, nu mai poate fi tolerată“, afirmă el. „Iar *Curtea*, dînd sentințele cele mai severe, își îndeplinește rolul ei de a ajuta pe oameni să se bucure de o existență pașnică.

Tribunalul a înaintat numeroase rapoarte în legătură cu valul de atacuri cu cuțitul care tulbură ordinea publică în anumite părți ale orașului și ale țării.

Fărădelegile săvârșite de bandele și de indivizii avînd cuțitul drept tovarăș, au întrecut orice măsură. Statul și autoritățile locale sînt implicate în imense cheltuieli bugetare pentru a îmbunătăți condițiile sociale. Efortul, care are drept scop să li se permită oamenilor un trai mai bun, este subminat de elemente ca inculpatul aici de față, de elemente care răs-pîndesc teroare și confuzie.

S-a spus de apărare că inculpatul vine dintr-o clasă socială și dintr-un mediu în care violența și beția sînt incidente obișnuite. Acest fapt nu poate fi acceptat drept circumstanță atenuantă“.

21

GEORGE ADAMS îl văzu din nou pe băiat, în aceeași seară, cînd gardienii îl aduseră să-l închidă în celula din capătul coridorului, la etajul blocului de izolare. Îi dăduseră o uniformă nouă, albă, de pînză, țeapănă și cu cute adînci indicînd felul în care stătuse împăturită în magazie. Chipul băiatului, zărit prin plasa de sîrmă, înainte să intre în celula unde avea să aștepte pînă vor veni să-l ia pentru pedeapsa capitală, era de nepătruns.

Stînd la ușa celulei, George Adams văzu pușcăriașul care îi însoțea pe gardieni, pur-

tînd o tavă cu cina condamnatului, compusă din supă, legume și pîine cu unt, cina care se servea în mod obișnuit pușcăriașilor albi.

Gardienii plecară, lăsînd pe coridor un paznic de culoare, în uniformă kaki și cu pălărie, cu sarcina de a-l supraveghea pe Puștiul din Casbah. Nu era de dorit ca osîndiții să se spînzure la ei în celulă, înainte de a ajunge pe eșafodul oficial.

Paznicul stătu un timp în fața celulei din capătul coridorului, privind înăuntru și apoi veni să mai schimbe o vorbă cu George Adams.

— Hei, spuse el destul de prietenos, stai aici singur ?

— Da, răspunse George Adams.

— Dă, nu ești chiar atît de singur, spuse paznicul, arătînd cu degetul spre capătul coridorului.

Oftă și clătină din cap.

— Cîte nu mai fac și oamenii în lumea asta !

Vorbea cu tonul unuia care a descoperit ceva nou.

— Ce face băiatul ? întrebă George Adams.

— Pare că-i bine. Dar nu scoate nici o vorbă.

— I-au dat țigări ?

— Da, li se dă o rație de tutun.

— N-ai vrea să-i dai cîteva și de la mine ?
il rugă George Adams.

— Bine. Cred că pot. Il cunoști ?

George Adams afirmă, clătinînd din cap.

— Da, îl cunosc. Mi-e prieten.

Trecu prin plasa de sîrmă trei țigări pe care paznicul le luă și le duse la cealaltă celulă. Se reîntoarse după un timp și spuse :

— Tace chitic.

— Cînd o să vină să-l ducă ?

— Mai tîrziu. Pleacă cu trenul spre nord, la noapte.

Apoi ușa de jos se deschise iarăși, iar paznicul se îndepărtă. Sosise directorul însoțit de comandantul gardienilor. Se apropiară de ușa celulei în care aștepta Puștiul din Casbah și priviră înăuntru. Directorul se lovi pe șoldul osos cu bățul de trestie și spuse :

— March. Țsta-i March. Hei, March, te simți bine ?

George Adams nu putu să audă dacă băiatul a răspuns sau ba, dar directorul continuă :

— Pleci chiar acum, m-auzi ? Din momentul ăsta îndreaptă-ți ochii spre Cel de Sus. Ai înțeles ? Spre Cel de Sus.

Făcu o pauză și apoi coborîră din nou. Afară vîntul începuse să prindă iarăși viață și George Adams îl putea auzi șoptind misterios printre clădirile și atenansele din curtea închisorii. Luminile aruncau o strălucire palidă în celule și pe pereții scuarului pustiu.

George Adams tot mai era la ușă, cînd sosi garda să-l ia pe Puștiul din Casbah. Îi urmări prin plasa de sîrmă și auzi clincănitul zăvorului masiv.

Puștiul din Casbah ieși liniștit din celulă și se alătură gărzii. Se simțea stingher în uniformă nouă și țeapănă și gulerul înalt îl zgîria la gît. Privi indiferent la fețele oamenilor care

așteptau să-l conducă jos. Se opri o clipă și apoi trecu pe lângă ei și se îndreptă spre ușa celulei unde aștepta George Adams. Acesta privi cum se apropie băiatul. Gardienii nu încercară să-l oprească și George Adams îl văzu de cealaltă parte a plasei. Degetele, cu unghii roase, atinseră plasa și pentru o clipă infinit de mică o scăpărare de lumină se aprinse în ochii reci, cenușii, ca o scînteie electrică. Gura amară se destinse ușor într-unul din rarele lui zîmbete.

— Rămii cu bine, nene, spuse Puștiul din Casbah.

George Adams dădu din cap.

— Mergi cu bine, prietene.

Apoi băiatul se întoarse lângă gardieni și George Adams îi privi pe toți cum coboară. Ușa de jos fu trîntită ca să se închidă, zăvorul scrișni și el rămase iar singur cu pereții mîzgăliți, cu mirosul de tutun și de pături și cu risul înfundat al vîntului.

A doua zi de dimineață, îl mutară din nou în secția de prevenție.

În aceeași colecție

Au apărut:

Gunter de Bruyn — *Premiul*

Karel Čapek — *Destinul unui compozitor*

Romain Gary — *Clar de femeie*

Graham Greene — *Miezul lucrurilor*

Dolores Medio — *Noi, familia Rivero*

Yukio Mișima — *După banchet*

Klaus Rifbjerg — *Anna (eu) Anna*

Klys Ryszard — *Ucideți oaia neagră*

Vasili Sukșin — *Un șofer de elită*

B. Traven — *Podul din junglă*

Vor apărea:

Ferny Besson — *Treptele negre*

D'Annunzio — *Povestiri din Pescara*

Paul Guimard — *Strada Le Havre. Lucrurile vieții*

Ernst Jünger — *Praștia*

Georges Limbour — *Arbuștii de vanilie*

Leif Panduro — *Ferestrele*

Emmanuel Roblès — *Sirenele*

Nevena Stefanova — *Mulajul de ghips*

Simon Vestdijk — *Voiaj în Jamaica*

John Wain — *Cerul cel mic*

Lector: DENISA COMĂNESCU
Tehnoredactor: NICOLAE ȘERBĂNESCU

Bun de tipar: 10.02.1980. Coli tipar: 7,25.

Tiparul executat sub comanda
nr. 640 la
Întreprinderea poligrafică
„13 Decembrie 1918”,
str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97
București,
Republica Socialistă România

ALEX LA GUMA

TARA DE PIATRA

Militant activ împotriva apartheid-ului, scriitorul sud-african Alex La Guma (n. 1925) s-a impus în contextul literaturii africane contemporane prin romanul *Țara de piatră* tradus în numeroase limbi. Inspirată din realitățile unei lumi în care domină discriminarea rasială și dictatura de tip fascist, cartea lui Alex La Guma prezintă prin intermediul lui George Adams destinul unor deținuți politici supuși unui tratament inuman.

GLOBUS

EDITURA UNIVERS

